FLACĂRA

ANUL XXV NR. 34 (1107)
26 AUGUST 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

SĂRBĂTOAREA PATRIEI, SĂRBĂTOAREA SOCIALISMULUI, SĂRBĂTOAREA LIBERTĂȚII

Am sărbătorit ziua de 23 August intr-o atmosferă de vibrant entuziasm, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat. Am pășit odată cu țara în cel de-al 33-lea an al celui mai strălucit, tulburător și pasionant capitol din istoria națională a poporului român. S-au împlinit 32 de ani de cînd socialismul, orînduirea dreptății, demnității umane și civilizației prospere, a prins viață sub ochii noștri, de-a lungul unei istorii făurită conștient prin armele rațiunii și practicii sociale, sub îndrumarea unui partid care reprezintă astăzi pentru întreaga suflare a României autoritatea supremă, forța socială și politică cea mai înaintată, tezaurul înțelepciunii colective, trup din trupul clasei muncitoare, al țărănimii și intelectualității poporului nostru.

Cea de a 32-a aniversare a eliberării patriei de sub dominația fascistă, act revoluționar ce a marcat intrarea ireversibilă a României în evul său socialist, a prilejuit, ca în fiecare an, în orașele și satele patriei, o largă și vibrantă manifestare a dragostei și atașamentului față de politica Partidului Comunist Român, o emoționantă retrospectivă a drumului parcurs, o prospectare lucidă a unui viitor luminos, prefigurat cu rigoare și clarviziune în documentele celui de-al XI-lea Congres al partidului.

Sînt 32 de ani de cînd am ajuns să pășim cu fruntea sus, să devenim noi înșine, să ne bucurăm de farmecul, cîntecele și roadele acestei țări cum nu e alta în lume. Am înfăptuit revoluția și marile transformări economice și sociale pe trupul țării și în sufletul națiunii noastre, corelînd și integrînd legic un fenomen al dezvoltării sociale în istoria milenară a poporului nostru, fructificînd bogatele tradiții revoluționare preexistente, implinind un gînd străvechi despre o Românie a civilizației și democrației plenare, visată sau anticipată cu realism de atîția precursori de seamă, patrioți înflăcărați, oameni de știință și învățați de seamă.

Am fost cu toții martorii, creatorii și beneficiarii acestor ani eroici, ai unei dezvoltări fără precedent, dar prefigurată cu realism și rigurozitate și realizată în concordanță strictă cu posibilitățile concrete ale României. Treizeci și doi

(Continuare în pag. 3)

LIVIU TIMBUS ■

TIRG BUCUREȘTI '76 · TIRG DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM · AL 7LEA

GALAXIA BUNURILOR DE CONSUM

Deschis, în fapt, în ziua de 15 august, al 7-lea Tîrg de mostre de bunuri de consum nu poate fi judecat fără a aminti mai întîi de un eveniment major, care l-a precedat cu o lună și jumătate — ședința comună a C. C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, desfășurată în ziua de 1 iulie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului. La acea dată, fiind pus în discuție Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980, s-au aprobat o serie de măsuri vizînd producția și desfacerea produselor agroalimentare și a bunurilor de consum, pe baza cărora urmează să se asigure, față de prevederile inițiale ale Directivelor Congresului al XI-lea, condiții mai bune pentru satisfacerea, la un nivel calitativ superior, a cerințelor oamenilor muncii, corespunzător dezvoltării economiei noastre, a venitului național.

În acest context, vizitarea Tîrgului de mostre, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a prilejuit o examinare directă a modului în care s-a trecut la înfăptuirea Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976–1980.

Organizată în spiritul indicațiilor date de secretarul general al partidului, actuala ediție a tîrgului ilustrează cu pregnanță înfăptuirile obținute de producătorii bunurilor de consum, realizările lor în asimilarea tehnicii moderne în acest domeniu, oferind o imagine cuprinzătoare asupra potențialului atins în prezent de industria noastră, a structurii variate și bogate a fondului de marfă ce va fi pus în viitor la dispoziția populației.

Într-un fel, al 7-lea Tîrg de mostre (eveniment care, prin Decret prezidențial, a fost decis să aibă loc de acum înainte, cu regularitate, în fiecare an) reprezintă o adevărată sinteză a economiei românești, cu accent desigur pe industria producătoare de bunuri de consum. Inaugurat în preajma celei de-a 32-a aniversări a zilei festive de 23 August, Tîrgul de mostre prezintă celor (cifră estimativă) 600 000 de vizitatori, între care o treime vizitatori din alte localități ale țării, peste 150 000 de exponate — dintre care 45 la sută produse noi sau modernizate. Sînt expuse mostre din toate domeniile producției bunurilor de larg consum: produse agroalimentare, țesături, confecții, încălțăminte, articole de menaj, produse electrotehnice și electronice, mobilă, articole pentru copii, articole cultural-sportive etc. Între preocupările actuale cele mai notabile trebuie să amintim valorificarea superioară a materiilor prime indigene, folosința unor tehnologii românești îmbunătățite, extinderea sortimentelor de artizanat și cu specific tradițional, diversificarea producției industriei locale, ca și, lucru deloc de neglijat, preocuparea pentru contractarea **în totalitate** a exponatelor prezentate în rețeaua de desfacere către populație. Dealtfel, în toate pavilioanele vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit cuvinte de apreciere la adresa colectivelor din industria bunurilor de larg consum prezente cu frumoase realizări la această prestigioasă manifestare economică.

Astfel, al 7-lea Tîrg de mostre a căpătat un evident caracter de lucru, mai puțin de eveniment decorativ, propunîndu-și realizarea unei mari părți din fondul de marfă destinat pieței interne pentru anul 1977, ca și perfectarea unor contracte de comerț exterior și a schimbului direct de mărfuri cu partenerii străini, lucru pentru care peste 600 de firme străine din 81 de țări și-au trimis reprezentanți la București. Se estimează la 90—100 de miliarde de lei valoarea contractărilor în urma desfășurării actualului Tîrg de mostre, din cele 150 care vor forma fondul de marfă al anului viitor. Astfel, această a șaptea ediție a tîrgului va înlocui obișnuitele acțiuni de **contractări,** dispute uneori nerentabile între furnizori și contractanți, în cadrul cărora un simplu merceolog putea refuza o anume marfă pentru un întreg județ, numai prin necunoașterea adecvată a pieței de desfacere. Publicul vizitator este de această dată în măsură să participe cît mai direct la mai buna fundamentare a necesarului de fond de marfă și a sortimentelor supuse contractării. Există o serie de chestionare la care vizitatorii sînt rugați să răspundă, apoi interviurile și discuțiile directe la standurile de expunere, prezentările de modă, ca și studiile organizate de Institutul de cercetări comerciale, cu ajutorul a 60 de studenți de specialitate. Prelucrarea tuturor datelor astfel izvorîte se va face pe calculator electronic!

Indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — ne spunea tovarășul Ion Mazilu, directorul Tîrgului de mostre — este, după cum se știe, de a nu se mai organiza **expoziții** de felul celor la care publicul privește și încearcă apoi să uite, ci **tîrguri,** adică forme concrete de expunere a mărfurilor pentru care există condiții de livrare pe piața internă, acțiuni de muncă efectivă în folosul populației.

În acest fel se realizează un vechi deziderat, ca angajarea fondului de marfă să se facă în prezența și cu participarea directă a viitorului beneficiar, populația. Dialogul industrie-comerț, purtat în fața întregii game sortimentale, cu posibilitatea cunoașterii pe loc a caracteristicilor tehnico-funcționale, a parametrilor calitativi ai produselor, compararea operativă a necesarelor cu oferta, stabilirea posibilităților de sporire a acesteia la nivelul solicitărilor — sînt cîteva elemente care argumentează plasarea intereselor populației în centrul atenției și al preocupărilor. Cu alte cuvinte, putem spune că ediția a 7-a a Tîrgului de mostre de bunuri de consum, desfășurată în primul an al cincinalului 1976—1980, marchează, cu puterea de convingere a faptelor, o nouă etapă, superioară, în ridicarea nivelului de trai al întregului popor, țel suprem al politicii partidului și statului nostru.

DUMITRU GRAUR ■

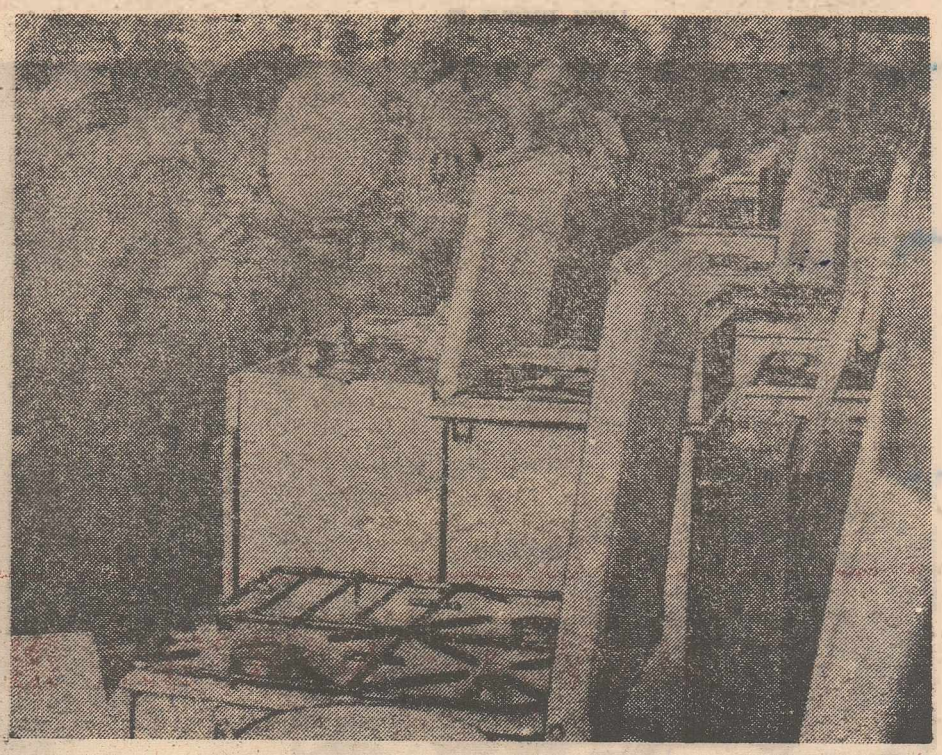

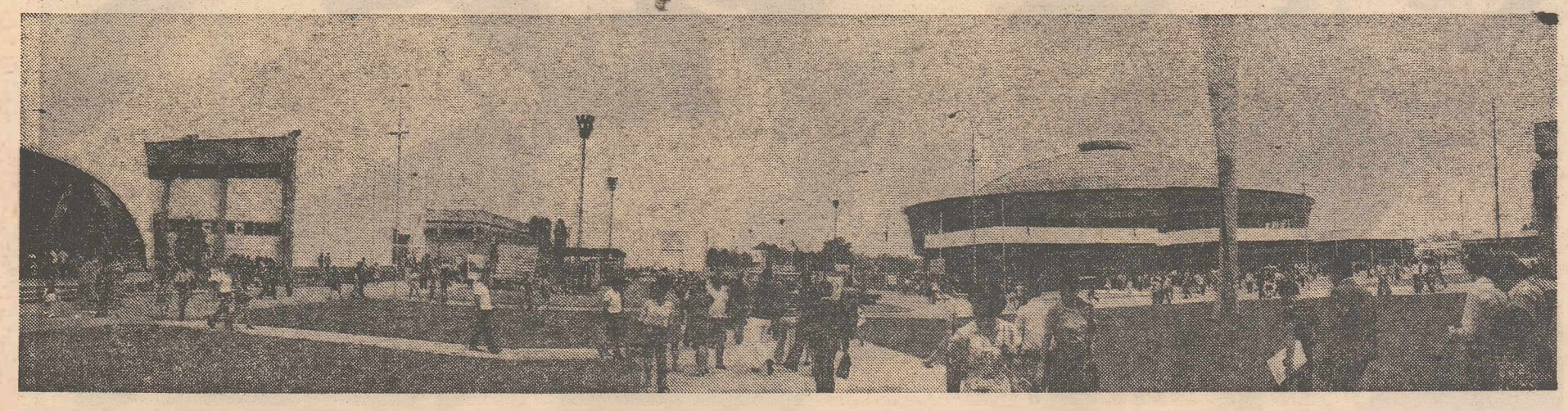

(Urmare din pag. 1)

de ani din scurgerea cărora atenția noastră se oprește în mod deosebit asupra ultimului deceniu. Acordăm această prioritate nu obligați de prospețimea memoriei, ci datorită marilor semnificații pe care le-au avut în destinul colectiv al poporului nostru Congresul al IX-lea al partidului, Congresul al X-lea și cel de-al XI-lea Congres al partidului. Un deceniu cu totul memorabil prin vigoarea și dinamismul progresului multilateral, prin transformările înnoitoare petrecute în toate sferele vieții economice și sociale, prin ritmurile fără precedent ale întregii dezvoltări a țării. Am trăit cea mai fertilă, cea mai bogată împlinire din întreaga istorie a României, o țară cu un remarcabil prestigiu internațional, înconjurată cu admirație, prețuire și îndreptățită speranță pentru promptitudinea, justețea și înțelepciunea politicii sale interne și internaționale.

Un deceniu al cutezanței, al maturității, al înaltelor virtuți care, în conștiința poporului nostru, rămîne indisolubil legat de activitatea prodigioasă, neobosită, pătrunsă de pilduitor patriotism și pasiune revoluționară desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care simbolizează atît de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru partid.

Animat de asemenea gînduri, poporul nostru și-a exprimat plenar sentimentele de mîndrie și recunoștință participînd la marea demonstrație din ziua de 23 August. Am avut din nou în fața ochilor imaginea unui popor stăpîn pe destinele sale, tabloul atotcuprinzător al unei epoci de reînnoire istorică, am revăzut cu ochii minții uluitoarea redescoperire a României, proces amplu și ireversibil făurit prin marea capacitate a comuniștilor de a transforma în fapte vocația unui întreg popor, prin ridicarea la scara realității a celor mai nobile virtuți ale socialismului.

Au trecut prin fața tribunelor gărzile patriotice, demnii urmași ai eroilor de odinioară, ai celor care, la chemarea comuniștilor, au schimbat unealta cu arma, înfăptuind, împreună cu armata, insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944.

Au defilat apoi, într-o tulburătoare explozie de prospețime, reprezentanții celor mai tineri dintre noi, mesagerii celor două milioane de pionieri ai țării, schimbul de mîine al României socialiste.

Au urmat talazurile nesfîrșite ale colectivelor de oameni ai muncii, muncitori, intelectuali, țărani, marea armată pașnică a țării, constructorii unei societăți fără precedent, autorii și stăpînii marilor realizări, au trecut raportînd partidului, țării, succesele dobîndite în cinstea marii sărbători naționale a României, reafirmîndu-și hotărîrea de a lupta cu eforturi sporite pentru îndeplinirea noilor sarcini din economie, agricultură, pentru eflorescența științei, artei și culturii, într-o luptă continuă cu inerția și necunoscutul, pentru perfecționarea și înnobilarea celui mai prețios capital : omul societății socialiste multilateral dezvoltate.

Au urmat parada și demonstrațiile de curaj, eleganță și virtuozitate oferite de sportivi ale căror succese de prestigiu sînt astăzi cunoscute și respectate în întreaga lume.

Ca de fiecare dată, marea sărbătoare a poporului român s-a impus inimii și cugetului nostru nu numai prin solemnitatea momentului, ci prin larga sa retrospectivă istorică. Ziua de 23 August înseamnă deopotrivă o lucidă și severă analiză a drumului parcurs cît și, la ora bilanțului, un nou și puternic demaraj cu ample propulsări în toate compartimentele vieții noastre economice și sociale. Sîntem în cea de a patra zi a celui de al 33-lea an al erei socialiste și succesele înregistrate de colectivele de oameni ai muncii reafirmă o dată mai mult hotărîrea lor de a transforma în fapte vastul program elaborat și aprobat la cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român. Un viitor grandios la temelia căruia partidul a materializat axioma civilizației contemporane : crearea unei economii stabile și prospere bazată pe o consecventă concepție de industrializare a patriei, o armonioasă împletire a criteriilor eficienței economice cu cele de ordin social și politic, în lumina înaltului umanism socialist, al egalității între toți membrii societății noastre, al unui program de revitalizare, de înflorire a tuturor județelor și localităților patriei.

La capătul acestui impresionant drum, țelul prim și ultim al socialismului, prezent în gîndurile și activitatea partidului nostru de la 23 August 1944 și pînă astăzi: îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață ale poporului nostru, creșterea gradului de civilizație și bunăstare a națiunii socialiste, obiectivul suprem al partidului comuniștilor, rațiunea întregii sale activități, obiectivul central al construcției socialismului și comunismului. Un deziderat nobil pentru înfăptuirea căruia a fost reafirmată, și cu prilejul recentei sărbători, voința unanimă a cetățenilor țării noastre, tineri și vîrstnici, bărbați și femei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, a unui întreg popor grupat în jurul partidului, al celui mai credincios fiu al său, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Dispunem de tot ce este necesar — sublinia secretarul general al partidului la ședința comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — avem o clasă muncitoare minunată, o țărănime și o intelectualitate minunate, un popor hotărît să nu precupețească nimic pentru înfăptuirea politicii partidului nostru. Avem un partid puternic, care a demonstrat că știe să acționeze cu hotărîre pentru realizarea programului pe care și l-a propus".

Un trecut, un prezent și un viitor clădite pe piatra de temelie a gloriosului August 23 și care sintetizează și asimilează într-un chip magistral marea zestre de valori acumulată vreme de milenii, dînd o nouă semnificație și strălucire însușirilor tradiționale ale poporului nostru : curajul, omenia, stima și respectul pentru ființa și crezul altor popoare, opțiunea lui totală pentru un climat de pace și progres, hărnicia, talentul și înaltul său patriotism, ospitalitatea, voința de colaborare pașnică cu toți vecinii săi direcți, cu toate popoarele lumii.

ACTIVITATE NEOBOSITĂ ÎN SLUJBA INTERESELOR ȚĂRII

În ziua de 18 august a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român. Cu acest prilej Comitetul Politic Executiv a examinat, printre alte probleme, modul cum s-a îndeplinit planul privind introducerea progresului tehnic în economia națională pe primele șase luni ale anului, precum și raportul cu privire la corelația dintre producție, fondul de retribuire, numărul mediu de personal, productivitatea muncii și retribuția medie, în principalele ramuri ale economiei naționale, în semestrul I/1976. Apreciind rezultatele bune obținute în aceste domenii, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru înlăturarea unor neajunsuri care mai persistă în activitatea economică.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a prezentat o informare cu privire la întîlnirea și convorbirile purtate cu L. I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., în cadrul vizitei făcute, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Uniunea Sovietică, unde și-a petrecut o parte a concediului de odihnă, la invitația C.C. al P.C.U.S. Comitetul Politic Executiv a relevat cu satisfacție — și de această dată — cursul ascendent al relațiilor de prietenie și colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, la care o contribuție esențială au adus-o și o aduc întîlnirile și convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev. Noua întîlnire constituie încă o expresie a relațiilor de prietenie, colaborare și solidaritate dintre P.C.R. și P.C.U.S., dintre România și Uniunea Sovietică, dintre popoarele celor două țări, a hotărîrii lor de a dezvolta și adînci pe mai departe aceste raporturi, pe multiple planuri, servind totodată cauzei socialismului, conlucrării și solidarității țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor antiimperialiste și progresiste.

În dimineața zilei de miercuri, 18 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au primit pe Harry W. Morgan, președintele Fundației „Ambasadorii prieteniei" (A.F.F.), cu soția, Cappy Morgan, director executiv al A.F.F. Oaspeții au adresat vii mulțumiri tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru sprijinul acordat programului de călătorii al grupurilor de studenți și elevi americani în țara noastră și au ținut să sublinieze interesul deosebit cu care sînt urmărite în cele mai diverse cercuri ale tineretului și populației din S.U.A. realizările României moderne. Subliniind importanța acestor vizite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat faptul că ele contribuie la adîncirea relațiilor de prietenie și colaborare statornicite între România și S.U.A., arătînd, totodată, că schimbul de vizite stimulează o largă circulație a ideilor, o mai bună înțelegere reciprocă, dorința tinerei generații din cele două țări de a sluji împreună idealurile dreptății, păcii și colaborării între popoare.

În ziua de 20 august la palatul Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceausescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Khamphevane Tounalom care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Democrate Populare Laos în țara noastră. În cursul aceleiași zile, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe ambasadorul Tailandei la București, Sanong Nisalak, în vizită de rămas bun cu ocazia încheierii misiunii sale în țara noastră.

Tot vineri, 20 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe noul director al Centrului de informare al O.N.U. la București, Abdel Salam Dajani, în legătură cu preluarea misiunii sale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit simbătă, 21 august, pe tovarășul Horst Sindermann, membru al Biroului Politic al C.C. al P.S.U.G., președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Democrate Germane, care își petrece concediul de odihnă în țara noastră. În cadrul întrevederii au fost evidențiate cu satisfacție bunele raporturi statornicite între partidele, țările și popoarele noastre, relevîndu-se faptul că realizările obținute de România și R. D. Germană în construcția socialistă constituie o bază sigură pentru dezvoltarea conlucrării bilaterale pe multiple planuri și creează noi posibilități pentru o colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică fructuoasă.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

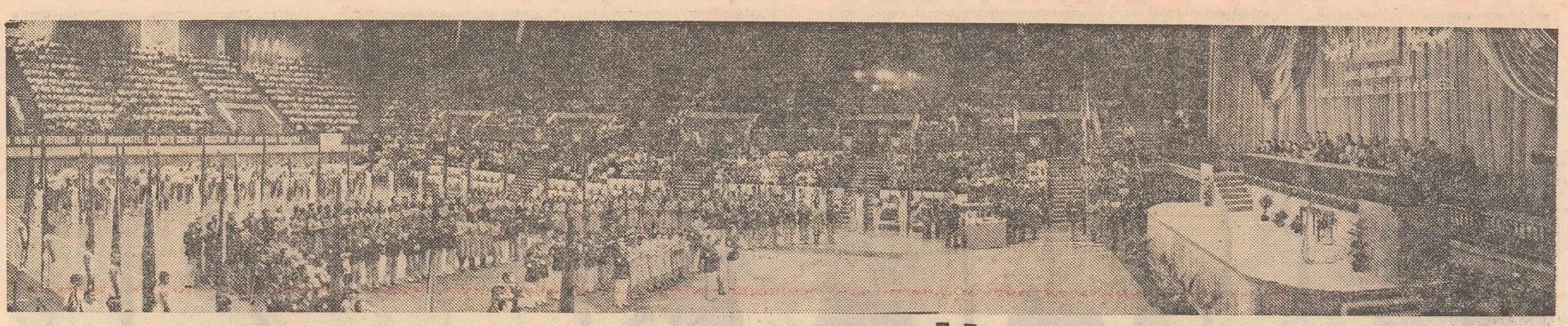

Ordinul de zi al sportului românesc:

MUNCĂ, TENACITATE, HOTĂRÎRE

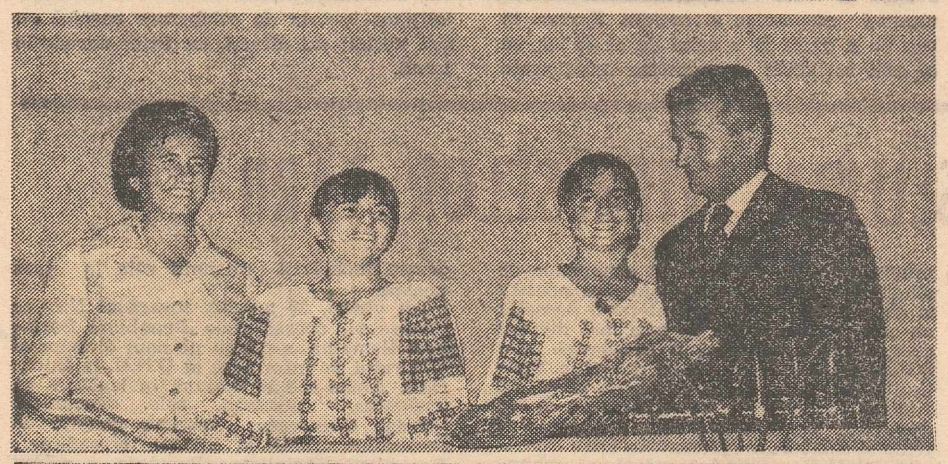

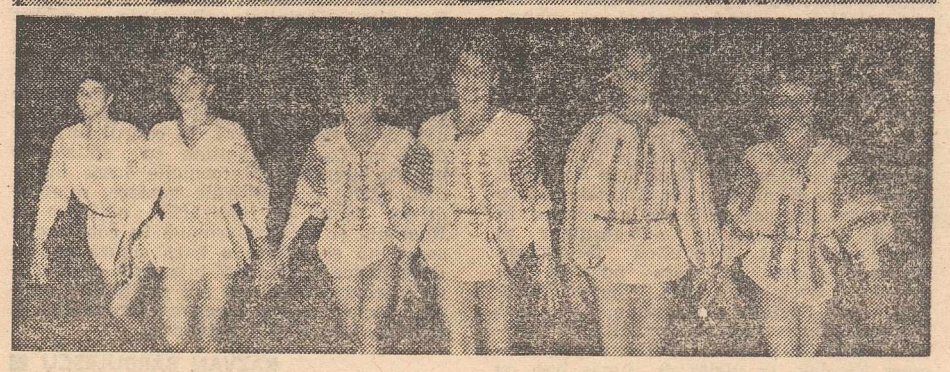

Medaliile obținute de sportivii români la Montreal și-au sporit valoarea și semnificația prin înaltele distincții ale Republicii Socialiste România pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele țării, le-a înmînat în ziua de 19 august, în cadrul festivității care a avut loc la Palatul Sporturilor și Culturii. Astfel, pentru a da numai un singur exemplu, de fapt cel mai reprezentativ, minunata noastră gimnastă Nadia Comăneci dobîndește cu această ocazie a patra medalie de aur — *Medalia de aur „Secera și ciocanul", alături de foarte prețiosul titlu de „Erou al Muncii Socialiste" — distincție așezată cu egală mîndrie și onorantă cinstire pe pieptul gimnastei din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej. Dar, după cum avea să spună în cuvîntul său de mulțumire, rostit în fața unei săli arhipline și a milioanelor de telespectatori din România, pentru tripla noastră campioană olimpică nici o medalie și nici un titlu din lume nu valorează cît distincția pe care ți-o acordă țara ta, din mîna celui mai iubit fiu al României socialiste, părintele îndrăgit al tineretului patriei noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În cadrul festivității, în prezența tovarășei Elena Ceaușescu și a celorlalți tovarăși din conducerea Comitetului Central al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a înmînat aproape 150 de ordine și medalii sportivilor care au dobîndit gloria olimpică, antrenorilor și specialiștilor care i-au ajutat să urce pe podiumul învingătorilor sau să obțină rezultate valoroase, reprezentînd cu demnitate și onoare culorile patriei la Jocurile Olimpice de la Montreal.*

Primit cu vii și îndelungi aplauze, cu urale și ovații, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a adresat sportivilor noștri, odată cu aprecierile pentru rezultatele obținute, o înflăcărată chemare la performanțe demne de climatul spiritual și material de afirmare a omului în socialism : „Doresc, în primul rînd, să adresez cele mai calde felicitări Nadiei Comăneci, care a știut să demonstreze în mod minunat măiestria gimnasticii românești, faptul că un tînăr liber, stăpîn pe destinele sale, un tineret care trăiește într-o țară socialistă pot să aspire la cele mai înalte succese în sport, ca și în toate domeniile de activitate".

Astfel, înalta distincție primită de Nadia Comăneci recompensează, într-un fel, întregul nostru tineret, al cărui demn reprezentant și întruchipare Nadia a devenit în ochii tuturor iubitorilor de sport din lume, pe toți tinerii din țară, angajați conștient, prin mijloacele specifice ramurii în care lucrează — industrie, agricultură, artă sau chiar sport ! — în măreața operă de edificare a noii societăți. „Avem deci, începînd de astăzi, *rostea tovarășul Nicolae Ceaușescu*, în rîndurile Eroilor Muncii Socialiste o eroină tînără, dar care și-a cîștigat pe drept, prin muncă, tenacitatea și hotărîrea sa acest titlu" — *dar fără îndoială aceste aprecieri înalte au avut ecou în inimile tuturor tinerilor din țară, ale întregului nostru tineret, care a ascultat astfel un îndemn limpede pentru a-și îndeplini cu cinste, cu abnegație, îndatoririle, pentru a servi patria, alături de Nadia Comăneci, și a-și însuși cele mai înalte cunoștințe în toate domeniile de activitate !*

Se cere ca succesele Nadiei Comăneci, ale colegelor sale de echipă, ca și ale celorlalți membri ai lotului olimpic prezent la Montreal, să aibă darul să impulsioneze mișcarea sportivă românească, să o împingă spre noi succese. Tovarășul Nicolae Ceaușescu invita în cuvîntarea sa pe conducătorii mișcării sportive să tragă cele mai utile concluzii și învățăminte, atît din lucrurile bune, cît și din cele mai puțin bune, din lipsurile care s-au manifestat. Să se treacă la o mai bună organizare a activității de educație fizică și sport, în toate sectoarele acesteia. „Avem în vedere — *spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, anunțînd desigur un plan de măsuri exemplare pentru îndeplinirea doleanțelor amintite* — ca, în următorii ani, să intensificăm activitatea sportivă în școli, să facem în așa fel încît să nu existe școală fără puternice echipe sportive, de gimnastică și în alte domenii de activitate. Să întărim activitatea cluburilor școlare, a cluburilor universitare, cluburilor muncitorești, cluburilor sătești, în așa fel încît mișcarea noastră sportivă să se transforme într-o puternică mișcare de masă care să cuprindă practic întregul tineret al patriei".

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, subliniată în repetate rînduri de aplauzele puternice, îndelungate ale asistenței a fost salutată, în încheiere, de uralele și ovațiile miilor de participanți la marea sărbătoare a sportului românesc. Într-o atmosferă de puternic entuziasm, toți cei prezenți au ovaționat îndelung pentru Partidul Comunist Român, pentru Comitetul Central, pentru secretarul general al partidului și președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Mica Olimpiadă de la București

S-au retras trompeții, au dispărut tinerele fete fluturînd eșarfe tricolore, iar podeaua de un verde stins a Palatului Sporturilor și Culturii a rămas pentru o clipă neacoperită de oameni, ci numai de covorul de culoarea clorofilei pe care, cîteva minute mai tîrziu, Nadia Comăneci și colegele ei de sport și de școală vor încheia o minunată demonstrație, plasată la limita dintre posibil și vis. Au apărut atunci handbaliștii, de patru ori consecutiv campioni ai lumii, pasînd între ei mingea ca într-o poveste frumoasă, dar întreaga lor demonstrație, în spatele căreia se ascunde nu numai mult talent ci și multă muncă, nu ne-a îndepărtat de regretul că, la Montreal, Birtalan și ceilalți n-au izbutit decît medalia de argint, după cum, cu părintească și omenească dojană, cîteva minute mai devreme, într-o cuvîntare de excepțională importanță pentru realitățile și destinele sportului nostru, le reproșase însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu. Dar lacrimile cu care, fericit și emoționat deopotrivă, Cristian Gațu primise, în prima jumătate a acelei seri de neuitat, nu doar o onorantă distincție, semn al unei cariere sportive fără cusur, ci chiar îmbrățișarea primului bărbat al țării, ne convinseseră că reprosul auzit va avea să însemne nu numai atît, ci un îndemn fără egal pentru cucerirea medaliilor de aur peste patru ani.

Pe ringuri mobile sau pe saltele improvizate au făcut apoi demonstrații pugiliștii și luptătorii întorși de la Montreal cu o bogată zestre de medalii, rod al unei seriozități și al unei discipline exemplare, dar și urmare firească a minunatelor condiții de care practicanții disciplinelor respective, asemenea tuturor sportivilor din țara noastră, s-au bucurat și se bucură datori-

tă grijii permanente a statului și partidului. Ne-am adus aminte, revăzîndu-l pe salteaua de concurs pe multiplul campion Gheorghe Berceanu, plecat dintr-un sat oltenesc și ajuns pe cele mai înalte culmi ale sportului mondial, de angajamentul său vibrant, luat în numele membrilor lotului de lupte, de a face totul, prin muncă, seriozitate și dăruire, pentru a apăra și mai departe cu cinste și demnitate culorile scumpe ale patriei, cu gîndul la o participare mai valoroasă la Jocurile Olimpice viitoare.

Cea mai frumoasă seară din istoria sportului românesc a fost încheiată de o repriză de gimnastică. Sala și-a ascuțit simțurile, privind cu o nesfîrșită dragoste la Nadia Comăneci, Teodora Ungureanu, cea atît de nedreptățită de notele acordate la Montreal, și la colegele lor, mari sportive și simple eleve în același timp, privind cu sufletul la gură miraculoasele lor exerciții, cizelate prin mii și mii de ore de muncă, convingîndu-se că fetițele venite de pe Trotuș există aievea, în carne și oase, nefiind ele doar niște invenții ale micului ecran capabile să aducă, așa cum au făcut-o cu prisosință, bucuria și mîndria în casele noastre de români așezați în fața televizoarelor. Ca întotdeauna, bîrna Nadiei Comăneci, campioană pe care minunatele distincții primite chiar din mîna președintelui țării au avut darul, după cum ea însăși declara, s-o emționeze mai mult decît toate medaliile sportului strînse laolaltă, s-a dovedit din nou exactă ca o matematică pretențioasă învățată pe de rost, probînd iarăși că afirmația despre exercițiile ei, notate cu prima notă de 10 din istoria Jocurilor, nu se însoțește de nici o exagerare, reprezentînd cel mai adevărat dintre adevăruri.

Înainte de final, gimnastele au îmbrăcat peste costumele lor superbe ii românești și au executat, toate de parcă ar fi fost una singură, un căluș, așa cum sala îl știa din bătrîni, ritmat și majestuos, ultimul semn de omagiu dintr-o seară de omagiu cu care ele au ținut să cinstească prezența în mijlocul sportivilor a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ale cărui vorbe pline de înțelepciune s-au constituit într-un îmbold unic adresat mișcării noastre sportive, într-un îndemn fără precedent către sport, către mișcare, către sănătate.

Încheiată cu o demonstrație de cea mai bună calitate, seara aceea, cea mai frumoasă din istoria sportului românesc, s-a arătat bogată în sensuri și semnificații dintre cele mai adînci, comportarea delegației sportive române la Montreal demonstrînd, prin cucerirea unui număr fără precedent de medalii în istoria Jocurilor, că era noastră socialistă a deschis tineretului nostru, din rîndul căruia s-au ridicat campioni mîndri ca Nadia Comăneci, proaspăt Erou al Muncii Socialiste, minunate perspective de bunăstare, fericire, de situare pe cele mai înalte culmi în toate domeniile de activitate.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

LIA MANOLIU :

Întotdeauna Olimpiada viitoare este cea mai grea!

— Tovarășă Lia Manoliu, dumneavoastră ați slujit sportul românesc de-a lungul a nu mai puțin de șase Olimpiade, din 1952 — la Helsinki, pînă în 1972 — la München, și il slujiți cu aceeași pasiune în continuare, acum cînd sînteți vicepreședinte al Consiliului național pentru educație fizică și sport. Drept pentru care, vă rog să-mi spuneți ce a simțit fosta campioană Lia Manoliu în timpul solemnității de decorare desfășurată la Palatul Sporturilor și Culturii, onorată de înalta prezență a secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, și cum se simte angajat actualul vicepreședinte a C.N.E.F.S. în viitorul sportului românesc ?

— Am fost prezentă, într-adevăr, din 1952 încoace, la toate solemnitățile prilejuite de participarea sportivilor români la Jocurile Olimpice. De această dată însă totul a fost fără precedent — onoarea pe care ne-a făcut-o secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, distincțiile acordate, atmosfera generală de mare sărbătoare... Cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele țării, vor avea fără îndoială darul să stîrnească o emulație nemaiîntîlnită în sportul nostru, să-l poarte spre noi trepte, superioare, de dezvoltare. Mă gîndesc în primul rînd la nenumăratii copii, și chiar părinți — dacă vreți, mai ales părinți ! — care au urmărit la televizor solemnitatea desfășurată săptămîna trecută, și care, sînt sigură, vor privi de acum înainte cu alți ochi sportul în sine, onorat astfel de președintele țării! Avem încă foarte multe de făcut, în special în sectorul sportului de masă — așa cum aprecia, în memorabila sa cuvîntare, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu —, cu accent pe sportul școlar, sportul muncitoresc, sportul universitar și sătesc. Se știe desigur că sportul de performanță nu este decît un corolar, o sinteză a activității generale de educație fizică și sport a unui popor. Nu poate exista mare performanță într-un anumit sport fără o bază largă de practicanți ai ramurii sportive respective, așa cum — pe de altă parte — sportul de performanță, prin campionii săi, prin stimulul moral care-l constituie, devine un factor esențial pentru dezvoltarea sportului de masă, pentru atragerea tineretului în activitatea de educație fizică, în sport. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a indicat formarea unui tineret viguros, sănătos — sarcină de bază a educației fizice și sportului în țara noastră. Desigur, nu se poate face totul numai bătînd din palme — vor trebui depuse eforturi mari pentru reconsiderarea atitudinii față de sport, îndeosebi în învățămînt, sector în care sîntem încă mult în urmă. Pe de altă parte, așa cum s-a văzut, Jocurile Olimpice au devenit o chestiune de prestigiu internațional. Avem de apărat pentru viitor o poziție grea, cea cîștigată la Montreal, o poziție pe care trebuie s-o consolidăm, dacă nu chiar s-o depășim. Încă de cînd eram sportivă știu că întotdeauna viitoarea Olimpiadă este cea mai grea — dovadă rezultatele cu adevărat uimitoare înregistrate de la o ediție la alta a Jocurilor. Avem însă acum, după acest moment de răscruce al sportului românesc, marcat de atenția deosebită arătată de conducerea partidului, o cu totul altă bază de plecare în pregătirea viitoarei Olimpiade. Este o bază infinit superioară, stimulent și în același timp obligație, confirmate la marea sărbătoare a sportului românesc, desfășurată la Palatul Sporturilor și Culturii. Vom ști să onorăm angajamentele luate cu acest prilej!

CRISTIAN GAȚU :

Cred că viitorul handbalului românesc aparține tot subtilității tehnice și fanteziei

— Cristian Gațu, în calitate de căpitan al echipei naționale de handbal ai simțit de datoria ta să rostești angajamentul echipei de a transforma medalia olimpică de argint în cea de aur, cu prilejul Jocurilor Olimpice de la Moscova, în 1980. Acum cîteva zile, totuși, ai împlinit 31 de ani ! Vreau să te întreb unde va fi Gațu în vara anului 1980 — la Moscova, luptînd cot la cot cu Birtalan, Voina, Licu și ceilalți pentru medalia de aur, sau acasă, în fața televizorului, strîngînd pumnii pentru foștii coechipieri ; și, în același timp, dacă handbalul românesc are suficiente rezerve pentru titularii de mîine ai reprezentativei ?

— În 1964, înainte de a se retrage, Ivănescu și-a luat angajamentul în numele echipei naționale că handbalul românesc va rămîne la același nivel. Și așa a fost. În 1970 căpitan de echipă a fost Oțelea, căruia i-a venit de asemenea rîndul să se angajeze pentru atacarea titlului olimpic, după care însă s-a retras din activitatea de jucător, devenind antrenor ! Vorbele lui Oțelea le-am auzit cu toții și ne-am străduit să le împlinim. Acum cred că a venit rîndul meu, drept căpitan al echipei reprezentative de handbal, să angajez lotul nostru, întreg handbalul românesc în fața tovarășului Nicolae Ceaușescu, a conducerii de partid, pentru disputa supremă, pentru medalia de aur de la Moscova — deși, la drept vorbind, nu știu dacă voi mai putea face față, în cei patru ani care urmează, eforturilor mari necesare înaltei competiții. Am însă deplină încredere în noua generație a handbalului nostru, în cei care așteaptă poate ca noi, Gațu, Licu sau Chicid, să „ne lăsăm" odată ! Nu cred însă că ar fi nevoie să modificăm stilul nostru **românesc** de joc — această frumoasă îmbinare între jucătorii înalți, puternici și alții mai scunzi, cu tehnicitate deosebită — numai pentru a imita alte echipe, formate din adevărați coloși. Cred că viitorul handbalului aparține tot subtilității tehnice, fanteziei și abia la urmă forței — nu exclusiv înălțimii și jocului brutal... Sînt însă de părere că trebuie să facem mai mult pentru popularizarea handbalului în țara noastră, chiar dacă încă de pe acum se poate vorbi despre o rivalitate, de popularitate desigur, între handbal și fotbal în rîndul tineretului nostru. Dar trebuie să introducem și mai mult jocul în sate, să sprijinim încercările unor asociații cît de mici. La Fierbinți există, o spun numai pentru a exemplifica, o competiție căreia localnicii i-au spus „Cupa Gațu", și care adună în fiecare an reprezentanți din șase județe. Am participat de fiecare dată în echipa locală, iar succesul — de public, dar fără îndoială și cu urmări în atragerea spre sport ! — a fost mai mult decît frumos. Nu se poate spune că handbalul la noi este un „sport de seră", dar sînt convins că se poate face mai mult pentru lărgirea bazei sale de masă. Ca să nu mai vorbim despre necesitatea formării mai multor echipe de club valoroase, cu un cuvînt de spus în campionatul intern — și aici trebuie urmat cît mai curînd exemplul echipei Handbal-Club Baia Mare, ale cărei eforturi organizatorice sînt pe cale de a fi pe deplin recompensate.

MARIA SIMIONESCU :

Pentru a cîștiga medalii la 14-15 ani trebuie să începi gimnastica la grădiniță

— Fără îndoială, sînt prea puțini aceia care știu că ideea creării Liceului cu program de gimnastică din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej vă aparține dumneavoastră, tovarășă antrenoare federală Maria Simionescu. A fost într-adevăr o idee îndrăzneață, desigur și pentru că pe atunci, în 1969, asemenea idei nu prea circulau în sportul nostru, dar și pentru că v-ați arătat atît de convinsă de posibilitățile gimnasticii românești. Astăzi, succesele Nadiei Comăneci și ale colegelor sale de școală și echipă vă aparțin într-o măsură și dumneavoastră — răsplată binemeritată pentru o muncă inteligentă și susținută. Vreau să vă întreb ce așteptați de la viitorul gimnasticii românești, ce fel de forme și metode gîndiți în perspectivă pentru creșterea valorică a acestui sport, pentru perfecționarea școlii românești de gimnastică ?

— Onoarea pe care ne-a făcut-o președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cinstirea celor mai buni sportivi români la Montreal, cuvintele atît de calde și de frumoase ne-au umplut sufletele cu bucurie, cu mîndrie și ne-au făcut în același timp să ne simțim și mai obligați în fața conducerii de partid, a țării întregi. Povestea Liceului cu program de gimnastică, ideea de a-l înființa și sprijini, începe de fapt cu cîțiva ani înainte de 1969 — poate chiar de la rezultatele slabe ale gimnasticii românești într-o anumită perioadă și de la numărul mic de gimnaste pe care le puteam alinia la concursurile internaționale. A fost o idee fără îndoială curajoasă, dar mai cu seamă o **idee românească.** Ne-am gîndit în primul rînd că tot copiind pe alții nu vom ajunge niciodată să avem competitivitate pe plan internațional, să contăm în lupta pentru primele locuri. Dacă noi făceam un pas, copiind metode poate de-acum abandonate de ceilalți, adversarii făceau doi... Trebuia să ne gîndim la ceva nou, să aducem noutăți care să surprindă și să depășească, în cîțiva ani, chiar și progresele așteptate, scontate, ale celorlalte echipe. Înființînd liceul de la Gh. Gheorghiu-Dej am făcut de fapt un pas dublu : am creat o bază națională, centralizată, pentru învățare și perfecționare, dar am introdus și specializarea timpurie, cunoscîndu-se faptul că de la vîrsta de 14 ani se poate participa la marile competiții. Or, pentru a cîștiga medalii la 14—15 ani, înseamnă că trebuie să începi gimnastica de pe la 6—7, dacă nu chiar de la grădiniță, așa cum am procedat noi. Această idee și metodă românească ne-au adus, cum se vede, laurii așteptați. Ca să fiu sinceră, cred că la Montreal puteam obține mai mult. Ne chiar așteptam, după socotelile noastre, la mai mult — o dispută mai echilibrată în proba pe echipe, o medalie de aur pentru Teodora Ungureanu la sol și încă una, la sărituri, pentru Nadia... Ne așteaptă și de acum înainte multă muncă. Vom răscoli, cum se spune, țara — pentru că sîntem convinși că mai există o mulțime de alte Comăneci în România, fete care nu cunosc încă gimnastica, sau nu se pot antrena în ritmul Nadiei și Teodorei. Trebuie să organizăm o serie de concursuri de depistare, pentru elevele și elevii din clasele I—IV și chiar de la grădiniță. Așteptăm confirmarea, prin rezultate, a muncii frumoase desfășurate în alte centre, precum cele de la Liceul nr. 4 Galați, Școala sportivă Sibiu, S. C. Bacău, Petrolul Ploiești, C.S. Baia Mare. Mă gîndesc de asemenea că trebuie să înființăm cît mai curînd un liceu cu program de gimnastică pentru băieți — poate la Timișoara, Pitești sau Buzău, de fapt oriunde se vor găsi și oferi condiții mai bune, bază materială și cadre de specialitate. Va trebui să facem și cîteva centre zonale de gimnastică, puternice, care să grupeze mai toate speranțele unui județ, sau ale mai multor județe. Sperăm, cu ajutorul Ministerului Educației și Învățămîntului, să putem dota sălile școlare cu mai multe aparate de gimnastică și saltele, dar ne gîndim de asemenea la necesitatea înarmării profesorilor și chiar a învățătorilor cu noțiuni de bază din gimnastică, pentru pregătirea chiar elementară, extrem de folositoare viitorilor campioni. Nu văd nici un impediment acum, cînd conducerea partidului, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, au acordat atîta atenție educației fizice și sportului, să nu găsim nu numai alte gimnaste de talia Nadiei Comăneci, dar chiar și băieți de valoarea ei !

ȘTEFAN COVACI :

Întreaga sferă a fotbalului nostru este astăzi depășită

— Tovarășe Ștefan Covaci, fără îndoială că absența fotbalului, a reprezentanților săi, de la marea sărbătoare a sportului românesc, prilejuită de acordarea unor înalte distincții Nadiei Comăneci, colegelor sale, altor componenți de frunte ai lotului olimpic, vă doare și la drept vorbind ne doare pe toți. De fapt, fotbalul românesc absentează cam de multă vreme de la marea performanță — de la campionatul mondial din Mexic, în 1970 — iar rezultatele sale nu i-ar da nici pe departe dreptul la o recompensă ; dimpotrivă ! Ca vicepreședinte al federației de specialitate, vă rog să ne spuneți cum înțelegeți dumneavoastră, întreaga conducere a F.R.F., exemplara cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu de la festivitatea amintită, care ar fi direcțiile viitoare la care vă gîndiți pentru redresarea fotbalului la noi ?

— În primul rînd vreau să accentuez că absența de care ați pomenit mai înainte ne rușinează și în același timp ne obligă. Dar oare cine este de vină de absența fotbalului nostru, a echipei sale naționale de la Olimpiada '76, dacă nu chiar noi, cei care reprezentăm întreg fotbalul românesc ? Trebuie să spun în primul rînd că este vorba de o ștachetă prea joasă pe care echipele noastre încearcă să o sară — jucînd numai după criteriul **noi cu noi** și nu **noi cu echipe valoroase** din Europa și din lume. Există și o expresie care face de rușine acest sport, expresia **a păcăli fotbalul** — ori prea adesea ne păcălim unii pe alții, prin toate mijloacele, uneori chiar nepermise. Echipele românești sînt mai ales obișnuite să se **păcălească** unele pe altele, nu să învingă în competiția sportivă ; ori păcăleala o tragem în cele din urmă fotbalului românesc ! Un trofeu poate mulțumi un oraș, un cartier la nevoie, sau un departament — dar este mult prea puțin pentru lansarea soccerului nostru în marea arenă internațională, în confruntarea cu cele mai bune echipe ale continentului. Anul trecut, se știe, toate cele patru reprezentante ale noastre în competițiile europene au fost eliminate în primul tur — ceea ce ne-a adus ultimul loc în clasamentul alcătuit de revista franceză „France Football"... Va trebui deci să ridicăm această ștachetă invizibilă, demonstrînd că a cîștiga un titlu este mai mult o obligație decît o onoare — obligația de a face față cu deplin succes întîlnirilor internaționale oficiale. Fotbalul românesc suferă mult și de pe urma lipsei de disciplină, ca și a mentalității învechite care se păstrează. Va trebui să aruncăm ceea ce este învechit și dăunător la lada de gunoi, să accentuăm educația generației tinere, să reținem numai munca, modestia, dăruirea pentru culorile clubului și ale patriei. Întreaga sferă a fotbalului nostru este astăzi depășită — antrenori, conducători, jucători de asemenea. Un statut mai exact al jucătorului de fotbal este o problemă esențială pentru a nu mai pluti în apă tulbure, definitivînd obligațiile și drepturile jucătorului, calificarea, profesia și ce urmează să facă după încheierea **vieții** de jucător activ ! Sînt convins că nu există sportiv în țara noastră care să nu fi fost mișcat de atenția acordată de conducerea de partid, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, laureaților olimpici, mișcării noastre sportive în general. Ceea ce urmează nu trebuie să fie invidie, pentru că am auzit și astfel de opinii, ci „mobilizare generală", cunoscîndu-se că **numai munca duce la performanță !** Va trebui, din punctul nostru de vedere, să acordăm o mai mare atenție fotbalului școlar, înființînd licee de profil puternice — de ce nu după modelul celui de gimnastică ?! Ne-am gîndit deja la cîteva orașe cu tradiție, puternice centre muncitorești cum ar fi Hunedoara, Oradea, Ploiești, Timișoara, Bacău, Reșița, Satu Mare. Sînt dealtfel și prea puțini jucători de fotbal în țară — hai să spunem vreo 125 000, lucru care însă ne situează din nou printre codași în Europa ! Selecția s-o începem de pe la 6—7 ani, din prima clasă a școlii, nu mai tîrziu, iar pentru dotare nu trebuie să mai amînăm crearea acelor mini-terenuri pe lîngă fiecare școală, unele cu instalații simple de nocturnă, unde elevii să se poată antrena chiar de la șase la opt seara. Altfel, nu se poate. Fotbalul nostru are mai puțină nevoie acum de stadioane, ele există peste tot, la fiecare echipă aproape — el are nevoie ca de aer în primul rînd de acele mini-terenuri amintite, care să-i poată lărgi cum se cuvine baza de masă. Numai în acest fel vom aduce redresarea dorită de toată lumea și — cine știe ? ! — poate că vom fi și noi prezenți la festivitatea de premiere a Olimpiadei 1984 sau 1988...

Grupaj realizat de DUMITRU GRAUR ■

MARMURA

Depozitul, ca o tablă imensă pe care zaruri ciclopice s-au rostogolit sfidind sorții într-un singur număr și au rămas apoi neclintite, bine înfipte în cele patru muchii. Un pod rulant își plimbă umbra pe deasupra lor din cînd în cînd. Blocurile de marmură, de cîte trei metri cubi și de cîte nouă tone fiecare, sînt smulse lin de brațul metalic și purtate cîteva zeci de metri în interiorul fabricii, către sala gaterelor. Ancorate pe niște piedestale solide, asupra lor se abate curînd un stol de ferăstraie din oțel laminat. De sus, o tubulatură complicată asemeni aceleia a unei orgi picură încontinuu apă, ca niște streșini sub o ploaie îndelungă de toamnă. Dacă nu s-ar turna apă, mi se spune, toată curtea Întreprinderii de marmură „București" ar pluti într-o ceață albă, din pulbere de marmură. Dispozitive special închipuite în acest scop așază în calea pînzelor gaterului o pudră fină de nisip cu un procent considerabil de cuarț, deci cu duritate mare, pentru ca mișcarea de tăiere să prindă în carnea albă a marmurei și să aibă spor. Și ferăstraiele se îngroapă încet în inima pietrei, ca într-un lemn uscat. Alături, la secția mașini-tăiat și prelucrare, plăcile în care s-a desfăcut blocul sînt fragmentate la dimensiunile cerute de comenzi, cu ajutorul unor discuri diamantate. Alții preiau piesele corect dimensionate și le șlefuiesc la mașini adaptate operațiilor acestei faze de lucru. Se lucrează cu cinci corpuri abrazive — avînd o granulație din ce în ce mai fină — care nu sînt altceva decît niște discuri ce se învîrtesc cu o viteză ametitoare pe suprafața albă. Porii cedează și se pierd într-o masă sticloasă, asupra căreia, dacă te apleci, îți vezi răsfrîntă fără cusur imaginea. Aflu că aproximativ 70 de oameni, deci majoritatea tăietorilor și șlefuitorilor, sînt din comuna Crivina, din Prahova. Unii au cîte 20 și 25 de ani în întreprindere și au venit aici, în grup, mi se spune, fiind aduși de Ion Nenciu, muncitor de nădejde, aflat acum aproape de pensie și primul din satul lui care a pășit pragul fabricii. Oamenii au fost mulțumiți de meseria pe care au învățat-o aici, s-au calificat, s-au perfecționat și, printre altele, aflu de la ei, de la Florea Constantin și Florea Băjenaru, de pildă, că lucrînd într-un număr atît de mare aici, faptul n-a rămas fără urmări pentru satul lor, unde marmura a pătruns demult ca material de construcție. O mulțime de deșeuri, de resturi au fost cumpărate de cei din Crivina și folosite la pietruirea aleilor din curțile lor sau pentru a-și îmbrăca în brîuri albe și strălucitoare, casele. Crivina a devenit astfel, spun oamenii, în bună parte un sat de marmură.

Ultimul atelier, în ordinea locurilor pe care le-am vizitat în întreprindere, dar primul, după prioritățile oarecum sentimentale pe care le stabilesc ei înșiși, oamenii care lucrează în marmură, este cioplitoria. Tehnicianul principal Dumitru Andreescu, șeful atelierului, care ține în mînă șaizeci de oameni și se îngrijește să aibă toți de lucru, crede că felul în care a învățat el meseria este pilduitor nu numai pentru voința și ambiția lui sau a altor cîteva zeci de oameni de vîrste apropiate cu a lui, ci și pentru a vedea cum o meserie cunoaște creșteri și căderi, după cum vremurile o cer și după cum oamenii o caută, uneori mai mult, alteori mai puțin. „După război, zice el, meseria noastră decăzuse. În primii ani ai deceniului șase s-a trecut însă, după cum se știe, la construirea unor importante edificii : Casa Scînteii, Teatrul de operă și balet etc. Dintr-o dată a fost mare nevoie de oameni care să știe să lucreze marmura. Tot ce mai rămăsese erau cîțiva meșteri, foarte buni, oameni extraordinar de pricepuți, repet, dar puțini, din păcate, și ajunși la o vîrstă destul de înaintată. Atunci au fost create cîteva clase care pregăteau meseriași în marmură iar elevii au fost recrutați de la școli profesionale cu diferite profile. Acolo am fost coleg cu actualul director adjunct al întreprinderii noastre, Matei Gheorghe, care a făcut apoi Politehnica, sau cu Constantin Zamfir care a făcut ulterior, ca și mine, o școală de tehnicieni. Vă vorbesc despre noi, cei care avem acum în jur de 40 de ani, întrucît noi sîntem generația care la ora actuală răspundem și purtăm greul lucrului, în marmură, în țară. Și n-aș vrea s-o luați ca pe o lipsă de măsură și de modestie !"

Unul dintre muncitorii mai tineri, Dumitru Dae, îmi vorbește despre ceea ce lui îi place să numească un „complex al lemnului", pe care-l au, sau pe care ar trebui să-l aibă, toți lucrătorii întreprinderii. Nu înțeleg și-l rog să-mi explice. „Iată, dumneavoastră ne-ați întrebat, văzînd că știm să facem coloane și capiteluri, dacă am stat să vedem mai pe-ndelete, din albume și reproduceri, coloana grecească. Cea care este de mai multe feluri, după cum știm. Mi-a plăcut mult întrebarea. Răspund la ea afirmînd că știu în materie atît cît poate ști un om la vîrsta mea, 23 de ani, și cu pregătirea mea, liceul. Îmi dați voie să zic, totodată : cine va sta să treacă în marmură tot ce a lucrat țăranul român în lemn, tot ce a acumulat el ? Toată gîndirea și sufletul și măiestria aceea ? Eu știu, Brâncuși însuși a făcut-o, dar el a fost un mare artist. Alți sculptori, astăzi, merg pe drumuri deschise de el. Problema este însă, cred, de a face această trecere la scară mare și, să nu uităm, mă refer la domeniul nostru, acela al construcțiilor. E mult de vorbit, desigur, despre acest lux, despre această necesitate : marmura".

Dumitru Dae a citit „Bietul Ioanide" și mărturisește că i-a rămas foarte aproape de suflet arhitectul care visa piețele orașului scăldate în faldurile de apă ale fîntînilor arteziene, într-o risipă de idei pline de grandoare și măreție. De cînd a citit această carte, spune, cel mai mult și mai mult i-ar plăcea să lucreze la o asemenea fîntînă și să-și lege chiar numele de ea. Asta nu-l împiedică, desigur, să lucreze cu conștiinciozitate și să fie remarcat printre cei mai buni muncitori care fac, în afară de piese pentru pardoseli sau placări verticale, măsuțe de cele mai diferite tipuri și dimensiuni, vaze din marmură, servicii de birou, lavoare pentru hoteluri etc. Marmura albă de Ruschița, marmura neagră și roșie de Moneasa sau marmura galbenă de Alun iau sub mîinile lui și ale celorlalți 60 de lucrători ai atelierului cele mai variate forme, se înnobilează treptat, cu migală și printr-o mare răbdare a oamenilor, care pun suflet în ceea ce fac, deși nu uită niciodată că lucrul ieșit din mîna lor e destinat să răspundă unor utilități cît se poate de precise. Dacă punem la socoteală și activitatea de export a întreprinderii, putem zice fără teamă de a greși că ei au lucrat, în partea care le-a revenit, o piață la Buzău, decorată cu prize din marmură și granit, o anumită clinică la Praga, cutare hotel la Beirut, și altele, multe, foarte multe, fiecare însă cu același sentiment de a fi făcut nu numai un lucru trainic dar și frumos și original. Construcții care să înfrunte timpul și să dăinuie.

DUMITRU ELIADE

700 de oameni în alertă într-un oraș adormit

Joi, în jurul orei 19, Bucureștiul începuse să înoate în apă. Gonite de vînt, aversele care bătuseră cu furie munții coboriseră spre cîmpie și bombardau vertical marele oraș scurtînd cu un ceas lumina zilei. Ne-am strîns pe lîngă televizoare, am închis ferestrele, am aprins lumina. Cu o cadență mai mică, ploaia a continuat aproape toată noptea. Și în timp ce noi ne odihneam, „specialiștii apei", oamenii de la I.C.A.B., în plină alertă, asigurau trecerea potopului la vale prin albiile canalelor și rîurilor.

De fapt, alerta începuse încă din dimineața acelei zile undeva la marginea Capitalei, la stațiile de tratare, adică acolo unde se asigură apa potabilă și industrială a orașului. De la postul de observare aflat la Voinești, sus spre izvorul Dîmboviței, se comunicase că rîul este în creștere și cota normală se triplase. (Există un întreg sistem de observare și alarmare cu puncte lîngă rîurile și riulețele care curg spre București). S-au luat primele măsuri de protecție. Decantoarele și filtrele aflate în lungul a mii de metri deși își duc „viața" în apă ar suferi stricăciuni grave dacă furia apelor ar trece de baraje. Iar oprirea lor, oricît de scurtă, ar însemna, păstrînd proporțiile, o catastrofă. Puțini știu, de pildă, că fără apă orașul ar fi lipsit și de energia electrică ce o furnizează termocentralele de la periferii. Așadar, la stațiile de tratare au apărut imediat echipele de primă urgență. Au rămas acolo gata să înalțe digurile cu saci de nisip, să înlăture aluviunile.

— Cum au fost mobilizați acești oameni ? — l-am întrebat pe tovarășul Mircea Ranetti, secretarul comitetului de partid al întreprinderii.

— Există la aceste stații niște sirene puternice prin care oamenii sînt chemați atunci cînd este nevoie. Dar ele n-au sunat ; oamenii locuiesc prin împrejurimi, și-au dat seama după vreme că poate fi nevoie de ei și n-au mai așteptat să fie alarmați.

Fără nici un alt comentariu trebuie spus că acest fapt exprimă spiritul de înaltă răspundere al celor care se îngrijesc de apa orașului. Ei au rămas acolo în ploaie și în noapte pînă cînd totul s-a liniștit și cotele rîurilor au revenit la normal.

În București alerta începuse ceva mai tîrziu, cuprinzînd, în special, echipe cu utilajele necesare unei bune circulații a apei prin sistemul de canalizare. La ora 20 cînd l-am căutat spre a nota ce măsuri au fost luate, directorul I.C.A.B.-ului, inginerul Vasile Mureșan, era la Consiliul municipiului unde, în cadrul unei scurte consfătuiri, relata că întreprinderea poate face față situației cu forțele proprii. Și a făcut. Toată noaptea, de la sediul central cît și din dispecerate, a continuat spre echipele mobile de intervenții, prin radio și prin telefon, fluxul de informații necesar pentru mobilizarea rapidă și eficientă a forței umane. La ora unu, în zona Bulevardului Metalurgiei și a străzilor Luică și Dumitru Petrescu, deversînd din sistemul de canalizare, apa a întrerupt circulația. Oamenii apelor au lucrat în apă să desfunde gurile de scurgere, au instalat moto-pompe. Ceasuri de încordare în care sudoarea s-a amestecat cu ploaia care depășise echipamentul de protecție. Așa au lucrat toți, toată noaptea ; la inundația din strada Teiuș, la cea de pe bulevardul Cantemir, în pasajul din dreptul Lipscanilor, pe Olteniței sau Calea Călărași. În loc de 200 prezenți în mod obișnuit, în noaptea de 19 spre 20 august, I.C.A.B-ul a avut la exploatare și canalizare 700 de bărbați.

Pe directorul întreprinderii l-am întîlnit vineri dimineața la sediul întreprinderii unde venise să bea un ceai (care-l aștepta rece de mai multe ore), să semneze cîteva dispoziții urgente și să încuie în birou radio-telefonul portabil. Era ultimul om ce părăsea terenul unei lupte încheiate, o luptă de-o noapte, în care 700 de bărbați, semnaseră o pagină de muncă fierbinte, datorită căreia a doua zi orașul avea să rămînă același, tramvaiele să circule normal, trotuarele să fie curate, apa să curgă la robinete. O noapte dramatică despre care bucureștenii n-au știut nimic.

VICTOR CONSTANTINESCU

EXISTĂ BĂRBAŢI, DAR, MAI ALES, EXISTĂ FEMEI

De fapt, există nu o Cale a Rahovei ci două : prima își ține cu o anume fudulie vechea înfățișare negustorească, a doua e retrasă și, de la Chirigiu încolo, mai ales, e o Cale a feluritelor întreprinderi industriale. La numărul 240, la capătul unei ulicioare lungi și bine ascunse de privirea trecătorului se află Întreprinderea textilă „Aurora", mai precis secția „A". O construcție pe trei etaje, semănînd mai mult a institut de proiectare. La intrare e foarte multă curățenie, în halele de producție curățenie mare, războaiele fac zgomot, e drept, dar impresia generală este de tehnică și civilizație. De muncă bine chibzuită. Este mai mult ca sigur că înfățișarea aceasta de gospodărie bine îngrijită a întreprinderii se datorează femeilor, multelor femei care lucrează aici. Aș putea spune că încă de la poartă se simte grija mîinii de femeie pentru casa ei.

Războaiele sînt noi — cu programare prin cartele — o muncitoare lucrează la 4—6 sau 8 mașini, nu după pricepere, ci după dificultatea programului mașinii. Țesăturile sînt colorate și mătăsoase, se țese mai ales material de cămăși fine și batiste, pentru țară și pentru export. În aer e puțin puf de bumbac — în fapt bumbac amestecat cu fire sintetice — muncitoarele, chiar și cele mai vîrstnice, par tinere. Poate halatele lor albastre sînt cauza, poate siguranța ce le-o dă meseria lor frumoasă și totdeauna prețuită. La unul din războaie, Ioana Nițu de 19 ani lucrează astfel : cu mîinile pe fire și pe mașină, cu ochii privind în jur, la munca celorlalte. La secția de broderie, Maria Tătaru lucrează, la două linii absolut noi de mașini de brodat, litera „F" pe seturi de batiste în culori cafenii. La aceste mașini se poate executa, practic, orice fel de broderie, la un preț mai mult decît mulțumitor, pentru întreprindere dar și pentru cumpărător. În zilele astea tocmai se pregătește lotul de 5 000 de batiste brodate pentru deschiderea marelui magazin „Unirea" iar „F" poate să însemne — zice Maria Tătaru — Florica sau Florin. La atelierul de proiectarea produselor — 50 de oameni, producție, în consecință, mare și, mai presus de asta, foarte variată — se pregătesc modelele pentru comanda unui partener de peste ocean. La secția ajustaj fac cunoștința Elenei Scripcaru, femeie frumoasă și mîndră la port, ca emblema femeilor române de pe coperta unor almanahuri de demult, iar la secția canetat cu o altă Elenă, care e secretara de partid a schimbului. Meseria ei este primitor-distribuitor — muncă importantă într-o întreprindere unde organizarea e totul — iar numele întreg Elena Iancu. Ele mă asigură că merită să scriu despre mașini, dar mai mult merită să scriu despre muncitoarele „Aurorei". Le invit, deci, să-mi spună ele cine sînt femeile muncitoare din țesătoriile „Aurora".

„...Foarte bine, să vorbim despre femeile care muncesc la noi. Anul trecut, la pomul de iarnă, am pregătit daruri pentru 4 400 de copii.

Vedeți, avem unele probleme cu genul substantivelor și chiar cu stabilirea proporțiilor. Mai corect ar fi să spunem totuși că 25% din angajații întreprinderii sînt bărbați. Dar nici așa nu merge. Din foarte multe puncte de vedere, nu e prea simplu să vorbești despre femeile muncitoare de la „Aurora". Pînă și scriptele contabile și organizatorice tot pentru munca bărbaților sînt alcătuite. Dar aici, nu bărbații contează, ci femeile. Cei 4 400 de copii sînt crescuți, bineînțeles, de către mame. Socotind atent, vedem că muncitoarele țesătoare fac zilnic trei meserii distincte, deloc ușoare, deși industria unde lucrează ele se cheamă „ușoară". (Un nume dat, desigur, de bărbați). Femeile sînt țesătoare — muncind, bărbătește, în schimburi — apoi ajung acasă și sînt mame și soții, apoi, tot acasă, sînt gospodine. Foarte puține sînt muncitoarele noastre care nu cresc doi copii. Și nu puține au trei, sau patru, sau cinci copii. Maria Copoeru, de exemplu, crește cinci, dar nimeni nu are ce-i reproșa la locul ei de muncă, fiindcă de aproape douăzeci de ani, de cînd tot țese pînză, este un model de conștiinciozitate și de omenie. Pentru fetele tinere și pentru femeile de-o vîrstă. Nu e singura, bineînțeles. Copii au acasă și Roza Stanciu, și Elena Bodeanu, și Aneta Vasluianu, și Ioana Petrescu. Iar cînd încheie treburile de acasă, treburi care nu se sfîrșesc niciodată, vin la războaie și sînt încă o dată mame, fiindcă au grijă de noile venite, ca să învețe meserie, să învețe să trăiască, să-și croiască viața demn și cu ambiție. Și știți ce vrea femeia muncitoare pentru munca aceasta care nu contenește? Vrea doar puțină înțelegere".

E greu de explicat ce este aceea **înțelegere,** dar să luăm un exemplu. Să luăm chiar exemplul pe care ni-l dă Vasilica Nistor, mamă a doi copii, muncitoare țesătoare de 13 ani și una din cele mai cunoscute activiste pe linie de partid și pe linie obștească din întreprindere: „În secție la noi lucrează aproape 250 de femei. Mare parte din acestea, s-o spunem pe față, nu prea au înțelegere de la soț. Ea, femeia, trăiește în secolul XX dar bărbatul, uneori, a rămas, fie-ne iertat, cu un picior în secolul trecut. El vrea musai să mănînce ciorbă, cînd vine de la muncă, dar nu face piața. El vrea să aibă copii frumoși, curați și sătui, și pentru asta dă banii în casă, dar nu prea știe bine la ce școală învață copiii. Treaba femeilor, școala și educația, nu-i așa? Femeile noastre vin la comitetul sindical și la comitetul de partid să vorbească, pur și simplu cu cineva. Nici nu cer ceva precis, cel mai adesea. Vor înțelegere, asta vor. Nu trebuie să se priceapă de aici că este cazul general. Eu mă refer doar la acei soți, poate o sută, poate numai cîteva zeci, care stau pe marginea aleii ce duce la intrarea în întreprindere în ziua cînd soțiile lor iau remunerația, ca să-i ardă, cu banii, un chef pe cinste. Eu mă refer la soții care nici măcar n-au încercat să afle cum arată munca aceasta „ușoară" pe care o fac soțiile lor în schimbul I, în schimbul II și așa mai departe. Mă mai gîndesc și la bărbații care ne telefonează că prea le ținem nevasta în „ședințe și treburi de-astea", fără să se intereseze care sînt treburile pentru care femeile întîrzie în întreprindere. Avem activitate culturală, facem cursuri de ridicarea calificării, femeile au reușit să ducă lucrul pînă la capăt ca să avem o creșă — prin care am rezolvat toate cererile — tot ele au rezolvat, prin construirea unui cămin de nefamiliști, cererile de casă ale noilor angajate. Cît despre ședințe, ele se fac numai cînd este nevoie. Cît despre seriozitatea celor discutate în ședințe, e bine să se știe că aici discutăm chiar și probleme medicale".

Tovarășul director al Întreprinderii de țesătorie „Aurora", inginerul Anton Proca, deși pe un ton mai puțin patetic decît Vasilica Nistor, discută chestiunile sociale ale fabricii femeilor foarte atent și foarte sensibil: „N-aș putea afirma că la «Aurora» avem cel mai select grup de muncitori-femei din toată industria. E cinstit să spunem și că multe femei trec prin fabrică precum lebăda prin apă. Stau cîteva luni, apoi pleacă: se mărită și-și urmează soțul, caută o meserie mai comodă, nu se împacă bine cu munca etc. De aici, marea fluctuație de cadre. O realitate pe care trebuie s-o luăm în seamă. Și o luăm în seamă, deoarece noi calificăm mereu mînă de lucru deși nu beneficiem de toată mîna de lucru calificată aici. Acum am angajat 40 de fete din Huși, 36 din Bîrlad, fete din alte județe. Le pregătim pentru secții care trebuie să intre în funcțiune în anii următori, fără a avea garanția că aceste fete rămîn la noi.

Dar sînt și femei care ies la pensie, muncind zeci de ani la războaiele „Aurorei". La aniversarea recentă a celor 40 de ani de la înființarea fabricii, o muncitoaree cu părul alb, care lucrează de 29 de ani în țesătorie, a cîntat un cîntecel compus de ea care a emoționat toată asistența. Nu-i vorbă că femeile se și emoționează ușor. Deducem din cele zise pînă acum cîteva din dificultățile organizării muncii într-o întreprindere de acest tip, dar și avantajele situației. Sînt foarte ordonate femeile întreprinderii noastre, nu lasă niciodată treaba neterminată, au o grijă deosebită pentru mașini. De aceea mai și găsiți la „Aurora" cîteva mașini ce funcționează de 40 de ani aproape fără întrerupere. Le schimbăm foarte curînd cu

războaie de mare productivitate, păstrînd totuși o undă de respect și melancolie pentru războaiele cam primitive, e drept, pe care s-a țesut pînza cămășilor noastre pe vremea cînd nu ne puteam permite să cumpărăm țesături fine și extrafine".

TUDOR OCTAVIAN
Fotografie de VASILE MĂNECAN

S.O.S. — Apele minerale!

„Cu beneficiarii de ape minerale se-ntîmplă niște lucruri de-ți stă mintea în loc"

P. S. la articolul intitulat „Cine se teme de apa minerală" din nr. 23 al săptămînalului „Flacăra" :

Telegramă nr. 258/10 iulie 1976, expediată de I.C.R.A. Galați „Vă rugăm să livrați urgent 8 vagoane de apă minerală. Stop. Este foarte necesară. Stop. Vă mulțumim. Stop".

Textul acestei telegrame este identic cu toate celelalte texte a încă 5 depeșe de acest gen ale aceluiași expeditor, adresate Întreprinderii de îmbuteliere a apei minerale „Zizin" din jud. Brașov.

Precizare : I.C.R.A. Galați este unul dintre numeroșii „cumpărători" de ape minerale care au refuzat inițial să contracteze acest produs la nivelul planului furnizor.

„Cu beneficiarii de ape minerale se întîmplă niște lucruri de-ți stă mintea în loc, ne spune ing. Ludovic Fülop, directorul Întreprinderii de îmbuteliere a apei minerale „Zizin". Revista „Flacăra" a consemnat cîteva secvente ale acestui „război" al contractărilor de ape minerale și mă gîndesc că ar fi putut spune și mai multe".

Ce s-a făcut practic după episodul contractărilor ?

„La noi la «Zizin», continuă tovarășul Fülop, cu chiu, cu vai, am reușit să contractăm la începutul anului, cu diverși beneficiari, întreaga producție planificată, adică 11 milioane de sticle de un litru. Dar, efectul imediat al refuzului de a contracta, manifestat uneori în mod oneros de către unii beneficiari, își găsește explicația reală acum, în plin sezon estival, prin zecile de solicitări de livrare a unor însemnate cantități de ape minerale peste contract, solicitări repetate insistent tocmai de către acei ce-au refuzat inițial să contracteze apă minerală la nivelul planului lor de desfacere.

Un exemplu de asemenea optică a acestor beneficiari este și I.C.R.A. Craiova de la care am primit cîteva telegrame, toate avînd același conținut : «Vă rugăm, foarte urgent, livrați»".

Dar, spectacolul cererii și ofertei, început la Piatra Neamț, acum circa 8—9 luni, n-a luat sfîrșit și, contrar așteptărilor beneficiarilor „bursa" apei minerale merge, cotele solicitărilor tardive cresc vertiginos, arena I.C.R.A. vuiește în transă, o ilariantă corespondență, toată telegrafică, migrează de la beneficiari la furnizori, da, pentru că cererea la început nu a vrut să acopere oferta, cerere care, acum, neistovită, dă asalt după asalt asupra bunăvoinței furnizorilor de ape minerale, ca într-un turnir medieval.

La drept vorbind, telegramele trimise cu acel S.O.S. „trăznet" sînt consecințele eschivelor de a contracta. Bătălia beneficiarilor pentru apa minerală refuzată a fi preluată la contract are loc sub o optică îndoielnică : „Dă-mi ceva peste contract, nu mă lăsa, n-am apă pentru populație".

În acest crescendo al solicitărilor de apă minerală peste contract, întreprinderea de îmbuteliere „Zizin" și-a suplimentat planul, față de cifrele contractate, cu încă 750 de mii de sticle de un litru, angajamentul restrînsului colectiv de aici fiind de a îmbutelia cantitatea de 12 milioane de sticle de apă minerală de un litru cît și încă 3 milioane de „Deit-Zizin", peste cotele planificate, cu toate că, la capacitatea medie zilnică de îmbuteliere care nu depășește 60 de mii de sticle, angajamentul luat depășește cu mult posibilitățile existente de realizare.

Chiar dacă situația contractărilor de ape minerale părea deplorabilă, miza numai pe subiectivitate și falsa interpretare a obiectului contractelor și-a dovedit ineficacitatea deoarece, numai aici la „Zizin", pe semestrul I al anului acesta, s-a înregistrat o realizare a livrărilor în proporție de 114% din care, circa 500 de mii de sticle de un litru peste contract.

„Așa stînd lucrurile — mai aflu de la tovarășul Fülop — noi am dat în funcțiune de curînd o nouă secție de apă minerală și răcoritoare cu o capacitate de 5 500 000 de sticle anual, „mîna" de oameni ai întreprinderii, pentru darea urgentă în exploatare a noii secții, numai pe prima jumătate a anului, a executat aproape 3 000 de ore de muncă patriotică".

Mai aflu că în curînd se va introduce, pe lîngă ecranele de control existente și un sistem de lupe cu ajutorul cărora suprafața sticlei se mărește de peste trei ori, lupe ce vor da o mai înaltă funcționalitate acestor ecrane de control, privind puritatea sticlelor cît și cea a apei minerale îmbuteliate.

Dar iată că tocmai acei care se temeau la începutul anului de apa minerală, tocmai ei care-i denigrau calitățile au nevoie, mare nevoie de ea ! Mă gîndesc că, poate, cine știe, și beneficiarii desfacerii apei minerale în toată țara au dreptate cîteodată, dar, între zgomotul justificărilor improvizate ale unora și refuzurile prezumțioase ale altora, acest joc de pîrghii subiective neavînd alt suport decît prejudecățile, superficialitatea și orgoliile comode, adevărul despre necontractarea în cantități satisfăcătoare de ape minerale trebuie recunoscut altfel de către beneficiari.

M. N. FLORIAN

PREȚUL ARDERII

Mă aflu deci într-un schimb de noapte, la laminorul unu al Întreprinderii „Republica". Stau de peste o oră la cuptorul de încălzire a țaglelor, cu vatră rotativă, unde lucrează o parte dintre laminoriștii maistrului Sabin Cristea : un om îndesat, cu voce puternică (să te poți auzi, aici, trebuie să strigi din răsputeri la urechea celuilalt), care abia a împlinit 40 de ani. 20 din ei i-a trăit în laminor. Îl observ cum trece grăbit pe la toate punctele de lucru, lăsînd fiecăruia o dispoziție, o indicație, cum ajunge la laminorul propriuzis, apoi la „duo" — locul pînă unde țevile laminate și-au „încorporat" cam toate dimensiunile și caracteristicile stas-urilor. Aici, în laminorul unu, se depune cel mai mare, mai spectaculos efort din întreaga întreprindere. Săptămîna în care notez aceste rînduri a fost declarată, prin consens, record, și vă puteți ușor imagina, cam cită încordare capătă gesturile lor. E o întrecere dusă parcă pe platourile olimpiadelor, purtată de oameni care știu să lupte cu fiecare secundă, să-i confere valoare. Răsfoiesc raportul de tură și aflu că oamenii maistrului Ion Stoian, înlocuiți acum două ore, au laminat 20 de tone de țeavă peste plan. Maistrul Cristea face un calcul sumar și devine chiar mai optimist decît mi se părea. Zice : „Dacă terminăm calibrul ăsta, adică sortimentul de țeavă la care lucrăm acum, și dacă la schimbarea sculelor cîștigăm un sfert de oră, înseamnă că noi vom lamina 50 de tone în plus. Ce zici, nea Varga, le facem ?" Nea Varga, un om cu părul albit, dar cu alură încă atletică la 50 de ani ai săi, dă afirmativ din cap : „Am laminat noi și mai mult ; parcă nu știi ?". De ce este consultat nea Varga ? Influența lui, a echipei sale, asupra întregului flux tehnologic e hotărîtoare. Se ocupă de aprovizionarea cuptorului cu țagle, de încălzirea lor pînă la aproape 1 300 de grade, și după cum acestea părăsesc incendiate cuptorul, tot așa ritmul impus întregului flux tehnologic este mai mare sau mai mic. Constantin Căprioară, Tudor Cantaragiu, Ion Răducanu și Constantin Chelaru care abia a terminat școala profesională, dar e considerat om de bază în echipă, sînt răspunzători de viteza de rotație a acestei planete, așa încît, în goana ei centrifugală, să arunce cîte o gură de foc, o țaglă, care ajunge prin rostogolire pe o spinare metalică, într-un uluc, și de acolo, pe un drum al focului, la primul laminor. Așa apare în imaginația mea de acum cuptorul cu vatră rotativă : o planetă a focului ce parcurge în două ore și jumătate o rotație completă în jurul axei sale, adică realizează un ciclu de încălzire a țaglelor, complet. În zile bune, cînd oamenii depun eforturi maxime, cînd organizarea se impune la toate punctele de lucru și aprovizionarea e bună, cînd parcă totul, chiar și lumina zilei, contribuie la nașterea unor recorduri, se nasc recorduri. Adică, focul cuptorului, strunit de oamenii lui Iosif Varga, mestecă chiar și 240 tone de oțel în 24 de ore. Foamea aceasta a focului, ne amintește, este declanșată de foamea de laminate a economiei. Acesta e prețul arderii umane aici, la laminorul unu de la „Republica".

Desigur, marele efort îi obosește chiar și pe acești laminoriști cu trupuri atletice, cu fețe pămîntii, cărora doar privirile le mai păstrează înfățișarea dinainte de intrarea în șut. Dar atunci cînd obosesc, la fel ca în unghiul de zbor al cocorilor, locul celui din față e preluat de unul mai odihnit, în cele mai dese cazuri de unul mai tînăr. Maistrul Cristea îmi povestește un caz : „Nea Ghiță mai are șase luni și se va pensiona. Munca noastră ne obligă la 50 de ani să ieșim la pensie. El vreo 30 de ani i-a muncit aici. Așa că, vă dați dumneavoastră seama, și-a adus un obol bunișor la zestrea țării acesteia, pe care o vrem mai bogată. L-am văzut uneori pe nea Ghiță că nu prea mai putea. Ce m-am gîndit : ia să-l iau, zic, pe Ghiță Silviu, e o simplă coincidență de nume, că e tînăr, are numai 26 de ani, are școală profesională, și să-l dau pe lîngă nea Ion Ghiță, să rămînă în locul lui. Așa am făcut. După două luni, Silviu Ghiță a ajuns unul dintre cei mai buni șefi de echipă din laminor". La cuptor, aflu, Constantin Căprioară, 46 de ani ,din care 26 în laminor, o să-l înlocuiască pe Iosif Varga, și el un candidat la pensionare. Pe Căprioară l-a adus în laminor tatăl lui, cînd avea 18 ani. La dus întîi la reductor. „Am lucrat împreună un timp, apoi, pentru că unii colegi credeau că mă ajută prea mult tata, am cerut să lucrez singur. De 14 ani, tata s-a pensionat din laminorul ăsta și s-a reîntors în comuna Covrigi, județul Gorj. O viață a muncit în București, avea buletin de Capitală, dar nu s-a gîndit o dată să rămînă. Aici a locuit cu chirie. Pentru el a fost bine așa. Eu mi-am cumpărat casă și am devenit bucureștean".

Așa se preia ștafeta meseriilor în laminorul unu. Din mers, fără popasuri, fără ca ritmul impus de necesitățile acestui timp să încetinească. Este unul din modurile în care se cresc oamenii, se realizează schimbul necesar de cadre.

★

Aflu că afară încă plouă, nu cu intensitatea de aseară, că a trecut, cu vreo trei ore, peste miezul nopții. Peste frunte, simt zgura și praful așezîndu-se, pătrunzîndu-mi în piele, ca niște gîngănii minuscule. Mă cam rușinez de un gînd, de a termina cu documentarea în încăperea aceasta infernală, unde aburii și praful exploziilor plutesc pe deasupra ca în niște cazane închipuite, unde temperaturile, în cuptor, ajung la 1 400 de grade, unde, la doi pași, o sirenă sună din cinci în cinci minute și simt că îmi perforează timpanele, și unde pămîntul joacă sub noi, cu pași primordiali.

Îl privesc pe tînărul Constantin Prosie : are 31 de ani și stă la un post înalt, adică de categoria a V-a, acționînd patru manete, la pupitrul de comandă al laminorului. E tocmai de la Bacău și îl întreb cum de a ajuns laminorist la „Republica". Zice : „Un loc de muncă trebuie să găsească fiecare în țara asta. Eu mi l-am găsit aici, unde a fost nevoie de mine". îmi place răspunsul lui Prosie. Locul lui de muncă nu e deloc „călduț". E chiar prea fierbinte, de vreme ce prin fața lui, la numai doi pași, trec, în opt ore, cam 120 de tone de țevi incandescente. E fierbinte și greu. Prosie face cam 2 000 de mișcări pe schimb. Manevre necesare pentru a perfora și a scoate din laminor țevile. Sistemul, pe care îl acționează el, e o săgeată lungă de oțel, cu un fel de con în vîrf, (laminoriștii îi spun dop) care se plimbă înainte și înapoi pe un fel de batiu, pătrunde în țagla încălzită la 1 200 de grade și o perforează cu un zgomot asurzitor. În mîinile lui Prosie ai impresia că oțelul țipă pur și simplu. Sistemul acționat, firește automat, seamănă bine cu acel „berbec" pe care armatele romane, sau cele vikinge il foloseau la dărîmarea cetăților. Prosie îl acționează singur și e obligat să privească fiecare țeavă. Ochii lui, ca și ai celorlalți, adună atîta dogoare, cît poate să încapă în laminor. Privindu-i, ai impresia că luminează, spun tot, că și aici și dincolo de ei există un foc imens. Vorbesc despre pasiunea grea, istovitoare a oțelului.

HRANĂ, ENERGIE, VITAMINE. PE GRATIS. DE UNDE? DIN CEEA CE SE ARUNCA PÎNĂ ACUM

La Iași s-a început, în această primăvară, aplicarea primelor rezultate ale unor cercetări întreprinse, nu demult de către Institutul de cercetări pentru industria și chimia alimentară, I.C.I.C.A., din București, cu care, atît specialiștii ieșeni în materie cît și cei interesați practic de noile descoperiri au stabilit un strîns și permanent contact. Rezultatele pozitive nu au întîrziat să apară și să declanșeze o lărgire a sferei preocupărilor pe plan local, astfel încît oamenii de știință bucureșteni beneficiază, la rîndul lor, de o nouă stație-pilot, în afara celor puse de ei la punct, atît în cadrul institutului amintit cît și la Periș. Experimente asemănătoare s-au mai întreprins și în județele Arad, Suceava și Pitești, la o scară mai restrînsă.

Directorul științific al I.C.I.C.A., Valer Stoica, ne prezintă, în puține cuvinte, platforma de lansare a noilor idei pe care dorim să le înfățișăm cititorilor noștri.

— Mobilul acestei preocupări nu este unic și, din această cauză, el se cere explicat măcar în cele două dimensiuni majore care au declanșat atenția noastră și ne-au îndrumat spre cercetare : valorificarea unor noi surse de energie și depoluarea. În plan organizatoric, trebuie notat că, încă de acum aproape doi ani, s-a încheiat cu C.N.S.T. un contract de colaborare în problemele de fermentație și de valorificare a unor produse vegetale enzimatice, institutului nostru revenindu-i misiunea de coordonator al întregii acțiuni. Menționez aceasta întrucît și noi am apelat la colaborarea altor instituții și institute de cercetări, cum sînt cel de nutriție animală de la Balotești, Facultatea de tehnologie alimentară din Galați, I.P.S.C.A.I.A., București, și chiar Institutul politehnic. Ceea ce ați văzut în județul Iași reprezintă, la o scară mai amplă, ecoul tuturor acestor colaborări, în care, bineînțeles, cercetătorii moldoveni își au partea lor de contribuție. Acolo exista deja o preocupare față de rezolvarea problemei resturilor menajere, de filtrarea apelor reziduale, concretizate în realizarea unor stații de ardere a celor dintîi și de epurare a celorlalte, astfel încît adoptarea noilor cercetări studiate în cadrul institutului nostru, venea să completeze fericit acțiunile practice îndreptate atît spre depoluare cît și spre obținerea de noi surse de energie, ale celor de la Iași.

Să reintrăm, deci, în incinta complexului de îngrășare a porcilor de la Tomești, pentru a lămuri „misterul" prezenței gazului aici. Ne însoțesc doi medici veterinari : Adam Radomir și Vasile Vasilescu, directorul instituției. În cadrul unității intercooperatiste din Tomești, în care sînt asociate 7 C.A.P.-uri, se rulează, anual, 123 000 de porci, care dau o producție de 6 000 tone carne în decursul aceluiași interval. Dejecțiile acumulate constituiau o problemă cu mai multe necunoscute : transportarea lor, depozitarea și, mai ales, anihilarea efectelor poluante pe care le aveau. S-a calculat că 200 000 de porci poluează cît un oraș cu 1 milion de locuitori ! Adică, numai complexul de la Tomești amenință natura de cîteva ori mai mult decît întregul Iași ! Studiile întreprinse de către I.C.I.C.A. demonstraseră că aceste dejecții, în urma unor măsuri despre care vom aminti, pot deveni surse de gaze, deci de energie calorică, încetînd, în același timp, de a mai fi poluante.

— Se știa, ca pretutindeni, dealtfel, ne spune cercetătorul Mircea Vintilă, de la Institutul de cercetări pentru nutriție animală de la Balotești, unul dintre principalii colaboratori ai proiectului, că una dintre problemele fundamentale ale zootehniei este hrana, calitatea, mai ales, a acesteia. De asemeni, se știa că organismul animalului, în special al celui supus la îngrășare forțată, nu poate digera și

Inginerii Ion Galaczi, 35 de ani, și Mihai Popescu, 29 ani, care lucrează în acest schimb de noapte, mă conduc peste o schelărie metalică, spre cel mai greu punct de lucru, de data aceasta din laminor : agregatul „duo", unde dopurile se fixează cu cleștele, adică manual. Țevile își urmează drumul devenirii lor, de la laminor la acest agregat unde sînt alungite, aduse la dimensiunile stas-ului. Oamenii de aici sînt cei mai aproape de foc. Între trupurile lor și țeava incandescentă, lungă de 10 metri, rămîne o distanță de 20—30 centimetri. Cît o lungime de clește. Să nu se ardă, își protejează trupurile, de la brîu în jos, cu șorțuri și jambiere groase din piele. Stan Tudor, 47 de ani, de 15 ani în laminor, prinde un dop de 15 kilograme, îl fixează repede în dispozitiv și țeava a și fost prinsă de agregat. Mișcările lui au linii precise, trebuie să se încadreze în timpi ficși. Apoi, țeava este împinsă afară, el fixează alt dop, și țeava mai parcurge o dată drumul prin acest al doilea laminor. De fiecare dată, Sandu Florea, un tînăr care nu depășește 25 de ani, s-a apropiat de ea, a prins-o în clește și a rotit-o la 90 de grade. „Să nu se depună zgura", îmi spune șeful de echipă Ștefan Ganea. Acum îmi explic și desele explozii pe care le auzeam, ca pe un front : tot pentru a înlătura zgura depusă pe dop, oamenii folosesc sarea. Aruncă un căuș de sare în interiorul țevii, sarea se topește fulgerător și se produce o explozie ca pe țeava unui tun. Și suflul exploziei aruncă în aer tot ce poate fi ridicat...

Șeful de echipă Ștefan Ganea, de loc de prin Oltenița, lucrează de 20 de ani numai aici. A luat-o de la clește. În ciuda tuturor adversităților, a durității și asprimii muncii și-a păstrat fața luminată, zîmbetul intact, inima la fel de deschisă către oameni. Munca nu l-a abrutizat, pentru că i-a înțeles totdeauna necesitatea și a făcut-o cu plăcere. Are o fetiță la liceu și un băiețel în clasa a V-a. Muncește pentru ei, dar și pentru nevoia imperioasă de oțel a economiei naționale.

Îl rog pe Ștefan Ganea să facem un calcul pe care el zice că nu l-a mai făcut : un laminorist de la „duo" ridică, pentru o singură țeavă, un dop de 15 kilograme, de patru ori. Fac 60 de kilograme. În opt ore se laminează cam 800 de țevi. Ori 60, fac 48 000 kilograme. Deci, trei oameni ridică în opt ore, 48 de tone. De aceea la „duo" vin mulți și rămîn puțini. Pe cel care rămîne, nu-l mai poți însă suspecta de dragoste pentru meserie. Sandu Florea îmi spunea că se simte mai bărbat aici. Alții că se simt legați cu rădăcini de multe ori inexplicabile de severitatea locului.

Cei care muncesc la un loc cu Ganea, la fel ca el, se numesc : Alexandru Coșereanu, unul din cei mai prețuiți laminoriști, omul de aur al întregului schimb, Ion Marinescu, Stan Tudor, Sandu Florea, Florea Dobre, Lucian Stanciu și Petre Surcan. Fiecare lucrează cîte o jumătate de oră și o oră se odihnește. Altfel s-ar aprinde. Numai Mihai Ionașcu lucrează șapte ore. La un pupitru asemănător cu acela în care stă Prosie, muncește de două ori cît acesta. Brațele lui manipulează șase manete. Le acționează cu atîta rapiditate încît, privindu-l mai mult, ți se pare că nici nu ia mîna de pe ele, că din piept îi mai cresc șase brațe. Cu aceste opt brațe, Ionașcu execută cam 5 000 de manevre în 7 ore. Îl privesc cam de la 20 de metri și îmi trece prin minte să-l numesc omul-caracatiță. Gol pînă la brîu, contopit în acest dans superb al focului, omul-caracatiță domină întregul laminor.

Am scris despre mulți oameni care muncesc în alte locuri dificile, am scris, spuneam, chiar și despre laminoriști, dar niciodată n-am simțit mai puternic justificarea, acoperirea prin fapte a rîndurilor de față. Poate și pentru că noaptea se muncește mai greu în laminor. Poate și pentru că într-o săptămînă record eforturile sînt evident mai mari. Poate și pentru că atunci cînd un om muncește ca să-și cîștige pîinea cinstit, spunem cu toții că e cinstit. Dar cînd același om, sau mai mulți oameni muncesc și pentru pîine, dar mai ales conștienți de nevoia efortului lor, a bunurilor pe care el sau ei le produc, iar pe deasupra și în condiții mult mai grele decît cele obișnuite, gestul lor este mai mult decît cinstit. Pentru că, orice am spune, un sacrificiu există ; unul în timp. Iar cînd un om acceptă, fie și într-un laminor, să se sacrifice pentru ceilalți, adică să muncească unde este mai greu, la „duo", în mină, la 300 metri, suspendat în centuri de siguranță, înseamnă că este pătruns de un înalt sentiment patriotic, și atunci, gestul lui devine eroic.

Mă gîndesc că, în asemenea momente, prin efortul unui om poți simți și vedea cum se înalță o țară. Dar prin efortul unui popor ?

N. GRIGORE MĂRAȘANU

Un om și un lut de Oboga

Unul dintre puținii țărani-artiști care mai practică vechea artă a olăritului — și unul, credem noi, dintre cei mai mari ai acestei țări — este Grigore Ciungulescu din Oboga Balșului.

Are 42 de ani, lucrează olărie de la 13 ani. „Pune cîte-un cuptor" („un cuptor" însemnînd cam 4-500 de plăsmuiri din lut) la o lună-o lună și jumătate. A fabricat pînă azi, după un calcul pe care-l aproximează la rece, lîngă cuptorul încins la o mie de grade, cam o jumătate de milion de oale, străchini, talgere, chiupuri, ulcioare, ulcioare de nuntă, ulcioare decorate cu relief înalt, vase pentru păstrat oțetul, pentru fiert laptele sau bătut untul, ploști, căni, ceșcuțe, figurine, fluiere.

E un maestru, spun specialiștii, al formei și al decorului vaselor, e mai cu seamă, spun aceiași, un colorist, e, peste toate și prin toate, un mare artist. Care, ca toți marii artiști, rămîne un caz, și nu o școală.

E un inovator. Ce face el nu face nimeni, nici în Oboga și nici aiurea. El nu inovează peste canonul tradițional — nu se depărtează „încetul cu încetul" de tradiție — ci are ambiția să pătrundă în infrarealitatea ei, la esențe. El ornează străchini și talgere cu „Pomul vieții" — un motiv ce s-a pierdut de secole ! — tratat într-o manieră care-i a lui, rafinată, modernă, originală. El caută modele, motive, izvoade (răsfoia, cînd l-am vizitat, planșe cu piese ceramice muzeale, desprinse din „Ceramica românească" a lui B. Slătineanu), el se întoarce mereu și mereu, ca orice mare artist, la vîziunea folclorică, dar, ca orice mare și autentic artist, el face asta din nevoia unei confruntări. El nu îngînă, el se confruntă. El are, față de canonul clasic, o atitudine deloc sentimentală, ci suprem culturală, rafinată, meditativă. El e un „autentic" prin spirit și nu prin literă.

În evoluția artei ceramicii la români, Gr. Ciungulescu a pus o cenzură proprie, printr-un gest care, cu ani în urmă, într-o Obogă cu zeci de cuptoare și zeci de meșteri, a stîrnit vîlvă, provocînd un frison mimetic, dacă nu în durată, cel puțin în cuprindere spațială. Experiența, patentul artistic al meșterului nu s-au putut însă fructifica. Prin ușa deschisă de Gr. Ciungulescu, urmărind labirintul fascinant al desenelor, formelor și culorilor lui, novicele nu nimerește într-o perspectivă revelatorie — singura care poate fonda o școală ! — ci strict în laboratorul artistului, între hieroglifele gîndirii sale plastice. Acestea nu l-au putut servi decît pe G.C., ele nu se pot împrumuta, ele sînt inutile ca niște măsuri vestimentare prea strîmte sau prea largi pentru o serie.

Cele mai frumoase piese ale lui, de cîțiva ani, i le fură fiu-său, care are 18 ani, care e ajutorul lui, care, cu aceste piese sustrase ochiului cumpărătorilor, a împodobit un perete al casei, aranjîndu-l ca pe-un muzeu. Impresionează, privind aceste piese, pe lîngă motivul decorativ, și poate mai mult decît el, culorile, arta alegerii și a folosirii lor, a armonizării și a ritmării lor, arta alegerii, folosirii, armonizării și ritmării verdelui (numit la Oboga „toval"), a roșului (numit „rușală"), a albului de humă și a galbenului, a acelui galben de un efect aparte, specific Obogăi, obținut dintr-un amestec de „rușală" și humă albă. Altminteri, culorile folosite în olărie nu se pot amesteca, ele avînd la bază oxizi metalici și provocînd, la arderea în cuptor, reacții imprevizibile. Instrumentele meșterului — roata, cornul, pensula — pretind anume riguroase norme, impun o condiție tehnică de un fel special. Spre deosebire de pictor, care are în față dreptunghiul static al pînzei, meșterul ceramist urmărește un obiect mișcător, „învîrtit pe roată", un obiect ale cărui suprafețe sînt curbe, circulare, oblice, nepermițînd o migăloasă speculare a detaliilor, nici retușuri sau reveniri. Folosind instrumente străvechi, primitive, folosind o gamă de culori restrînsă (restrînsă, firesc, prin însăși rusticitatea materialului supus decorării), el pictează avînd în minte imaginea vasului terminat, închipuindu-și, de fapt, chiar în timpul lucrului, după cum ne mărturisea Gr. Ciungulescu, strălucirea tonurilor ce vor împodobi după ardere, vasul.

Am pus o farfurie semnată de Ciungulescu lîngă altele, „de serie", purtînd marca (sau lipsa de marcă !) a cooperativei ceramice din Oboga, patronată de UCECOM. Alăturarea tipa, ca tabloul unui maestru lîngă niște picturi de gang. Am repetat experiența cu vase semnate de Ion Răducanu, alt ceramist celebru al locului. Același efect. (Nu e vina meșterilor cooperatori : ei nu lucrează, precum cei doi, „la inspirație", ci „la normă". Vina, fiindcă totuși există o vină, este a celor care oferă cumpărătorului drept „obiecte de artă" aceste produse cvasistandardizate, lucrate în grabă, lipsite de har și de minuția elaborării.)

Și m-am bucurat că la Oboga mai există oameni ca Ciungulescu sau Răducanu, pentru care vasul de lut, chiar „made in 1976", nu înseamnă o marfă, ci o podoabă, un unicat de inspirație și de meșteșug, îmbogățind tezaurul milenar al acestei arte.

ILIE PURCARU

asimila întreaga cantitate de proteine introdusă în alimentație din care elimină circa 7—8%.

Aruncate, ele constituie surse de poluare a apelor, solului, aerului. Această realitate, cunoscută și pe plan mondial, fusese dezbătută și în cadrul Consfătuirii de lucru de la C.C. al P.C.R. din 17 octombrie 1975, prilej cu care **tovarășul Nicolae Ceaușescu arătase că „Se impun măsuri hotărîte pentru a soluționa rapid și problema bazei furajere. În unele țări întregul gunoi de grajd se pune în siloz și se redă în consumul animalelor. Paiele și cocenii de porumb nu se lasă pe cîmp".**

Impulsul dat de către forurile politice superioare a aflat o imediată și puternică reflectare în activitatea cercetătorilor. Mircea Vintilă studiase aproape cinci ani de zile diverse rețete alimentare, în care erau incluse și resturile animaliere. Preocupările sale erau aceleași cu ale celor de la Iași, astfel încît corelarea lor avea să ducă la rezultatele pozitive de azi, după experimentarea lor în cîteva unități agrozootehnice din județul moldovean.

Principalul factor al noutăților îl constituie fermentația. Cît trebuie să dureze, ce amestecuri se cer făcute ? Alte întrebări, alte zile și săptămîni, ori chiar luni de zile de experiment.

Așa s-a făcut că în primăvara anului 1976, în incinta complexului intercooperatist de la Tomești, un rezervor metalic de 20 000 l era îngropat și apoi umplut cu dejecțiile recoltate de la porci, în amestec cu alte substanțe : rumeguș, făină de oase, mîl de rîu, mangan, săruri de fosfați, cu un anume grad de umiditate. Baza erau însă, se înțelege, dejecțiile porcine : 2/3. S-a instalat contorul de gaze și s-au așteptat rezultatele fermentației anaerobe declanșate în interiorul rezervorului. Aveau să se înregistreze mari degajări de bioxid de carbon ; s-a intervenit cu un adaos de apă încălzită, la o anume temperatură, iar după o lună de zile, încă de la primele încercări, s-a constatat prezența bio-gazului care arzînd dădea și un răspuns ferm tuturor speranțelor și îndoielilor de pînă atunci ! Bioxidul de carbon devenise „hrana" unui alt fel de fermentație: cea metanică, a cărei durată este de 40—45 de zile. După care, eliberate de noxe și de gaz, resturile redevin hrană pentru animale. Desigur, în amestec cu alte furaje, mai mult sau mai puțin tradiționale : făină de ciocălău, paie tocate etc. Bineînțeles că noul produs alimentar nu se folosește ca atare tocmai pentru a nu fi dăunător. El este „tamponat" cu acid clorhidric, astfel încît „pH"-ul să ajungă la 43%, tot atîta cît este și cel al sucurilor gastrice ale rumegătoarelor. Aceasta pentru ca flora patogenă să nu reziste. Printr-o fermentație de 40—100 de zile se realizează un procent de amino-acizi, iar proteina brută se dublează.

Aflasem însă doar cîteva prime informații. Simțeam nevoia unor „martori" mai fideli. Dr. Adam Radomir mi-i procură. Ne deplasăm la C.A.P.-Lețcani, unde se fac observații pe două loturi de animale. La intrarea în grajd, observ fără dificultate că cele cîteva bovine din partea dreaptă sînt mai grase și mai frumoase decît cele din partea stîngă. Mi se confirmă direct rezultatul unor experiențe. Cel din stînga este lotul „martor", pentru care s-a folosit o hrană tradițională, dar de aceeași valoare cu a lotului supus experiențelor, adică 7,4 unități nutritive. Pornindu-se de la o greutate egală inițială, dar cu rații diferențiate (lotul martor a primit 300 g de proteine în plus, 1 kg de concentrate și circa 60 kg masă verde sau echivalentul în lucernă în decurs de 24 de ore, iar lotul supus experimentului 8 kg siloz cu dejecții, 1 kg de concentrate, 20 kg masă verde și 840 g albumină digestivă) s-a constatat că sporul în greutate al primului grup a fost de 320 g pe zi, iar al celuilalt de 540 g ! Desigur că cea mai bună hrană rămîne tot cea a concentratelor, dar acestea costă foarte mult, scumpind și prețul cărnii, în timp ce noul produs necesită cheltuieli aproape neglijabile, deoarece baza hranei este, practic, gratuită. 1 kg de concentrate costă 2 lei, iar 1 kg de furaje astfel tratate cu dejecții, costă 0,20 lei. Prin analize de laborator se urmăresc nu numai valoarea nutritivă și „acuratețea" alimentației dar și alte obiective. Astfel, după încă o lună de zile, unele animale vor fi sacrificate și se va proceda la analiza biochimică a cărnii, la examene bacteriologice, la studierea unor eventuale modificări morfologice ale principalelor organe : ficatul, rinichii, creierul, astfel încît, pe de o parte, cercetătorii să-și fundamenteze cît mai solid presupunerile lor, iar consumatorul, cel care va primi în alimentația lui carnea, să se știe în afara oricăror neplăceri. Pentru că, pe lîngă toate celelalte, mai este de învins o anume mentalitate opozabilă oricărei noutăți. Cei care au dat primele răspunsuri pozitive au fost înșiși beneficiarii noului sistem de alimentație : animalele care au confirmat ceea ce oamenii de știință au stabilit, prin analize, privind aciditatea hranei, valoarea ei nutritivă, calitățile gustative, primind cu plăcere rațiile zilnice atît de minuțios stabilite și transformîndu-le în sporuri de greutate remarcabile.

Ceea ce s-a spus pentru resturile animaliere provenite de la porcine este valabil și pentru cele ale păsărilor. Aci s-au constatat pierderi și mai substanțiale ale proteinelor, prin incapacitatea de asimilare a organismelor înaripatelor, pentru că 38% din alimentația lor zilnică rămîne nedigerată. De la 500 000 de găini se obține o cantitate de 180 de tone de dejecții, care sînt antrenate, spre a fi transportate și prelucrate, cu ajutorul apei. De asemeni, întregul proces este supus analizelor permanente iar constatările de laborator arată că nu există nici un pericol de salmoneloză, de colibacili ori alte „oze" periculoase. Dintre anaerobi a fost izolat clostridiumul, care este nepatogen.

În prezent, vrednicii gospodari ieșeni sînt preocupați de generalizarea experiențelor în întregul lor județ. Astfel, pe lîngă Tomești și Lețcani s-au realizat acțiuni asemănătoare, încununate cu rezultate dintre cele mai frumoase, la C.A.P. Dumești, Holboca și Bivolari, Complexul intercooperatist de la Tomești își procură sursa de energie calorică prin... autoutilare, scoțînd biogazul din resturile animaliere de la porci, astfel încît există premise ca în viitorul nu prea îndepărtat să poată fi folosit pentru încălzire acest biogaz. Cantina Uzinei de fibre sintetice din Iași folosește la rîndul ei biogazul astfel procurat. S-a calculat că o cantitate de resturi animaliere, recoltată de la 10 porci, timp de un an, este suficientă pentru a produce energia necesară încălzirii unui apartament cu trei camere, baie și bucătărie, pe timp de 6 luni de zile. Institutul național de creație științifică și tehnică „INCREST", din București, a și realizat, pentru C.A.P. Ciurea, jud. Iași, modulul de captare a gazului-metan. Prin urmare : se cercetează, se calculează, se aplică, se trag concluzii. Și acestea se înmulțesc mereu, deschizînd și mai larg orizontul celor care se preocupă de noile probleme. Printre cele mai surprinzătoare a fost aceea că dejecțiile se dovedesc bogate și în vitamina B, aproape întreaga gamă, de la B 1 pînă la B 12 ! Ceea ce, spun specialiștii, are un important efect asupra regenerării sistemului nervos al animalelor dar și asupra dermatozelor.

Pasionatul cercetător Mircea Vintilă ne informează că la sfîrșitul lunii iunie și începutul lui iulie a avut loc, la Iași, o consfătuire de lucru la care au participat specialiști din 10 județe ale țării, unele din afara Moldovei (Tulcea, Constanța, Ialomița, de pildă), dar încă puțini față de importanța problemei și de succesul experimentelor. Timp de o săptămînă, șefi de ferme, directori de mari complexe zootehnice au ascultat comunicările ce li s-au făcut, au mers în C.A.P.-uri, au luat contact cu cei care aplică nemijlocit experimentele, au verificat și și-au notat observațiile promițînd să aplice, la rîndul lor, noile metode.

— Am dori, conchide Valer Stoica, aflînd despre această consfătuire, ca din ce în ce mai mulți să fie aceia care să beneficieze de cercetările inițiate în cadrul institutului nostru, astfel încît întreaga noastră agricultură și însăși natura plaiurilor noastre minunate să poată beneficia din plin de munca noastră și a altora. Cu toate problemele tehnice și tehnologice care mai sînt de pus la punct, marele adevăr s-a impus prin demonstrația făcută mai întîi la I.C.I.C.A. și apoi la Iași : ceea ce am gîndit se poate realiza. Restul este doar o chestiune de timp.

MANOLE CÂRȚAN

fără prejudecăți despre

PROSTUL GUST

Pretutindeni împrejurul nostru se muncește, se creează valori materiale și spirituale indispensabile vieții de fiecare zi. Elementele civilizației noastre sînt gîndite și realizate cel puțin din două perspective : a utilității lor și a frumuseții lor. Aspirațiilor spre desăvîrșire ale omului le corespunde în planul vieții imediate aspirația spre frumos, concretizată în galaxia de elemente, de obiecte care ne înconjoară. Pe zi ce trece un anumit loc al orașului, al comunei, al satului sau al cătunului în care trăim se schimbă, devine mai frumos, o anumită expresie a existenței noastre cotidiene renunță la obscuritate și se luminează sub reflectoarele inteligenței, ale muncii de creație. Din păcate însă unele elemente ale civilizației noastre rămîn în urma evoluției exigențelor individului ! Uritul e încă agresiv, ne agasează, pe stradă, dintr-un gang, dintr-un cinematograf, dintr-o vitrină. Există o mentalitate comodă, vicioasă care dă gir uritului, care prezintă uneori uritul drept frumos și care nu admite replică în numele ignoranței, incompetenței sau amatorismului. Principiul „omul potrivit la locul potrivit" funcționează și în artă ca și în viața de toate zilele ! Despre implicațiile acestei mentalități încercăm să vorbim în rîndurile ce urmează.

Consignațiile și contrafacerile

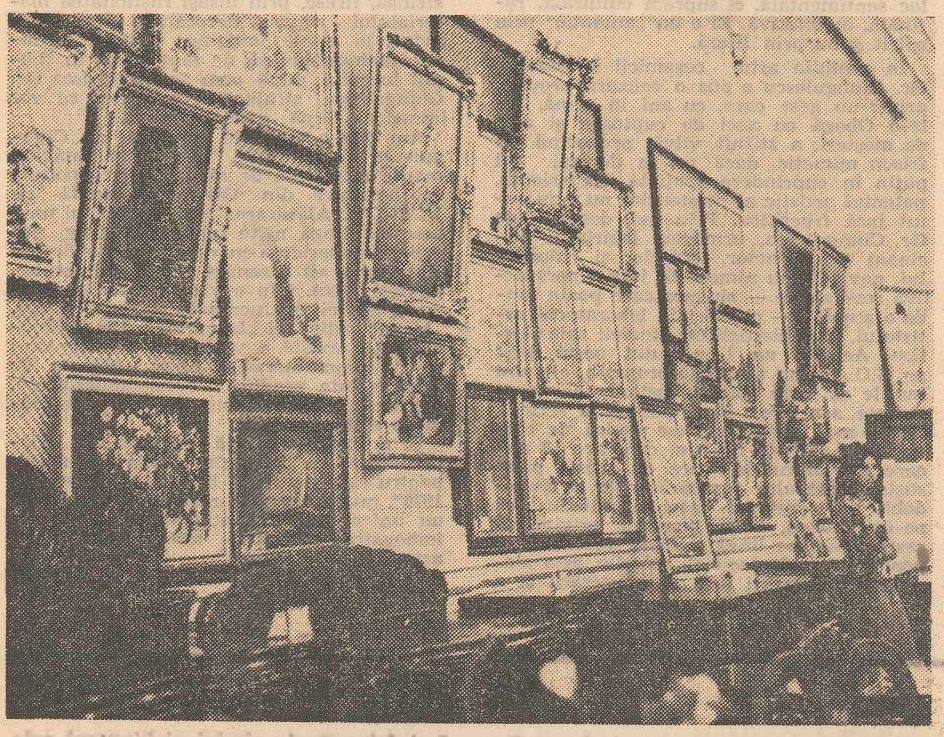

În fotografia de mai sus poate fi văzut un Grigorescu — care nu e un Grigorescu, un Luchian — care, firește, nu e un Luchian, un Vermeer — care nu este un Vermeer, fiindcă dacă ar fi, s-ar povesti — precum și o seamă de alte copii, interpretări și variante, sub semnătura unor distinși neajutorați într-ale artei, a căror producție de „făcături" este stăruitor comercializată prin mai toate magazinele de profil ale „Consignației".

Este adevărat că în fiecare din noi stau și se ceartă veșnic doi oameni : unul trage la nou, celălalt la vechi, unul e chibzuit, celălalt mînă spartă, primul ține la gustul subțire și la obrazul corespunzător, al doilea se îndeamnă la marfa proastă și fudulă. Nu vreau să spun că acest al doilea om din ceea ce sîntem are, neapărat, toate relele dar multe, puține cîte sînt, părțile lui rele pot fi lesne norocul de fiecare zi al speculanților și hoților de toată mîna. De ani de zile prostul gust atacă al doilea om din alcătuirea noastră, cel inocent și cam burghez în obiceiuri, prin... Consignația ! La ce aberații s-a ajuns în acest sens se vede imediat, la o vizită pe strada Covaci a Capitalei. Aici, la numărul 3, de exemplu, se află un magazin de „Mobilă-Artă". Mobila comercializată prin magazin are o istorie, „arta" atîrnată insolent pe înalții pereți ai prăvăliei, altă istorie.

Să ne înțelegem : nu este vorba de cîteva „făcături", trecute din neglijență prin mîna prețuitorului la vînzare, ci de o veritabilă industrie de copii, falsuri, contrafaceri de toate calibrele și „gang"-urile, industrie a particularilor zișI „mici meseriași" ce livrează lunar Consignațiilor sute de lucrări al căror preț merge de la cîteva sute de lei la cîteva mii. În aceste zile, de exemplu, cumpărătorul naiv, dar dispus să pună în casă ceva „artă" și dacă se poate niște „copii orginale", află în strada Covaci „un Grigorescu" (Nud pe plajă în Bretagne) la prețul de 3 452 lei, „Un Tizian" la 4 830 lei, „un Delacroix" la 2 873 lei și altele asemănătoare !?

Logica achizitorului e foarte simplă : marfa e cerută, noi o vindem sporind prețul pînă la punctul unde oferta echilibrează cererea. Logica lui este bine potrivită pe Instrucțiunile M.C.I. 135/S din februarie 1965, astfel că orice exces, atît în ce privește prețul obiectului cît și prezența în magazin a obiectelor în chestiune poate fi justificat printr-unul din paragrafele citatelor instrucțiuni.

La prima vedere s-ar putea să pară că obiecțiile noastre merg numai spre căile prin care intră triumfal în casa cetățeanului fără gust dar cu ceva parale picturi proaste și falsuri grosolane. Treaba însă este mai complicată și cuprinde cam tot comerțul prin consignații (mobilier, covoare, artă decorativă, mașini și piese auto, porțelanuri, icoane și artă populară etc).

Dacă prețul articolelor tehnice este fixat prin comparație cu prețul articolelor similare existente în comerțul de stat, la mobilier, covoare, porțelanuri, tablouri-icoane prețul mărfii urcă sau coboară în funcție de ofertă. Cum odată cu apariția Legii patrimoniului icoanele, de pildă, au început a fi considerate cu un interes particular de către stat, bursa speculațiilor cu icoane — prosperă pînă atunci — a suferit o mare lovitură. În consecință, prețul la icoane a scăzut sensibil. Foarte puține icoane mai pot fi scoase peste hotare, numărul colecționarilor „de sezon" a scăzut. Dar au început să prospere autorii de contrafaceri. Atît Consignația cît și o seamă de alte magazine, specializate în comerțul de artizanat, sînt invadate de sute de falsuri și copii. Aici trebuie spus că, nicăieri în lanțul de magazine al Consignației, cumpărătorul nu este prevenit asupra condiției reale a obiectului tranzactat. Nu se specifică nicăieri că, bunăoară, cutare tablou este o **copie**, o **interpretare după autorul X**, o lucrare **anonimă** sau aparținînd **școlii** cutărui artist sau, pur și simplu, **o reproducere** banală, executată, e drept cu pensule și vopsele, dar numai reproducere. Aceste specificații sînt absolut obligatorii în comerțul de artă, fiindcă altfel trebuie să presupunem ori incompetența celui care vinde ori intenția de a obține un preț mai mare decît cel pe care-l merită obiectul negociat. Ce iese din — să-i zicem, pînă una, alta, neglijența prețuitorului și a gestionarilor de profil — se vede imediat : cel care cumpără din Consignație tablouri, icoane, vase, covoare și chiar mobilier stil, cumpără, de fapt, cu ochii legați și — în cazul picturii — plătește cît nu face, cel care oferă marfa spre vînzare (adică falsificatorul) are de profitat. Un calcul simplu ne spune că un astfel de autor de pictură de gang ridică mai multe mii de lei pe lună de la casieria Consignației, bani care sînt muncă ușoară plătită în cozonac. Am fi foarte curioși să știm însă de cîte ori prețuitorii Consignației au solicitat miliția economică în legătură cu producătorii de falsuri !

Se mai petrec și alte lucruri care trebuie să dea de gîndit Ministerului Comerțului Interior. Există persoane care s-au specializat într-un soi de comerț semiclandestin-semilegal. Acestea vînd prin Consignație obiecte de proveniență dubioasă, acestea cumpără de la Consignație stocul de obiecte căutate și le revînd cu preț de speculă adesea chiar Consignației — cînd cererea de asemenea obiecte se vădește în creștere. Un fel de bursă, am putea zice, la care, atît prețuitorii cît și contabilii numitei instituții asistă neputincioși fiindcă afacerea este greu de controlat și, fiind greu de controlat, iese de sub incidența imediată a legilor comerțului nostru.

Mai trebuie spus că prețuitorii Consignației, adică acele persoane care spun „acesta este prețul real al mărfurilor oferite spre vînzare", sînt angajați după următoarele criterii : studii medii plus oarecare vechime în comerț. Deci, nici un criteriu strict profesional. Se consideră, îndeobște, că experiența ar putea să compenseze lipsa de cunoștințe de specialitate în domeniul picturii, de pildă, al mobilierului, al porțelanurilor, al covoarelor. Că nu o compensează, vedem chiar în magazinele Consignației, unde lucrul de calitate stă alături de făcătură, unde prețul copiei mizere se bate cu prețul unor opere originale de neîndoielnică valoare culturală. Mai vedem sectoare întregi unde prosperă fabricanții de olărie (un tip odios de oale din lut amestecat cu vopsea de ulei de care s-ar speria pînă și ciocanul pus să le sfărîme), fabricanții de artizanat (de o condiție cu totul ordinară), fabricanții de țesături și fabricanții de fel de fel de mișmașuri. Astfel că pentru un beneficiu de 15 la sută din vînzări, magazinele Consignației au ajuns să fie vadul de trai dulce al unor indivizi necinstiți, dispuși să vîndă marfă proastă la preț mare, sub oblăduirea gestionarilor, a prețuitorilor, a contabililor acestei instituții, a instrucțiunilor după care angajații Consignației își duc munca.

Iată deci o instituție unde criteriul „vandabilității" trece în fața tuturor criteriilor pe care ne străduim să le impunem în munca de educație a gustului public. Situația se complică și mai mult în ultimii doi ani, fiindcă dacă pînă la apariția Legii patrimoniului o comisie a Muzeului de artă al Republicii opera, săptămînal, un filtru al calității obiectelor oferite spre vînzare în folosul statului (respectiv al unor muzee), astăzi comisia nu mai operează.

Consingnația a pierdut deci pe singurii experți (cu o certă pregătire de specialitate) și, fapt absolut important, pe singurii prețuitori care puneau în munca lor o reală, evidentă, exigentă conștiință profesională.

„Vedeți, ni s-a spus în discuțiile cu lucrătorii Consignației, noi refuzăm numai lucrurile care lezează simțul moral al cumpărătorului, ori lucrurile care sînt prea deteriorate pentru a mai interesa pe cineva. În rest, luptăm să ne facem planul de vînzări și să primim numai mărfuri vandabile. Aceste instrucțiuni, după care ne ghidăm din 1965, sînt depășite și adesea ne împiedică să lucrăm cum trebuie. De exemplu: cînd sîntem solicitați să vedem la domiciliu o garnitură de mobilă, noi trimitem acolo un prețuitor. Or, cel mai adesea, cel care ne cheamă nu vrea decît să aibă o părere autorizată despre prețul garniturii ca s-o poată apoi vinde prin „Mica publicitate". Expertiza, adică, nu ne este plătită, fiindcă nu avem nici o dispoziție în acest sens. Încă ceva : cînd primim în magazin televizoare sau magnetofoane, cerem obligatoriu și adeverința vamală — dacă provin din alte țări. Dar sînt o seamă de produse — ca de pildă casetofoanele — care în 1965 nu se fabricau curent și de aceea, nu figurează în instrucțiuni. Din asta comerțul intens, pe față și pe dos, practicat cu aceste casetofoane, din asta forfota afaceriștilor de toate soiurile rele de pe strada Covaci".

Ce rezultă din cele spuse pînă acum ? Rezultă lucrul simplu și logic că e necesară o legislație a Consignației, pusă în acord cu interesele Legii patrimoniului cultural național și în acord cu interesele majore ale educației socialiste a omului.

TUDOR OCTAVIAN ■

Iată o profesiune pentru care nu e nevoie nici de experiență, nici de știință, nici de talent : prețuitor de tablouri la Consignația. Pentru asta e nevoie doar de o dispoziție a conducerii. Drept urmare, tovarășul Eduard Tănase, care este, în fapt, prețuitor la secția „mobilier" îl înlocuiește, pe durata concediului, pe tovarășul Gheorghe Bădulescu. Cum o face ? Foarte simplu : ia tabloul în mînă, se uită o dată lung, lung la el și zice cu mult, mult aplomb : aceasta e marfa, acesta e prețul !

Călărețe de circ care se revendică de la „Commedia dell'arte" dar care nu reprezintă decît jalea unei arte

O singură virtute nu i se poate contesta kitsch-ului, și anume — puterea de a nu se da bătut, ba mai mult — de a prospera, de a înflori sub ochii oblăduitori, îngăduitori, încărcați de cele mai curate intenții ai celor care îi dau drumul în lume, ai celor care și-l aduc în casă fără să stea prea mult pe gînduri. Am văzut cutremurată cum o tînără femeie, de curînd instalată în oraș, a aruncat o frumusețe de blid pictat, vechi de peste o sută de ani, întronînd, în locul lui, o călăreață de circ cu contururi incerte și surîs chinuit, plăsmuită din alabastru de cîțiva lei, din seria îmbelșugată a acelora care se răsfață, de la o vreme, în vitrinele cu bibelouri ale unor magazine din țară. Invazia de balerine cu grații de elefant, de fetițe cu fustița ciugulită de găște, de cățel (de preferință — Caniche Royal, că nu se poate altfel), am găsit-o multiplicată, revărsată în forme de o varietate ce-i drept, inimaginabilă, în atelierele și depozitele întreprinderii de industrie locală din Făgăraș, unde sînt zămislite aceste, în aparență nevinovate, mostre ale prostului gust. Povestea lor este tristă și ceva mai complicată decît s-ar putea crede ; tristă — cu atît mai mult cu cît acolo, la Făgăraș, lucrează oameni inimoși și care cunosc ei înșiși, cu destulă siguranță, unde sfîrșește frumosul, unde începe domnia uritului. Cu mai mulți ani în urmă, un muncitor întors din Italia aducea cu el cîteva matrițe — din cauciuc izoprenic — reprezentînd reproduceri după opere sculpturale celebre: David, Moise, Pietà, Sărutul, Venus din Millo etc. Animați de cele mai frumoase gînduri, și nu fără multă străduință, cei de la I.I.L.-Făgăraș obțin copii miniaturizate, din alabastru imitînd marmura, ale nemuritoarelor statui, unele dintre ele, dintre aceste reduceri, nefiind lipsite de interes, mai ales dacă avem în vedere posibilitatea oferită unora de a lua un prim contact cu valori ale artei universale. Venus de la Făgăraș nu poate rezista însă — la desfacere — concurenței produselor Ministerului Industriei Ușoare — etalate în magazinele Stirex (sinceri să fim, unele dintre acestea fiind de un gust mult mai îndoielnic, a se vedea „vagabondul din parc" care costă și apreciabila sumă de 5 000 de lei !). Azi așa, mîine așa, importul de matrițe din Italia, bine susținut de un producător abil, se îmbogățește cu modelele descrise la începutul acestor rînduri și care mai pot fi întîlnite prin tarabele sordide ale unor piețe italiene, acelea unde sînt ademeniți turiștii naivi, în căutare de „suveniruri". Marchizi și contese tolăniți în gondole, dansatori de tarantelă, mușchetari, cruciați, femei à la Mae West în celebra ei fotografie cu cei doi ogari, nenumărate animale și păsări cu grația stinsă în matrițe grosolane, toate pictate și colorate în nuanțe de bomboană fondantă, erau pregătite, în cantități industriale, pentru piață. Care piață a fost și ea prospectată cu constîrtciozitate, ba după studii de adevărat marketing local, pînă și culorile sînt mai stinse sau mai aprinse, în funcție de cererea cumpărătorilor dintr-o zonă sau alta. Inginerul Traian Gavrilă, șeful serviciului desfacere Anton Moldovan știu că marfa pe care o au în fată, respinsă dealtfel de către Comisia tehnico-artistică a M.C.I., nu face casă bună cu frumosul, că amăgește cumpărătorul cu iluzia intrării în posesia unui bibelou contra unei sume de numai cîțiva lei, că astfel de produse sînt solicitate în general, de către cei aflați abia la începutul deprinderii unor noțiuni de estetică, dar... ce pot face ? Astea sînt modelele, asta produc. Cînd matrițele din cauciuc izoprenic vor fi produse în țară (oare ce greutăți insurmontabile or fi la mijloc?), atunci s-ar putea angaja un creator care ar lansa modele originale, inspirate de tradițiile artei noastre populare, din care ar fi exclusă, de la bun început, imixtiunea grotescului. Producătorul italian, cu care am stat de vorbă, încearcă să mă convingă că figurinele cu pricina au legături îndepărtate cu personajele naive ale commediei dell'arte dar argumentul cu care, probabil că a ademenit pe cîțiva mai slabi de înger, nu poate sta nicicum în picioare. Oricît ne-am strădui, o Venus cu ochi de gheișă, mîngîiată de două căprioare și sprijinind cu capul o ghirlandă de trandafiri, nu ne-o putem imagina alături de vreo Colombină sau de un Arlechin.

MAGDA MIHĂILESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

„Umanistul troglodit“

Un cititor mi-a comunicat telefonic că găsește foarte îndreptățită ultima parte a articolașului meu de acum două săptămini dar începutul cam trage spuza pe turta literaților. Chiar termenul „savant analfabet“ conduce gîndul cititorilor exclusiv către o singură categorie de intelectuali: cei care se ocupă cu disciplinele exacte. El însuși fiind profesor de fizică — mi-a explicat — citește, totuși, multă literatură, merge des la concerte și simte o vie atracție pentru pictură. Nu există însă atîția literați care, întrebați : ce e curcubeul ?, ar da niște răspunsuri hilare, prin crasa lor ignoranță?

Într-adevăr, lucrurile stau așa: articolașul meu bătea cam într-o parte, o recunosc! Ce mai încoace, încolo, era scris „pro domo“ fiindcă voia să atragă atenția asupra unei chestiuni care ne doare pe noi, profesorii de limbă și literatură română.

Neîndoios, există și tipul, să-i zicem, al „umanistului troglodit“, oricît de straniu ar suna expresia. Întîlnim azi inși foarte pregătiți în cîmpul literaturii și artelor, ba chiar și în cel al limbilor vechi sau moderne, dar nenăscuți parcă în secolul XX! Vorba lui Arghezi, ei „se spală, fără să se revolte în odaia hotelului, în două ape din părete, una rece și alta caldă“. Dacă le-ar cere explicația miraculoasei comodități, ar ridica disprețuitor din umeri. La fel, apasă pe diverse comutatoare și au despre electricitate exact cunoștințele unei babe din Cioflingari, nu astăzi, ci cu cinci decenii în urmă. Ce să mai vorbim de televiziune, polimeri și penicilină!

Într-un cuvînt, împrumutînd iar plasticitatea cuvîntului arghezian „esteții, a căror versibilitate a pîntecului este tot atît de vie ca și a brutelor integrale, și-au pus mațele la adăpost, în tren, ocolind din toate puterile factorul și căruța“, dar disprețuiesc civilizația, tehnica și științele pozitive. „Umanistului troglodit“ nu-i crapă obrazul de rușine cînd dă dovadă că ignoră elementele fizicii, chimiei, matematicilor sau biologiei moderne.

O cucoană care ne tot învață din străinătate, pe calea undelor, ce e aia veritabilă cultură, fiind emerită a „touche à tout“ cum zice francezul, specialistă în muzică, literatură, teatru, cinematografie, plastică, filozofie, teze și antiteze, avînd o veche deprindere să dea iama prin Rolland Barthes, Stravinski și Haidegger, îi administra deunăzi niște aspre mustrări lui Popescu-Gopo.

Cu această ocazie, pentru a nu spune ca proștii, legătură neîntreruptă, permanență sau continuitate pur și simplu, a folosit întreaga emisiune formula mai elevată : „soluția de continuitate“.

Biata pluriliterată habar n-avea că sensul expresiei, luată din fizică, însemna exact contrariul de ceea ce voia dăscălitoarea noastră voluntară să zică. Pînă și în Micro-Robert putea găsi: SOLUTION (de continuité) n.f. Interruption (dans la continuité); rupture.

Umanistul troglodit nu roșește cînd calcă în străchini științifice. Ba se simte și bine; asta dă distincție știut fiind că tehnica și civilizația sînt îndeletniciri joase, pe unde, umblînd, te umpli de ulei și-ți murdărești mîinile.

O scuză finală pentru unilateralitatea pledoariei mele anterioare. Disciplinele tehnico-științifice n-au nevoie de apărare. Practica vieții le impune inexorabil, oricită cerneală scîrbită ar vărsa „umaniștii troglodiți“ împotriva lor.

OV. S. CROHMĂLNICEANU

PUNCTE DE VEDERE

Poezia, acum

Se încheie o etapă din istoria poeziei, mai ales prin încheierea unor cariere de excepție. S-ar părea că și din alte puncte de vedere se poate vorbi azi de sfîrșitul unei etape ; poate chiar de una din ultimele etape.

Un semn al declinului poeziei sau că măcar ceva nu e în regulă, așa cum am mai afirmat, e invazia de poezie bună, remarcabilă, dar diversificată. Avem poeți buni, remarcabili, specializați în cîte ceva, ca orice profesioniști. Și toți sînt remarcabili. Faptul că poeții sînt remarcabili dar nu prezintă nici un ecou nu mai trebuie explicat însă prin opacitatea unui public contemporan, ci prin ineficacitatea cronică a poeziei, indiferent dacă e bună sau rea. Așadar, poeți remarcabili sînt Doinaș, Caraion, Mircea Ivănescu, Mihai Ursachi, Emil Brumaru, Mircea Dinescu, Ion Mircea, Ioanid Romanescu, Ovidiu Genaru și alte cîteva zeci sau sute, majoritatea tot așa de valoroși, deși deocamdată nu considerați importanți ca Al. Philippide. Desigur, avem cea mai bună poezie din lume. Dar exact în momentul cînd poezia în forma tradițională nu mai interesează pe nimeni.

Un alt fenomen semnificativ este renunțarea la poezie a celor mai importanți poeți tineri, renunțare totală sau camuflată. Se știe că poezia nu ține seama de vîrstă : o epocă de aur a poeziei române s-a consumat prin Nichita Stănescu, Ioan Alexandru Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu. Acum, acești poeți s-au orientat către altceva : activitate social-culturală, călătorii în străinătate, premii, studiul limbilor moarte, paleontologie spirituală. Aceasta nu înseamnă că lor le-a scăzut valoarea, ci numai că etapa lor istorică s-a încheiat. Au intrat în constiința epocii, valoarea lor va crește, indiferent dacă vor mai trăi sau nu, dar în sensul în care au scris pînă acum.

Într-o mare măsură, poezia ultimelor două decenii s-a bazat pe ilustrare. Uimiți sau încîntați, poeții au descoperit domenii și discipline pe care le-au poetizat. S-a poetizat logicul, filozoficul, istoricul etc. Dar poezia este oarecum altceva. Aceasta s-a constatat cînd disciplinele date au fost stoarse de ceea ce era util momentului. S-au epuizat teme și motive. S-au epuizat, după mine, posibilitățile istoriei în funcție de viziunea actuală, de la metaforele protoistoriei la contemporaneitate, de la substrat la suprastrat. S-au terminat posibilitățile de manevră în poetizarea absolutului, nedeterminatului, infinitului, care a constituit poate cea mai caracteristică trăsătură a deceniului ultimilor cincisprezece ani. Complementar acestui fenomen de epuizare, s-a dezvoltat profesionalismul, care substituie trăirea profundă cu procedeul, adeseori rafinat pînă la excepție : de la St. Augustin, Doinaș pînă la colaboratorii „Echinoxului“.

Un semn al declinului este prosperitatea **ironiei în poezie.**

Poetul a fost totdeauna și o prezență concretă prin act, sau pur și simplu prin simpla prezență fizică în epoca sa. Azi, el rareori mai este. Poetul a devenit un cetățean anonim, așezat, remunerat, pensionar al Uniunii sale, uneori puțin după vîrsta majoratului, consecvent debitor la Fondul literar, care îa ceremonios cuvîntul la adunări și dezbateri.

Românul s-a născut poet. Poate tocmai de aceea, poezia este bine remunerată. Dar mă întreb dacă el n-ar deveni prozator sau dramaturg, cînd lucrurile s-ar schimba. E cazul să ne mai întrebăm : dacă tot românul poate fi poet, și tendința editurilor este de a demonstra acest lucru, atunci ce rost mai are poezia, și mai ales ce rost mai are să fie remunerată ? N-ar fi mai bine să se pună un impozit pe ea ? Am de mult o bănuială că și poezia excelentă, remarcabilă, nu e produsă numai dintr-o organică pornire.

Opinia mea este că poezia actuală mai poate exista doar ca act politic. Dar fac distinctia între poezia de ilustrare politică și poezia ca inițiativă politică. Anii 1848, 1877 și alte cîteva momente au dat poezie în acest sens. Dar, aceasta a fost o poezie a prezentului și prezentei...

MARIAN POPA

Critica literară și chirurgia estetică

De curînd, cineva m-a întrebat de ce, scriind sau vorbind despre cărți, mi-am pierdut entuziasmul, căci fără entuziasm — a zis sentențios respectivul — nu convingi pe nimeni. Excepțiile sînt prea puține pentru a infirma regula. Și nu e vorba atît de entuziasm, pentru că entuziasmul e o probă de sănătate morală, e vorba mai ales de spiritul exaltat sau insinuant al tămîierii. Cum apologia și frenezia sînt lucruri care cer efort și, pe deasupra, sînt bătătoare la ochi, cei mai mulți se vor decenți și, ca atare, se manifestă mai puțin energic. Adică, „una pe față, una pe dos“, tricotează cuvintele în tot felul de formulări amabile, care dau liberă trecere, către public, mediocrităților. Un critic „bine crescut“ nu este niciodată tulburat de nulitate, el are talentul să găsească (sau să inventeze) și în cea mai nesemnificativă carte ceva care să-i motiveze bunăvoința. De fapt, e aici o ipostază caricaturală a criticii creatoare, în realitate o expresie a mistificării ultrarafinate. A sfida, a trata cu indiferență, cu calm englezesc nonvaloarea e un lucru de înțeles pînă la un punct, în timp însă o asemenea atitudine devine un pericol public și...

Concret : cine anume a procedat sau procedează așa ? Recitind cele ce am scris în ultimii ani despre o carte sau alta am rămas lung pe gînduri ; am ajuns la concluzia că scriitorimea română în viață — așa cum o văd eu — numără cîteva zeci de genii și alți cîțiva îndreptățiți aspiranți la Premiul Nobel. Scriitorii ceva mai mititel, care aduc totuși foloase, contribuții etc. la evoluția literaturii nici nu pot fi socotiți așa, cu mintea, pentru o asemenea operație complicată trebuie să facem apel la mașinile de calcul. Și, imaginați-vă, ce recoltă bogată de scriitori iluștri avem dacă îi luăm pe toți criticii care au judecat și judecă astfel, pentru că, fie ei din Cluj-Napoca, București, Timișoara sau Constanța, au, fiecare, geniile lor locale sau centrale și propunerile lor, numeroase, pentru Academia suedeză.

Se spune că e mai greu să scrii o carte sută la sută proastă decît una bună, ceea ce, zic și eu, e foarte adevărat. Orice volum oferă cititorului atent un procentaj de lucru fără cusur. Dar asta nu schimbă cu nimic datele problemei în discuție, adică ale mediocrității inatacabile de care dau dovadă atîtea și atîtea cărți, primite de mulți dintre noi cu înțelegere, chiar cu entuziasm. Detectarea și izolarea unor reușite întîmplătoare (de multe ori nu e vorba decît de supralicitarea unor aspecte minore, nevinovate), măsurarea lor cu rigla sau cîntărirea cu balanța farmaceutică sînt abuzuri, abateri de la probitatea și etica actului critic. Sînt critici specializați în asemenea intervenții de chirurgie estetică, critici care, speculînd niște accidente fericite dintr-o carte mediocră, au harul de a le lăți și înălța, transformîndu-le în paravan, un paravan care ascunde defecte de esență. Procedeul critic al „stoarcerii lămîii“ cunoaște tehnici avansate, tertipuri dibace, la realizarea cărora se consumă inteligență și perspicacitate, amîndouă demne de o cauză mai bună, dar, peste toate, se relevă, în ultimă instanță, o foarte dichisită și păgubitoare ipocrizie, o dezolantă lipsă de personalitate.

Cine are răbdarea să parcurgă presa noastră culturală din ultimii ani va avea, făcînd o evaluare generală, sentimentul „tonifiant“ al succesiunii capodoperelor și cărților meritorii, ceea ce e la fel de fals și nociv ca și imaginea răsturnată a realității literare de azi de la noi, imagine în care peisajul literar e văzut arid, fără proeminențe și repere. Dar — ideea nu e nouă — excesiva politețe, altfel spus cădelnițarea impetuoasă sau discretă, e mai nocivă decît necuviința acră și negatoare. O carte respinsă pe nedrept, într-un anume moment, de către cutare critic nu este o carte desființată, anulată, căci, mai devreme sau mai tîrziu, nedreptatea va fi corectată de zece critici lucizi. Mai grav e atunci cînd se creează un curent de opinii favorabil în jurul mediocrității ; în acest chip impunem mediocritatea ca etalon de apreciere iar corectarea unei asemenea erori e un lucru foarte anevoios și de durată.

DANIEL DIMITRIU

„13 Rotonde 13“ — o provocare a documentelor

A apărut de curînd o carte unică în felul ei, cum unică este și experiența care a generat-o : serile de evocări literare, care s-au succedat lunar în cursul anilor 1970—1975 în incinta Muzeului literaturii române și prezidate de acad. Șerban Cioculescu. Transpare, din opiniile cu care se deschide volumul, că „rotondele“ s-au născut nu numai ca un prilej de desfătare și de plăcere colocvială — plăcere pierdută astăzi, în bună măsură — și nici numai din dorința comunicării — de partea celor care au avut ceva să comunice — sau dintr-o indiscreție vulgară — de partea celor ce s-au mărginit să asculte — ci ca un fapt, el însuși, de „istorie literară pură“ (Zoe Dumitrescu-Bușulenga), prilejuind confruntări lucide și analize critice care au dus la stabilirea și de multe ori la restabilirea cît mai aproape de obiectivitate și adevăr a unor momente de istorie literară și de cultură românească. „Rotondele“ invită să zăbovim o clipă din mersul și grijile noastre diurne pentru a ne reîntoarce la pilde, la cuvinte înțelepte, la oameni care au fost. Într-un sens, cum spune cineva, „rotondele“ sînt o „masă a umbrelor“. Faptul e adevărat, desigur. În același timp se cuvine să arătăm că ele și-au creat din capul locului o atmosferă care prin evitarea sentimentalismelor n-a încurajat ceea ce numim hagiografie literară. Înduioșările și tămîierile postume. Atmosfera festivă a fiecărei seri dintre acestea n-a împiedicat să se treacă, atunci cînd a fost cazul, dincolo de pragul cuvintelor frumoase și să se procedeze la o adevărată **provocare a documentelor.** Academicianul Iorgu Iordan spune, dealtfel : „În manifestările Muzeului intitulate „Rotonda 13“, eu văd un colaborator serios la întocmirea unei Istorii a literaturii române, nu numai bogată, ci și, pe cît posibil, completă din punctul de vedere al informației“.

DUMITRU ELIADE

CRONICA LITERARĂ

I. Mocanu: Moartea sorei Agatha

Dincolo de succesul de tiraj, **Moartea sorei Agatha** face impresia unei cărți polițiste deosebit de interesante. Apreciem în primul rînd acuratețea povestirii și a conflictului etic. Autorul ar fi putut să scrie foarte bine un roman, cu materialul avut la dispoziție. A preferat însă compunerea scurtă, pentru a puncta mai bine esențialul, renunțînd (pe cît posibil) la detalii și culoare. Fiecare din cele zece piese, cîte alcătuiesc serialul, dezvăluie pînă la urmă un „adevăr“. Narațiunea nu are firește alt scop decît acest adevăr, de obicei însoțit de o faptă ieșită din comun și, se înțelege, plină de învățăminte. Ideea de roman persistă însă. În multe povestiri se menține oarecum același decor și revin aceleași personaje. Memorabil este mai ales ofițerul detectiv Matei Irimia, un ins foarte simpatic, deschis, bun profesionist. Arma lui nu e suspiciunea ci inteligența. Are umor, prezență de spirit, este cinstit și modest, ca mulți alții, deși nu pare să fie tocmai un anonim. Într-un cuvînt, este văzut la proporții juste. Evident, intenția aici — ca și în alte situații — nu e de a demitiza, ci de a prezenta lucrurile cu mai mult bun simț, în raport cu canoanele genului, care invită mai degrabă la risipă de imaginație și mijloace. Așa se face că povestirea, oricît de simplă (pînă la naivitate), merge direct la inima cititorului. Lucru demn de subliniat, deoarece o astfel de carte e destinată unei lecturi de masă.

Prozele lui I. Mocanu sînt scrise curat, sobru, aproape fără stil. Maniera aceasta ține în principiu de reportaj, deși aparența este de basm modern. De cele mai multe ori autorul se identifică chiar cu protagonistul detectiv. În măsura în care acesta din urmă nu-și inventează victima, nici prozatorul nu abuzează de ficțiune. E ca și cum ar relata numai întîmplări trăite și, mai mult ca sigur, la baza povestirilor stau fapte reale. Ce-i drept, elementul spectacular nu lipsește, dar el aparține nu atît artei, scriitorului, cît „profesiunii“ eroilor.

De un dramatism autentic e povestirea ce dă titlul volumului. E vorba de **Moartea sorei Agatha,** care nu intră propriuzis în nici o schemă polițistă mai cunoscută. În plus, are un final inspirat, fără nici un fel de emfază. Sora Agatha face parte, o vreme, din ordinul ursulinelor. Claustrarea îi educă în special calitățile morale și voința, împinsă din păcate pînă la fanatism. Totuși relațiile cu pater Iulius devin la un moment dat ambigue, „la limita păcatului“. În primele pagini povestirea avansează lent, iar tonul e pe alocuri ironic. Perioade mari din viața eroinei sînt rezumate în stilul succint de care am mai vorbit. Ca element de referință rămîne în permanență istoria. După război au loc transformările cunoscute. Pater Iulius Gessner fuge în străinătate, ordinul ursulinelor e și el desființat. Curios, aceste evenimente o apropie tot mai mult pe sora Agatha de oameni. Nu mai e așa orgolioasă și regretă sincer că și-a respins cu atîta ușurință fratele, pe Francisc, singurul supraviețuitor din familie. Își face în continuare datoria (lucrează la spital), trăiește simplu, cu demnitate. Viața ei capătă un alt sens, dispare și corecția ironică din partea povestitorului. Crede și acum tot cu fanatism, dar numai pentru sine și nu are nici un resentiment față de rînduiala cea nouă, socialistă. Ajunge la un oarecare echilibru, care se va dovedi însă curînd foarte fragil. Fiindcă de istorie nu se poate face abstracție și nici de „trecut“. Acesta reapare brutal în persoana unui infractor foarte periculos, care o obligă să-și trădeze patria, în numele „credinței“ și al transfugului pater Iulius. Deliberarea și mai ales gestul din final (Agatha este ucisă, dar ea acceptă sacrificiul, pentru a nu zădărnici acțiunea autorităților) sînt pătrunse de fior tragic. Opțiunea în acest moment nu mai e doar problemă de conștiință. Pusă într-o situație limită, eroina nu mai are de ales, și sfîrșește în acest fel, care o înalță totuși. Nicicînd, în volumul de care ne ocupăm, sentimentul patriotic nu este mai vibrant.

Celelalte povestiri, toate cu subiect de spionaj politic sau economic, sînt axate pe producerea unui „flagrant delict“. După începutul întotdeauna derutant, detectivul își vine repede în fire, domină cu dezinvoltură faptele, gîndind cu mult înaintea celorlalți, constrîngîndu-și adversarul să acționeze așa cum vrea el și obligîndu-l să se deconspire la timp. Un final mai neprevăzut are **Aventură în port, cînd** Matei este grav rănit.

Ca orice carte bună, **Moartea sorei Agatha** e greu de prins într-o singură formulă. Adăugăm în plus lecția morală și patriotică, susținută cu un mijloc eficace : talentul. Firește, o asemenea carte se recomandă singură unei lecturi agreabile și instructive.

CORNEL MORARU

LIMANU un liman al speranțelor

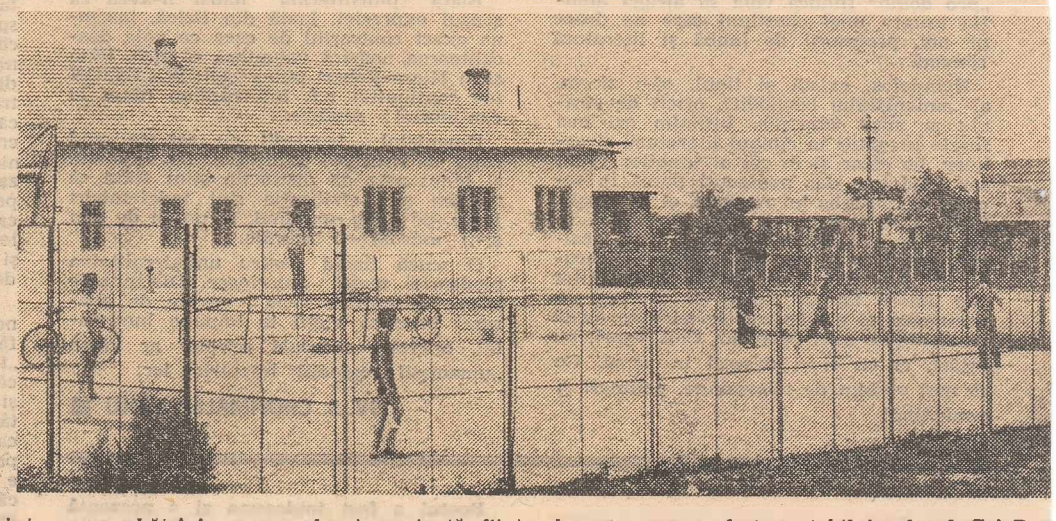

Limanu e un nume pe o hartă, pe harta seasă a Dobrogei, un nume scris cu condei de piatră — piatră albă de Dobrogea — între stepele negre, între ierbăriile calcinate de soare, între umbrele sumbre ale gorganelor veghind pe zări, între Dunăre și Munții Măcinului, între mare și lacul Mangalia. Limanu e o comună cu vreo 4 000 și ceva de locuitori, o comună despre care se știe mult, despre care totuși se știe încă puțin.

Se știe mult. E vizitată, vara, de mii de oameni. Are pe vatra sa două sate, 2 Mai și Vama Veche, care-s un paradis al vacanțelor. Un paradis al vacanțelor pentru cei (încă mulți !) cu vocația retragerii anahoretice în natură, departe de hoteluri de lux, de plaje sufocate de trupuri, de larma claxoanelor, de ringuri de dans. În Limanu e un singur restaurant (cu arhitectură, mobilier și bucătărie de „tip dobrogean"), nu-i nici un hotel, sînt, în schimb, din iunie și pînă-n septembrie, mii de turiști (cam 8—9 000 pe sezon, spun statisticile primăriei), ocupînd, din zori, străzile albe, pavate cu calcar, deci cu osemintele munților Dobrogei, ce coboară radial de pe coline lenețe, dulci, pînă la apa mării. Mii de turiști, risipiți pe o plajă imensă (8 kilometri de mare, pe hotarul de răsărit al satului). Mii de turiști ocupînd casele albe și scunde, învelite cu olane roșii, case invadate de nalbă, măghiran, trandafiri, izmă și busuioc, case împrejmuite cu ziduri groase de piatră, case acoperite cu ceruri vaste, cu suspin de harmonici (la 2 Mai sînt mulți lipoveni), cu un aer dulceag și strălucitor, cu parfum de plante de apă, cu liniște.

Se știe totuși încă puțin despre Limanu, fiindcă viața acestui sat de pe țărmul mării este acoperită de vuietul mării, de larma vacanțelor, fiindcă ea, această viață a satului, e, pentru ochiul turistului, indiscernabilă sub acest vuiet și sub această larmă. Ca s-o descoperi, trebuie să vii pe-aici odată cu toamna. Dar și atunci, ea se destăinuie cu zgîrcenie. Scuturat de turiști și de „Dacii", limpezit de viziunea scînteietoare a vacanței, peisajul capătă o anume tristețe, tristețea parcului care așteaptă pietoni sau care e părăsit de pietoni. Satul, ai zice, e mort, satul acesta nu trăiește decît în vacanțe, nu trăiește decît prin ele, nu trăiește decît pentru ele.

Dar satul acesta are o viață a lui, despre care merită să se știe.

E unul din satele cele mai tinere ale țării, scris cu condei de piatră albă — piatră străveche — într-un ținut în care, de cîte ori poposim, ne simțim bătrîni. Oriunde, aici, în acest ținut cu ruine antice și munți în ruină ne simțim bătrîni, uneori ni se pare că sîntem chiar foarte bătrîni, că nu numai ruinele cetăților elinești sau romane, dar și munții sau coastele horstului dobrogean s-au tocit de pași omenești, ca niște trepte care n-au mai ajuns la cer. Munții aceștia tociți și tești, deveniți coline, sînt, spun geologii, poate cei mai bătrîni din lume. De ce n-ar fi la fel și oamenii din preajma lor ? Ca să ajungă niște blajine dealuri de piatră, din care cei din Limanu își extrag materiale pentru construcții, ei trebuie să fi îmbătrînit odată cu oamenii, cu oamenii ce suiau mereu spre zenitul unui inexorabil timp, pe măsură ce munții scădeau. Cei mai viteji dintre oamenii locului vor fi atins cîndva, cu siguranță, soarele, în vreme ce munții, păsind invers, au ajuns cum sînt astăzi. Relieful ținutului e, deci, ca și cel al cetăților de demult, un templu căzut în ruină, un sanctuar strivit sub pașii pelerinilor, o piramidă cu vîrful ras de soarele unui sud torid, de vînturile unor ierni sarmatice, de iradierea unor temperaturi ale gîndirii ce l-au surpat în sine, așa cum surpă prea multă înțelepciune, ce roade ca și grăuntele de radium. Vom fi avut, deci, pe aici, și piramide, o piramidă a vechimii noastre — geologice, dar și istorice, deci umane — și, dac-ar fi să-i fixăm locul, locul axei, am putea-o face, pe-aici, oriunde, inclusiv la Limanu.

Dar Limanu, în acest vechi și străvechi ținut, pe ruine de munți măcinați și pe ruine de vetre istorice, este, spuncam, un sat foarte tînăr. A fost cîndva, în timpuri îndepărtate, o așezare micuță, un cuib de oameni. Sol aspru, impiclit de pietre și mărăcini, sol ce-a trebuit defrișat și desțelenit cu sforțare de sînge, sol decalcifiat de secetă (Limanu, spun agronomii, e „polul secetei", media de precipitații e de numai 300 ml pe an, deci e cea mai scăzută din țară), sol fără apă (pînza fluidă se ascunde la mari adîncimi, la 35—40 metri, de unde era scoasă odinioară cu roata învîrtită de oameni sau de măgăruși), sol pe care omul de ieri, lipsit de vite și de unelte, prefera adesea să-l lase pîrloagă, păstorind o turmă de oi.

Moș Diogene Bițan are 80 de ani. S-a născut aici, la Limanu, într-un sat care abia începea să devină sat, pe un pămînt pe care abia se-apucau să-l defrișeze cu focul și să-l despietrească din greu cu sapa părinții lui și alții ca ei. Moș Bițan are doi copii, unu-i învățător la Mangalia, altul e pictor, pictorul Ion Bitzan (cel din a cărui inițiativă, sprijinită de forurile locale, s-a născut la Limanu un foarte frumos muzeu de artă. Dar și despre asta vom mai vorbi). Moșul e singur, doar el și baba, pustnici sfîbiți ai unei case pustii, dar, deși chemați de copii, disputați între Mangalia și București, nu vor să plece, nu vor să-și părăsească satul și casa. Moș Diogene e, evident, un filozof, înțelepciunea, zice el, cum zicea și celălalt Diogene, e să trăiești în natură, el pleacă din zori la cîmp, el muncește încă la C.A.P., el face, serile, lungi preumblări prin sat, învăluit ca într-o mantie într-o frumoasă dimie țesută în casă, el nu cere nimic altceva pentru sine decît să nu i se ia ceea ce nu i se poate da, adică lumina sau cerul acestui loc. Strașnici acești bătrîni ai Limanului, buni să-i pui la icoană, să li te-nchini, buni să-i pui la rănile tuturor neputințelor, instabilităților, plictiselilor și acrelilor noastre, strașnici, unici, tulburători acești bătrîni ce s-au legat cu toată ființa de un meleag deloc prielnic, nu prin filiație ancestrală, ci prin truda mîinilor și a vieții lor ! Copiii lui moș Bițan au plecat din sat, așa cum pleacă, astăzi, mii de feciori ai satelor, chemați de orașe, de industrii și școli, dar mulți alți feciori, născuți aici, au rămas aici. Chiar și cei care pleacă, în zori, spre fabricile și șantierele Mangaliei, Constanței, Năvodarilor etc. (zilnic, numai din satul de reședință, spun statisticile Consiliului popular, pleacă aproape 450 de tineri, spre nu mai puțin de 32 de întreprinderi ale județului !), se întorc seara la casa lor, în satul care-i al lor doar de o generație sau de două. Spre sfîrșitul secolului zideau case la Limanu familiile Tudor Păun, Vilău, Drăgoi și Gigea. Tudor Păun a avut cinci copii, mai trăiesc doar doi, Ilie (astăzi de 79 de ani) și Stan (76 de ani), care, ca și părinții și frații lor petrecuți în lut, n-au părăsit niciodată Limanu (doar Ilie, povestește, a făcut prin 1938 „o scurtă vizită" în satul strămoșilor din Bărca Doljului) și ai căror copii, la rîndu-le, trăiesc aici. Ilie Păun, de pildă, are trei feciori, cel mare, Mircea, a fost contabilul-șef al C.A.P.-u din Limanu, acum e pensionar, stă părinții, mijlociul, lie, e tractorist, mai bun tractorist al Limanului, și-a rat în Limanu o casă mare, frumoasă, șase camere, casă de veșnicie, casă dăinuire pentru el și pentru urmași, mic, Ion, e maistru la secția de meca zare Limanu, încă n-are o casă a lui, își va face. Acești Păuni sînt, la Lima niște oameni cu o aureolă, cu o faimă a Nu le-au dat-o arborele genealogic sînt doar frunzele acestui arbore, d prinse din trunchiul oltean ca să p tească în vîntul și colbul fierbinte al I brogei), nu le-au dat-o strămoșii, fai aici, nu se judecă după faima celor te-au premers, după numele din pom nice sau tablouri votive, fiindcă aces lipsesc. Faima și prețuirea, aici, se decă după fapta de azi — cel mult ieri — a omului, după ceea ce a făcut face el pentru sine și pentru obște, d munca lui și, evident, după copiii după soiul pe care-l lasă viitorului. N blețea, aici, se judecă după munca om lui, după numele pe care omul și l-a semnat (sau poate că, prins cu treaba uitat sau a ignorat să și-l însemne) un ghizd de fîntînă, pe un fronton

ANCHETĂ SOCIALĂ

Cum s-a ales directorul cu 7 lei, Mariana cu 7 și toți ceilalți cu învățătură de minte

V-ar plăcea să cîștigați 10 000 lei pe lună ? Fiți sinceri, nu vă eschivați, nu dați din colț în colț, răspundeți răspicat : da sau nu. În caz afirmativ, vă putem indica o cale sigură (sigură pînă la un punct) : vă faceți rost de o tonetă stradală, de preferință „Firicelul", veți vedea mai jos de ce ; mai trebuie să vă faceți rost — nu e prea greu — și de cîțiva gură-cască, veți vedea tot mai jos de ce.

Cam așa a procedat Mariana Tanislav, care, timp de șase luni, din primăvară pînă în toamnă, a lucrat ca gestionar remizier temporar la toneta „Firicelul" pe una din străzile centrale ale Sucevei. Specialități : tricotaje, galanterie, viață ușoară.

Povestea merită relatată în amănunt — este și părerea organelor de miliție și a magistraților care au judecat cazul — nu numai pentru aspectele ei, să le spunem, pitorești, ci îndeosebi pentru implicațiile ei. Prejudiciul nerecuperat este în sine important — circa 50 000 lei de la o amărîtă de tonetă stradală ! — problema este însă cum de s-a putut ajunge la o asemenea ispravă. A fost oare Mariana Tanislav un as al manipulațiilor comerciale veroase, un expert în dejucarea controlului financiar preventiv ? Nicidecum : gestionara „Firicelului" nu avea nici măcar 18 ani împliniți cînd s-a lansat în afaceri și cînd, după ce garantul ei, bunicul, a depus 500 de lei, a manipulat mărfuri de... 60 000 lei, fără ca nimeni s-o întrebe de sănătate. Așadar, Cap Canaveralul ei n-a fost Mafia (căreia, oricum, nu-i

priește blajina atmosferă a Țării de ci o impresionantă colecție de gură- Vă veți întreba însă, cum e și firesc oricine dorește un „Firicel" primeș ghemul întreg, fără întrebări indi fără avize, fără nimic. Ei bine, av cer berechet, întocmai după cum p legea. Am văzut și eu asemenea f lare completate de aspiranții la t sucevene. Ți se și urăște de atîta de avize.

„Tovarășul îndeplinește condițiil studii și stagiu cerute pentru funct nomenclator." Și semnează șeful se lui Plan și organizarea muncii.

„Tovarășul a fost verificat pe li cadre și corespunde pentru a fi drat." Și semnează șeful biroului nal.

„Sus-numitul a fost examinat de sia tehnică de încadrare și coresp Și semnează președintele comisiei i de încadrare.

„A depus garanția în numerar și mentarea, cunoaște întocmirea și ci documentelor contabile pentru func vînzător tonetă." Și semnează șefu tabil.

Iar după toate aceste avize, sub aprobă angajarea", o frumoasă par volute a directorului adjunct al Di comerciale județene.

După cum se vede, nu de avize ș nături ducem lipsă. Nu avem nim potriva acestor forme, strict necesar tru a bara calea nepoftiților, ci do potriva formalismului formelor, da

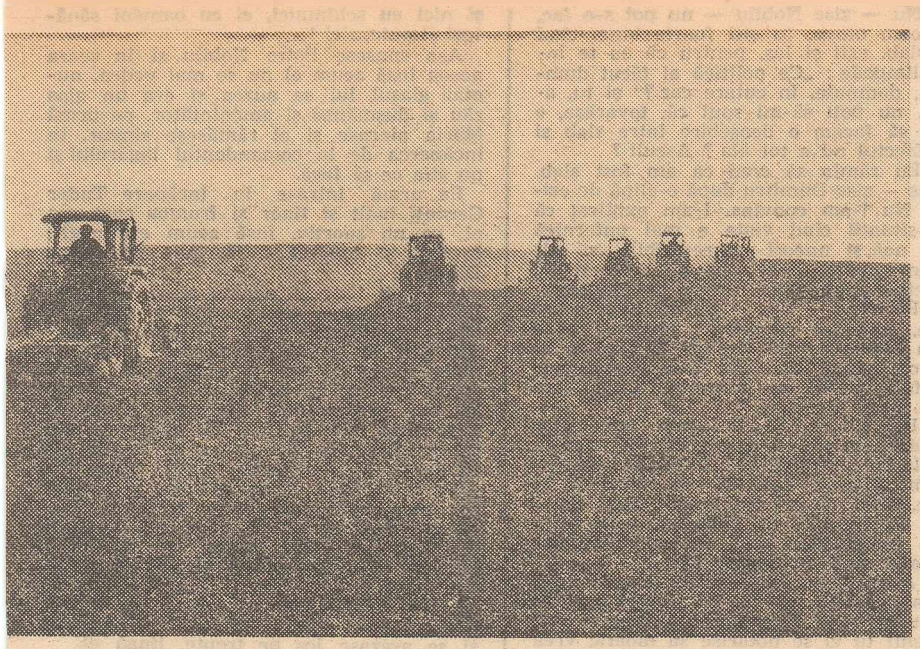

Pe aici, de cînd este satul, caierul vremii nu s-a rupt niciodată, firele lui n-au bătut nicicînd în gol. (Fotografia din stînga) Pămîntul, smuls din domnia stihiei și integrat sistemelor de irigații care fac faima și bogăția de azi a Dobrogei.

Oameni tineri, clădiri tinere, într-un sat încă foarte tînăr. (Fotografia din stînga) În vacanță, pe terenul de sport al școlii, construit de școlari. (Fotografia din mijloc) Unul din ctitorii satului, moș Ilie Păun, fiu al pietrelor arse și al vîntului stepelor.

bălți. În satul acestor din urmă ani au apărut sute de case noi (în curînd va apărea și primul bloc de locuințe), s-au sistematizat ulițe, s-au scos bolovani și s-a întins asfalt, s-au construit, ca pretutindeni, școli noi, magazine, dispensare, a apărut lumina electrică (inclusiv cea fluorescentă), deci radioul, televizorul (peste 1 000 aparate TV, la 1 200 de gospodării !), s-au construit 2 cămine culturale, s-a construit chiar și un mare parc (două hectare) și chiar și un muzeu de artă în care pot fi văzute pînze de Ion Bitzan, Ion Gheorghiu, Ion Pacea, Ion Nicodim, Ion Sălișteanu, Spiru Chintilă, Brădut Covaliu, sculpturi de Ion Irimescu, Petre Balogh și alții. Toate acestea, ne spune primarul Limanului, Teodor Vănciuc, s-au făcut cu eforturi, cu cheltuieli, prin grija statului dar și prin dragostea oamenilor pentru acest liman cîndva vitreg, acum înflorit. Cînd au înființat, cu ani în urmă, C.A.P.-urile, țăranii, ciobanii și pescarii Limanului, oameni ai Dobrogei, români, tătari, găgăuzi și lipoveni, nu dispuneau de nimic în plus în afara unor condiții de tabără provizorie, de popas sau de bivuac pescăresc, de așezare întrucîtva efemeră, gata parcă să se spulbere la primul vînt sau val mai puternic. Pămîntul rămăsese ca la prima desțelenire, la cuprinderile și rosturile lui de demult, satul, la fel, așa cum fusese gîndit și întemeiat de ctitorii lui, doar cu un strict necesar de viață, cu uliți strîmte și case-chilii. Cînd plecau să desțelenească pămînturi noi, ca să lărgească tarlalele înfrățite, cînd plecau să sculpteze cu sapa colinele ruinate sau să croiască șanțuri de irigație, să planteze grădini sau să amenajeze terase pentru livezi, ei se confundau cu pescarii ce purtau în bărbi vîntul aspru al mării și-al bălților, iar atunci cînd se întorceau în sat, după zile și uneori săptămîni de trudă prin bălării, mărăcini și bălți, pentru fertilizarea pămîntului și așezarea lui în tipare noi, lepădau pe dușumeaua frizeriilor, sub foarfece, tot stuful singurătății, crescut în plete năvalnic. Ei dețin și astăzi, în era tractorului și a chimiei agricole, un depozit de amintiri eroice, împrospătat în fiecare campanie a recoltei care se suprapune în sensul cel mai bun, prin încordare și însuflețire ,cu amintirile luptelor pentru noua întemeiere. Întemeiat din nou în acești ani, Limanul nu mai e un liman, un punct terminus, o escală forțată, sugrumată de cleștele mării, a periplului unor oameni plecați să vineze norocul, plecați să-și vineze soarta, ci un start spre noi orizonturi, spre viitor.

Lecția Limanului, satul acesta ce-a strîns oameni într-o mare familie și într-o mare ofensivă a existenței, e o pilduitoare lecție a muncii, e o pilduitoare lecție a solidarității umane, e o pilduitoare lecție de patriotism. Limanu, grădină aleasă a Dobrogei — ea însăși grădină aleasă a țării — e o pilduitoarele lecție a construcție viitorului.

Un viitor care pornește din prezent, dar care se leagă de asemenea cu trecutul, cu rădăcinile, cu o istorie care, pe aceste pămînturi, e o construcție umană zămislindu-se și desăvîrșindu-se de milenii, suind necurmat prin ele. Țăranii care ară pămîntul acestor locuri aud pocnind în fiecare primăvară, în urma fierului tractorului, o văsărie ciudată, scoasă parcă din cuptoare subpămîntene, în care ciobul celtic se amestecă cu toarta unui crater de vin grecesc, cu ștampila de meșter a unui ulcior roman, cu smaltul unei cahle bizantine. Dacă ar mai fi vii, adică întregi, aceste vase ar cînta ca niște tuburi de orgă sub vînturile mării, sub chiotul lor ce caută parcă să destupe aceste guri ale trecutului, făcîndu-le grăitoare. Unele totuși sînt încă vii. Am văzut la Limanu, în mîna unui bătrîn pescar, un elegant opaiț, decorat cu o scenă de banchet, un opaiț pe care omul, în vremea cînd lumina electrică ținea de lumea poveștilor, îl folosea, îl făcea să ardă, un opaiț ce va fi ars la fel în mîna vreunui bogat colonist din Heracleea sau Tomis, un opaiț pe care, acum, omul se pregătea să-l doneze unui muzeu. Acești pescari, țărani și ciobani ai Limanului, acești oameni aparent „fără trecut", își fac, îmi spune primarul Vănciuc, asemeni tuturor dobrogenilor, o datorie din a semnala arheologilor și muzeografilor relicvele civilizațiilor dispărute, din a le descoperi și ocroti. Și descoperirile acestea sînt numeroase, prin ele omul de astăzi al locului, fie născut aici, fie născut aiurea, se contemplă în milenii ca într-o oglindă, se leagă de trecut cu toată ființa, încorporîndu-l și arătîndu-l lumii cu mîndrie.

Vom încheia aceste rînduri cu o frumoasă poveste în care trecutul, prezentul și viitorul se amestecă, o poveste pe care ne-a spus-o un om din Limanu, Gheorghe Drăgan, cioban la oi, cioban cum au fost și taică-său și bunicu-său, și pe care l-am întîlnit pe o zare a cîmpului, păscîndu-și turma la umbra unor gorgane. Gorganele, după cum a citit Gheorghe Drăgan, nu-s niște simple troiene de colb întărit, sînt niște troiene umane, adică istorice, sînt morminte ale regilor sciți. Cîți regi, regișori sau prinți va fi avut în curgerea vremii Dobrogea, se întreabă ciobanul nostru, odată ce gorganele ei sînt fără număr ? Văzute din perspectiva gorganelor, aceste meleaguri ar fi deci o țară a unor prinți călăreți, care au intrat în pămînt cu cai, case, arme, roabe, slujitori, vestindu-și existența prin aceste originale movile, menite să le conserve memoria. Se spune (o spune Gheorghe Drăgan, a mai spus-o, de fapt, și un scriitor) că ei, acești prinți, ar ieși uneori deasupra, dar nu noaptea, cînd ies duhurile, ci la amiază, cînd soarele topește cununile lor de aur ascunse în pămînt. Ies pe culmile acoperite cu spini și ciulini ale gorganelor și privesc stepele cu tristețe, dîndu-și seama că au ajuns săraci. Fiindcă stepele de acum ale Dobrogei sînt scăldate în aur, iar ei știu că aurul lor a fost luat de oameni și cernut peste pămînt, transformat în holde.

Așa cum au făcut-o cei din Limanu, așa cum o fac oamenii din toată Dobrogea.

ILIE PURCARU
Fotografii de ION PREDOȘANU

ă, pe un pămînt smuls paraginii, fie-
e din aceste întreprinderi fiind, pe so-
acesta atît de vitreg și de vrăjmaș cu
ul, o veritabilă operă de creație. N-a
stat, din păcate, nici un Vasari care
scrie viețile ilustre ale acestor Păuni,
ăi sau Bițani, poate fiindcă viețile lor
u fost nicicum ilustre, ci s-au tencuit
nim în ziduri — ziduri de piatră albă,
fondul cîmpiei goale — ca în legenda
șterului Manole.
i s-au legat de acest pămînt cu niște
de nerupt. „Eu am făcut școala pro-
ională de mecanizatori agricoli, am
ut apoi școala de maiștri și, fiindcă
m terminat cu bine (profesionala am
olvit-o cu media 10, școala de maiștri
9,60), am fost oprit la Constanța, la
ecția agricolă a județului : am lucrat
lo vreo două luni, pe urmă am cerut
vin acasă, eu voiam să muncesc în
... ne povestește tînărul președinte (în
stă de 26 de ani) al C.A.P.-ului din Li-
nu, Nicolae Crăciun. Firul ce-i leagă pe
de demult, de cei de astăzi, care
r să muncească în sat", care sînt oa-
nii unor neclintite statornicii, nu pare
dintr-o dată limpede, nu bate cu evidență la ochi, deși el curge natural, biologic am zice, după cum ți se pare a regăsi cu greu firul ce leagă vechiul sat, pe care-l zideau Păunii, Bițanii, Crăciunii, de Limanul de astăzi, de înfățișarea și viața lui de acum.

Sat frumos, mare, bogat, sat la care, s-ar zice, istoria a lucrat nu niște ani, ci niște secole. Acești niște sau cîțiva ani, anii cooperativizării agriculturii, au restructurat în chip impresionant și pămîntul, și satul, și viața omului, așezîndu-le pe rosturi ce țin de civilizație și cultură, de o altă vîrstă a unor străvechi îndeletniciri. Pămîntul, smuls din domnia stihiei și integrat sistemelor de irigații care fac faima și bogăția de azi a Dobrogei, lucrat modern (Limanu beneficiind de serviciile a două secții de mecanizare, cu aproape 50 de tractoare), a dat în ultimii ani recolte mari de grîu, de orz, grîu de sămînță, a dat și în pentru fibră, hrănește și oi (sînt în sat peste 5 000, Limanul avînd și o „fermă republicană" pentru reproducția faimosului „merinos de Palas"), hrănește și vaci, dă și miere, și poame, dă și struguri de viță nobilă, crește în hale industriale păsări, umflă năvoade cu pești din mare, din lacul Mangaliei și din

---

tem astfel exprima. Fiindcă iată cum
u petrecut lucrurile în cazul Marianei
nislav.
Fata, însoțită de bunicul ei, garantul,
înfățișat sfioasă la sediul Direcției co-
rciale județene. În birou se afla Feli-
H., de la serviciul Plan și organizarea
ncii, care se ocupa atunci și de pro-
me de personal, în lipsa șefului. Ma-
na murmură :
— Știți, eu, cu „Firicelul"...
— Ah, da ! Faceți o cerere.
Postulanta se execută, dar performanța
n-o mulțumește pe Felicia H., care
pe foaia și se apucă să-i scrie fetei ce-
ea cu mîna ei. Ce a urmat puteți afla
această declarație ulterioară a Maria-
i Tanislav, pe care vă rugăm s-o citiți
atenție :
„În timp ce Felicia H. scria, m-a între-
t dacă am împlinit 18 ani, dar nu mi-a
ut buletinul de identitate. Profitînd de
st lucru, i-am spus că am împlinit 18
i, lucru pe care l-a menționat în cere-
a de angajare. În timp ce scria cere-
a — deși eu i-am spus că suma de 500
pentru garanția în numerar mi-a dat-o
nicul meu, care era de față, și că tot
o să garanteze pentru mine — nu pot
-mi da seama de ce Felicia H. a scris
Petru Tanislav este tatăl meu și nu
nicul meu.
De asemenea precizez că eu i-am spus
ărășei H. că am urmat timp de două
u o școală comercială din București,
r că nu am putut s-o termin, deoarece
a îmbolnăvit bunicul și am abandonat
ala. Nu pot să-mi explic de ce Felicia
a scris în cerere că am un an de școa-
comercială. Cred că a scris acest lucru
ntru a mă angaja mai ușor, deoarece
a auzit că bunicul i-a spus că dacă mă
gajează, o să-i fie recunoscător, dar nu
u dacă a făcut sau nu ceva."
Cît despre șeful serviciului financiar-
ntabil, Gheorghe M., „nu m-a întrebat
că am 18 ani și nu mi-a cerut buletinul
nici nu m-a întrebat dacă am vreun
t pentru școală."

Ceea ce n-a împiedicat ca faimoasele avize privind angajarea Marianei să fie completate cu furie, toți certificînd, într-o dulce unanimitate, că această minoră fără studii, fără referințe și cu 500 lei garanție este majoră, a trudit un an de zile la școala comercială și corespunde, a fost verificată pe linie de cadre și corespunde, a fost examinată de comisia tehnică și corespunde, și corespunde. Ce mai încoace și încolo, corespunde pe toată linia, tovarăși.

Drept care, această nouă speranță a comerțului stradal s-a pus pe treabă. Or, din nefericire, treburile ei erau destul de încurcate. Concubinul, Mihai S., nu lucra nicăieri. Aflînd de garanția depusă pentru Mariana — cam mititică, dar totuși garanție — fratele acesteia, Ioan, se repede la bunic pentru a-l convinge „să retragă garanția, deoarece Mariana trăiește în concubinaj cu Mihai S., care e un bețiv, și se vor întîmpla lucruri neplăcute." Ca din carte a grăit, fiindcă, în adevăr, s-au întîmplat „lucruri neplăcute". Adevărat, pînă la epilog, au fost și zile bune, pe socoteala „Firicelului".

„În toată această perioadă — a declarat Ioan Tanislav — Mihai S. era în fiecare zi în stare de ebrietate, fuma numai țigări de 20 de lei pachetul, mergea la diferite distracții, baluri etc."

Iar o consăteancă din Ipotești avea și ea să confirme : „Mihai S. venea acasă cu taxiul împreună cu Mariana, făcînd cumpărături scumpe. A organizat la domiciliu distracții cu muzicanții din Suceava." Dar totul este trecător în colțișorul nostru de univers : „În prezent îl văd zilnic pe Mihai S., dar nu mai umblă în stare de ebrietate, cum umbla cînd era Mariana în serviciu."

Și iată în ce termeni însuși ibovnicul avea să evoce frumoasele zile din Aranjuez : „Am observat că concubina își cumpăra aproape în fiecare zi sau la 3—4 zile cîte o pereche de ciorapi de nailon, a mai cumpărat circa patru furouri, două pulovere, unul roșu și altul albastru, material pentru fustă, o pereche de pantofi de lac la prețul de 301 lei, chiloți, costum de baie, una pereche de pantaloni de velur roșu închis pentru dînsa." Notați precizarea : **pentru dînsa,** fiindcă, după cum s-a dovedit ulterior, Mariana făcea cumpărături și **pentru dînsul.** Trai neneacă pe banii babacului, în speță ai „Firicelului", Societate anonimă.

În timp ce Mariana cu al ei husar, între două bătăi (relațiile dintre cei doi îmbrăcau uneori și această formă a amorului carnal), gustau din dulcețile vieții, „Firicelul" se depăna : „Nu pot să precizez cam cîți bani luam zilnic din gestiune, pentru că nu țineam nici o socoteală... Am sustras circa 30 000 lei."

Ce făceau în acest timp cei însărcinați să controleze tonetele stradale, deci și pe Mariana ? Dormeau cu ochii deschiși. „Îmi amintesc că Margareta P., contabil principal, discuta în birou cum că inculpata are un stoc prea mare. Ea a afirmat aceasta și cînd era de față merceologul Maria P. Deci s-a făcut numai o discuție, fără ca merceologul să verifice sau să facă altceva" — a declarat un martor. Mariana însăși a pus punctul pe i : „Am cunoscut că nu aveam voie să am mărfuri în gestiune mai mult decît garanția depusă de bunicul meu, așa mi-a spus șeful contabil ; în schimb eu luam mărfuri în valoare mai mare. Eu ceream merceologului și îmi dădea. Adevărat, Margareta P. mă întreba uneori de ce în unele zile nu depun banii, iar eu motivam că e frig sau că plouă". Vorba aceea, se făcea că plouă. „Eu îi ceream, iar el îmi dădea", simplu ca bună ziua. V-am spus de la bun început că vă indic o cale sigură, sau aproape sigură, de a intra în bănet : 10 000 lei pe lună.

Așa a fost din primăvară pînă în toamnă. Apoi, cum era și normal, a venit iarna și i-a luat pe toți cu frigul. Poate a fost și piaza rea. „Lîngă mine — a povestit Mariana celor care îi transcriau gratuit istoria vieții — mai era o măsuță cu lozuri în plic, gestionată de o femeie, care mi-a spus că în mai multe rînduri concubinul meu a tras cîte trei-patru lozuri fără să iasă vreun cîștig."

În adevăr, n-a ieșit nici un cîștig, ci șapte ani închisoare pentru Mariana. În afară de concubin și de bunicul garant au fost condamnați la plata în solidar a prejudiciului nerecuperat, în valoare de 48 252,60 lei directorul adjunct și absolut **toți** funcționarii din filiera Direcției comerciale județene care au aprobat orbește o angajare ce încălca, literalmente, aproape toate prevederile legii, care nu au verificat actele și nu au observat că stocul de mărfuri maxim al remizierei cu bucluc depășise cu 40 000 lei nivelul admis ! Au plătit din buzunar : 10 227 lei fostul director adjunct al Direcției comerciale județene, Dumitru N., 6 230 lei Constantin M., șeful serviciului de contabilitate, 6 229 lei Constantin L., șeful serviciului Plan și organizarea muncii, 5 200 lei Felicia H., 6 000 lei Minodora V., șeful biroului comercial, 3 395 lei Margareta P., contabilă, și 3 517 lei merceologul Maria P.

Din sentința Tribunalului județean Suceava, confirmată și de Tribunalul Suprem, citățm această morală care, deși nu este în versuri, merită reținută și învățată pe de rost. Nu se știe cînd și cui îi va prinde bine : „Conform articolului 28 din Legea 22/1969, angajatul cu funcție de conducere, precum și orice alt angajat vinovat de angajarea, trecerea sau menținerea unei persoane în funcție de gestionar fără respectarea condițiilor de vîrstă, studii și stagiu conform articolelor 3 și 38, răspund integral pentru pagubele cauzate de gestionar, în solidar cu acesta."

Un ultim amănunt, nelipsit de semnificație, un fel de epilog la epilog : după ce s-au aplicat popririle de rigoare, directorul Dumitru N. a plecat acasă cu o chenzină care se urca la impresionanta sumă de 7 lei.

LIONEL NIȚESCU

CUM SĂ URĂȘTI VIAȚA ?!

Fragmente din romanul „CLIPA" de DINU SĂRARU

NOTA : Fragmentele fac parte din capitolul 11 al romanului **„Clipa"**. Eroul romanului, comunistul Dumitru Dumitru, pe care îl întîlnim și în romanul **„Niște țărani"**, se află acum, reabilitat și redat luptei de Congresul al IX-lea — după o tragică experiență, cînd a trebuit să sufere nedreptatea unei înscenări oportuniste și criminale și a unei condamnări — în funcția de prim-secretar al unuia din județele nou înființate. Momentul desfășurării acțiunii este anul 1970.

— Mă uitam la el — zise Petre Nobilu — mă uitam la el și el era cum îl știam eu, cum îl știam de douăzeci de ani și mai bine, însă nu-l mai cunoșteam. Înțelegi ? Stătea la birou, rezemat hotărît de spătarul scaunului înalt, impozant, cine intra la el și îl vedea cum se reazemă de spătarul scaunului și cum privește de sus pe deasupra maldărelor de dosare și de hîrtii și mai era și drumul de la ușa biroului pînă la el, îți dai seama că îngheța Însă eu nu veniserm la el cu probleme, vream să-l văd, să văd ce mai face, dacă a mai albit, dacă a mai slăbit, dacă s-a mai omenit, că știi că era un fel de Robespierre, n-avea tată, n-avea mamă, n-avea rude, nu cunoștea decît principiul și eu l-am și admirat într-o vreme Nu poți să spui că nu era un om cinstit și un om devotat, să fi avut noi mulți ca el, nu era rău.

— Da — confirmă Dumitru Dumitru — a început bine curajos și cinstit, și eu am avut încredere în el, însă ura viața...

— Ce făcea ? — întrebă Măria. Cum ura viața ?.. Cum să urăști viața ?

— Așa e, — încercă Petre Nobilu să-și reia firul — ura viața îi era frică de ea și o ura Măria se uita la ei nedumerită și ei surprinseseră chinul pe fața ei, care avea limpede culoarea pămîntului iar ei care erau țărani cunoșteau această culoare, gălbui-maronie, cum arată o arătură cînd a fost secetă și tîrziu, a venit o stropeală de ploaie fără putere și mușuroaiele din jurul porumbului se fac pămînt.

— Mă uitam la el și el stătea impozant, rezemat de spătarul înalt al scaunului, însă n-avea greutate pe scaun, și cu mîna dreaptă mîngîia telefonul scurt, nu mereu, rar, ca și cînd și-ar fi adus aminte de ceva. Vorbea cu mine, îmi povestea că trebuie să se însoare, că s-a pus neapărat problema, fata sau femeia fugise de la bărbas-o de un an și ceva, cam așa am înțeles, acum era însărcinată o prietenă a ei trimesese o anonimă și eu cred că era în înțelegere cu ea, dracu să-i știe.. În orice caz, zicea că urmează să se însoare îmi povestea ce îmi povestea și pe urmă întorcea capul spre „scurt" și punea mîna pe receptorul lui, însă nu suna nimeni

— Ce e ? — zic eu — aștepți vreun mesaj special, aștepți ceva fiindcă îți spuse-i, făcea ce făcea, zicea ce zicea și odată întorcea capul spre „scurt" și punea dreapta pe el și controla dacă e receptorul bine pus în furcă.

— Cum ura viața ? — întrebă iar Măria — dacă zici că urma să se însoare. Nobilu surise înțelegător și nitel ironic.

— Aveți măi, fraților, răbdare — zise el — un moment Nu v-am spus, un moment.

— N-a sunat cît am lipsit eu ? — a întrebat el secretara în loc să-mi răspundă mie Asta, secretara, era o amărîtă, un fel de, cum să-ți spui eu — se chinui Nobilu să si-o închipuie și să le-o descrie — domnule, aveam noi la raion, dacă mai știi tu minte, o proastă, văduvă de război, una guralivă, vorbea singură și întrebată și neîntrebată, spunea numai prostii și cînd am venit eu am găsit-o deputată raională și pe urmă a venit anonima aia că vaca ei, de acasă, pe care o mulge ea pentru cei șase copii o are ca despăgubire din timpul războiului, captură de război și pînă să se lămurească lucrurile am scos-o noi din deputăție, mai știi minte ? Nu se poate să n-o știi, domnule, păi ce politică faci dumneata ? Te-ai ramolit ? Cum dracu o chema ? Nu știi, domnule, că vorbea la adunări și spunea că i-au luat bărbatul în război și că în locul lui, după ce a murit, i-au dat o vacă furată de la dracu-n praznic ?

— Veta ? — întrebă Dumitru Dumitru — Veta lui Mîndră de la Cornul Caprei ?

— Ei — zise Nobilu, murind de rîs cu rîsul lui de cenușă — Veta. Așa era secretara ăstuia și el iar o întrebă :

— Nu m-a sunat nimeni, tovarășă, cît am lipsit, ați fost atentă ?

— Da — zice proasta — am fost, păi dumneavoastră nici n-ați lipsit mult, cît ați ieșit pe-afară... mai mult n-ați lipsit.

— Mulțumesc — zice el — și ea iese din birou și el începe să se vaite către mine

— N-ai, tovarășe Nobilu, nici o încredere în ăștia tineri.. și iar cu mîna pe „scurt" să vadă dacă e pus receptorul bine în furcă. Înțelegi ?

— Și ? — zise Dumitru Dumitru.

— Și două ore cît am stat la el în birou, fiindcă am stat două ore, am băut o cafea se făcuse opt și jumătate, dacă nu nouă seara și el tot cu ochii pe scurt.

— Mă băiete — zic eu — nu te mai cunosc, ești la fel cum te știam eu, te-ai mai înciochinat și tu că de, anii n-așteaptă aprobare ca să treacă, văz că acum vrei să te și însori, văz că ești gata să ieși la nuntă și cu botezul, să fii sănătos, însă nu te mai cunosc... Cum zic „nu te mai cunosc", el pune iute mîna pe scurt și zice către mine :

— A sunat sau mi s-a părut mie, că au obiceiul de sună încet telefoanele astea ?...

— N-a sunat — zic eu — apoi el apasă pe sonerie și iar vine proasta aia cocăind de somn și el o întreabă :

— Nu m-a căutat nimeni ?

— Nu — zice ea — pot să plec ? și el face din cap că nu...

— Auzi ? — întreabă Nobilu — înțelegi ?

— Mai stai ? — întreb și eu — că văz că s-a făcut destul de tîrziu...

— Dracu știe — zice el — nu înțeleg de ce nu sună...

— Cum adică nu sună ?

— Nu sună ! Nici ieri n-a sunat, nici alaltăieri, însă alaltăieri am fost eu la tovarăși și am vorbit cu ei, dracu știe ce s-a întîmplat.

— Și ? — întrebă Dumitru Dumitru înveselit de poveste.

— Și n-a sunat și eu am plecat și el a rămas să mai aștepte și la ușă, plecase și secretara, i-a dat drumul, pe la nouă, amărîtei, la ușă zice :

— Nene Nobilule, am ajuns să păzesc scurtul. Dumnezeul meu e scurtul, nu știu ce dracu s-a întîmplat cu mine, însă cînd sună scurtul mă trece apa și cînd nu sună mi se usucă limba în gură și gîtul și..

— Și cine sună, mă, băiatule, la tine pe scurt, de mori tu așa de grija lui că și eu am în birou trei scurturi și nu mai mor...

— Eee — zice el — dumitale îți convine, te-ai făcut inginer, ai meserie, măsori cu metrul, metrul are o sută de centimetri, nu poate avea mai mult, n-ai cum să-l lungești, n-ai cum să-l scurtezi, îl pui, măsori, atîta e, atîta face, însă la mine nu e metru, eu n-am metru. Vine la mine cine cu gîndul nu gîndești și zice domnule, tovarășe, dacă nu poți, punem pe altul care poate. Pricepi ?

— Păi să pui — zic eu — de ce să mori tu de frică, cu mîna pe telefonul scurt, să pui.

— De-asta ura el viața, cum zici tu ? — întrebă Măria.

— De-asta și din toate — confirmă pe gînduri Dumitru Dumitru — din toate...

Ședeau la masă toți trei, la Dumitru acasă, într-o vilă a județenei ascunsă sub Capela, pitită sub brazi bătrîni și înalți, crescuți cu crengile de la pămînt, cum cresc în vîrful muntelui, și văduvită de lumina soarelui care pătrundea rar și greu printre crengile împreunate pînă la ferestrele cu obloane galbene. Dumitru ocupa un apartament din cele două care împărțeau vila în parter și etaj, și el stătea la etaj, însă în afară de el nu mai locuia nimeni în vilă și Nobilii fuseseră cazați jos, unde îl și așteptaseră o dupăamiază întreagă, fără nici un semn, din partea lui, după care plecaseră în oraș lăsînd vorbă că se întorc seara, spre opt.

— Însă la început a fost un om curajos și cinstit — adăugă Dumitru părînd să nu se poată desprinde de povestea aceluia. Măria îl cerceta atentă cu ochii ei mari și aprinși — ca de o febră și în care viața se strînsese cu toată puterea ei de parcă din ființa acestei femei împuținate, ca din senin, cum i se părea lui Dumitru, numai ochii o mai puteau adăposti.

. . . . . .

— Apoi a urmat drumul pe care îl știți, puțini au avut ascensiunea lui... Cînd te-ai întors tu, el era secretar cu propaganda la regiune, a venit odată la mine pe șantier unde eram eu director și l-am primit frumos și atent, m-am bucurat văzîndu-l, a ținut și un fel de discurs, nu vorbea rău, însă era mereu grăbit și agitat, tot ce fusese în el îndatoritor și chiar slugarnic cum mi se păruse mie, poate cu răutate la început, se făcuse putere și curaj și cruzime și nerăbdare și mi-am zis : nu e rău Aveam o problemă mai complicată pe șantier, un inginer se despărțise de soție, era epoca aia cînd le fugeau inginerilor și tineri și bătrîni soțiile de pe șantiere, era cam mizerie, ce e drept, lumea nepregătită pentru sacrificii, noi încă nu convinsesem, destul, cu cauza noastră și cu ambiția noastră de a ne sacrifica pentru mai tîrziu, în sfîrșit, inginerul era membru de partid, n-a avut răbdare să-l asculte pînă la capăt, a luat principiul în brațe și l-a trăsnit cu un vot de blam pe nenorocit care mai purta și coarne. Asta s-a petrecut la a doua lui vizită la noi pe șantier, venise și Tudor Cernat de cîteva luni, iar eu lipseam, fusesem chemat la Comitetul Central, urma să devin secretar organizatoric și în ședința cu votul de blam, Cernat, cum e el și cum era și atunci, a sărit la el la beregăți, că nu e drept, că nu e principial, însă el a bătut cu pumnul în masă și a impus votul de blam. Pe urmă am fost împreună colegi, ca să zic așa, eu secretar organizatoric, el secretar cu propaganda și am încercat să dreg prostia pe care o făcuse mai ales că nici Cernat, care rămăsese director în locul meu, nu mă slăbea. Eu, atunci, dacă mai știi tu minte — îl întrebă Dumitru pe Nobilu — am avut un moment de slăbiciune, nu l-aș spune de lașitate, fiindcă m-am judecat mult după aceea, am fost slab, nu las, nu știu dacă tu poți face deosebirea asta — încercă el să afle iar părerea lui Nobilu.

— Nu — zise Nobilu — nu pot s-o fac, sînt cam otova, tu știi foarte bine, cînd ești slab, ești și lași, pentru că eu te întreb limpede : „Ce politică ai făcut dumneata, domnule, în cutare caz ?" și tu, atunci, nu poți să-mi spui că, tovarășe, e cazul să facem o deosebire între slab și laș. Efectul nu e tot ăla ? Ascult ?

— Eu rămîn să cred că am fost slab, nu laș — zise Dumitru după o clipă de ezitare. Nu l-am convins. I-am explicat că sînt situații cînd viața e mai puternică decît noi și uneori imprevizibilă, și atît de neașteptată încît pînă ne dezmeticim, se petrec multe alte lucruri nebănuite,

— Pe mine — zice — nu mă interesează viața, tovarășe Dumitru, pentru mine viața e ziua de azi, e clipa de față, e da sau nu, acum. Nu-i fac față clipei, nu-i fac față vieții, am terminat Cine are timp, acum, de viață ?

— Dar de ce ? — îl întreb eu, care mi-aduceam aminte cum vorbeam chiar eu mai la început cînd nu mă însurasem, cînd nu-mi plînsese nevasta de bucurie în brațe, cînd nu mi se îmbolnăvise fetița de a trebuit să-i țiu chiar eu, care eram ateu, luminările, cînd nici nu împlinise trei ani, cînd nu murise tata...

— A murit cu zile — interveni de lîngă ușă sora lui Dumitru — el a murit cu zile, iar tu ai venit prea tîrziu, știi bine, cînd ai venit tu el se hotărîse să moară, vrea el să moară, nu-i pasă, îți minte ?

— Țin — zise Dumitru — însă acum vorbim de altcineva..

— Tu mereu vorbești de altcineva, Dumitre, mereu și numai de altcineva — spuse ea, însă glasul ei n-avea în el răutate, era un glas senin și curat de patimă, cuvintele cădeau singure, unele după altele, fără răutate, însă o tristețe se ghemuise în ele și în înțelesul lor.

Dumitru se întoarse către Nobilu și către Măria cu o dulce vinovăție în privirile obosite...

— Ura viața — zise el — nu iubea nimic și pe nimeni și cînd l-a făcut ministru adjunct, l-am cheamt la mine în birou și i-am spus : „Îmi pare bine, meriți, ești curajos, ești ambițios, ești tînăr, însă ai grijă, fiindcă ești singur și nu iubești pe nimeni și viața e mai puternică decît noi"

— S-a însurat ? — întrebă Nobilu — fiindcă nu mai știu mare lucru despre el.

— S-a însurat, nevasta i-a adus și un copil care pînă la urmă s-a dovedit că nu seamănă deloc cu el, însă nici cu ea, ca să poată avea vreo explicație măcar pentru lume, acum copilul e mărișor, la școală, el n-a putut să se apropie de copil în nici un fel, mama copilului nu s-a putut nici ea apropia de el, de bărbas-o, au început să trăiască singuri, unul lîngă altul, era o femeie interesată, vrea cu orice preț să fie nevastă de ministru și a început să se mulțumească cu avantajele unei lefi mai bune și ale unei mașini cu șofer, o viață rîncedă și searbădă și cretină — zise Dumitru.

— Și el ? — mai întrebă Nobilu, urmărit cu un interes surprinzător de, Măria, care ținea ochii pe el și nu-l slăbea și vrea să citească pe fața lui ceva ce numai ei îi era dat să citească, iar el se simți dintr-o dată ca și cînd l-ar fi părăsit din senin puterile, învins de aceste priviri lacome să afle un adevăr ce trebuia sau nu să se petreacă și să se confirme în viitor.

— El — răspunse Dumitru — el s-a închis în birou și între acte și între telefoane și între rezoluții și între decizii...

— Ca tine — zise din colțul ușii, unde stătea rezemată de tocul înalt al acesteia, sora lui Dumitru și cînd toți trei întoarseră capul către ea, ea nu lăsă privirile în jos cum s-ar fi așteptat ei, ci îl pironi pe Dumitru de data asta cu o răutate uscată și netedă.

— Mă pedepsești ? — zise Dumitru încercînd să treacă peste replica sorei lui cu o veselie fortată.

— Singur te pedepsești — răspunse aceasta — și pedepsești și lumea din jur, fiindcă n-ai cum să înțelegi suferința dacă nu suferi și nici bucuria dacă nu te bucuri.

Dumitru vru iar să răspundă, însă sora lui se strecură din încăpere afară și nu mai reveni, ei rămaseră o vreme în tăcere apoi Măria înnodă firul discuției și cînd Dumitru crezu că povestea care îl privea pe el se încheiase, glasul ei stins, cu o bunăvoință dureroasă în el, îl trezi și i se înfipse chinuitor în creier și multă vreme după aceea îl urmări ca o sentință neașteptată și fără drept de apel, iar într-o noapte se și visă ca și cînd ar fi fost din nou arestat și era în lagăr și cineva îl chemase la comandant și acolo îl aștepta Măria. Însă Măria era cea de acum, slabă și mică și numai ochii mai rămăseseră din ea și pielea obrazului ca foița și mîinile ca de copil cu degetele subțiri și nevinovate. Se vedeau și vinele și oscioarele prin foița pielii și ea îi arăta cu mîna unde să stea însă nu se vedea nimic altceva decît o lădiță de lemn la picioarele Măriei și el a rămas așa cum era, lîngă ușă.

— Dumitre — zise ea, exact cu aceleași cuvinte din seara întîlnirii lor — Dumitre, viața ta nu e adevărată. Viața ta e seacă și vestedă, unde e bucuria ta și suferința ta și nădejdea ta și credința ta ?

— Cum unde sînt — zisese el încremenit lîngă ușă — cum unde sînt ? Nu știi tu, Mărie, că am avut și eu, ca toți oamenii, o nevastă care m-a părăsit la greu, că am avut și eu un copil care s-a stins înainte de a fi învățat să rîdă și să se bucure că are un tată ? M-am bucurat și am plîns ca toți oamenii, însă mai repede decît toți. Ce vrei tu să fac eu acum ?

— Domnule — s-a auzit, atunci, glasul lui Nobilu, însă el nu era acolo, numai glasul era, și se auzea ca și cînd ar fi fost Nobilu de față — domnule, politica pe care o faci dumneata e seacă și vestedă, **noi nu construim lumea cu călugări și nici cu schimnici, ci cu oameni sănătoși și puternici !**

Așa spusese Petre Nobilu și în seara aceea însă acum el nu se mai vedea, numai glasul lui se auzea și era un glas rău și dușmănos și amenințător, pe urmă Măria plecase și el rămăsese singur, în încăperea de la comandantul lagărului și nu știa ce să facă.

Pe urmă intrase în încăpere Tudor Cernat, înalt și tînăr și frumos cum era el, ca un sportiv, însă acum era negru la față și supărat și îl căuta pe el, pe Dumitru.

— Aveți timp și pentru mine — întrebase Cernat — cîteva minute, neoficial, cîteva minute de viață și să nu vă gîndiți nici la funcția mea, nici la funcția dumneavoastră, nici la nimeni pe lume. Aveți ? — iar el îi făcuse semn din cap că nu, deocamdată nu avea timp, nu avea timp nici pentru el, pentru viața lui și ieșise din încăpere și se trezise iar în lagăr. Era el tînăr acum, abia trecuse de treizeci de ani și totul era exact ca atunci cînd ajunsese el în lagăr. Stătea pe treptele barăcii cu capul în mîini și încerca să viseze viața lui de pînă atunci și să vadă unde greșise el și de ce greșise.

— Iar n-aveți somn ? — îl întrebase Năiță Lucian care ieșise și el din baracă și se așezase jos pe trepte, lîngă el.

— Formidabil — își spusese Dumitru, în somn, ca și cînd ar fi fost treaz și visul se scurgea fără el și independent de el, iar el asista la acest vis ca la o proiecție de cinematograf, numai că el suferea la tot ce se întîmpla, cum suferise atunci, cînd se petrecuseră de fapt lucrurile și faptele pe care le visa acum.

— Formidabil, uite-l și pe Năiță Lucian, este exact ca atunci. L-au luat și pe el, n-au așteptat mai mult de o lună după arestarea mea și l-au luat și acum uite-l aici, lîngă mine, în lagăr. El stă cu mine aici în lagăr, și pentru el eu sînt tot tovarășul Dumitru, primul secretar. Au trecut doi ani și jumătate de cînd stăm aici, amîndoi, și el îmi zice mie tot „dumneavoastră". Un cer înalt, nesfîrșit, spuzit de stele ca de un pojar de argint, tremura deasupra capetelor lor. Era toamna, tîrziu, însă nu era frig, o toamnă lungă, uitată de Dumnezeu pe aceste pămînturi care nu mai conteneau să răsufle diminețile în aburi grași ai călduri de peste vară și să nască soarele într-o baltă de sînge crud și mustos.

Năiță Lucian se așezase lîngă el, pe treptele barăcii și fuma liniștit fără să aștepte răspunsul lui.

— Așa stătea tata — își zise Dumitru furîndu-i cu coada ochiului pe Năiță Lucian. Se scula noaptea și se așeza pe treptele de la intrare și fuma rar, singur, pe urmă stingea mucul scuipînd pe el și călcînd cu călcîiul pe el pînă se împreuna cu pămîntul.

— S-a prăpădit — zise Năiță Lucian ca și cînd ar fi citit în gîndurile lui Dumitru.

— Acum un an — clătină Dumitru din cap cu un aer vinovat. Nici un an nu e, anul trecut mai exact. Ce sîntem acum ?

— Aprilie — răspunse Năiță Lucian.

— Cum aprilie ? — se miră în sinea lui Dumitru. Cum aprilie ?

Cînd mi-a povestit mie Năiță Lucian războiul lui era toamna, tîrziu, era octombrie, noaptea, cînd stăteam amîndoi pe treptele barăcii. Însă are dreptate, își spuse el, acum e aprilie, cînd visez eu visul ăsta. Atunci era octombrie, în lagăr. Acum e aprilie, are dreptate Năiță Lucian, se liniști singur Dumitru Dumitru și se lăsă iar în voia visului.

Bătrînul stătea în pat, în casa veche, de bîrne, grătărite și tencuite, pe care o ridicase el cu mîinile lui, stătea în pat și la capul lui, pe un scăunel, într-o ulcică, îi aprinseseră o luminare. Se făcuse seara, bătea un vînt nevăzut, clătina lin crengile prunilor ca niște caiere albe, era în săptămîna mare, începuseră deniile, mirosea a pelin amărui și a frunză de fag. Bătrînul sedea întins, cu capul ridicat pe un pui înflorat de pernă și căuta cu ochii ușa deschisă și cînd intrase Dumitru dăduse să se ridice și mai sus, însă nu izbutise și atunci Dumitru se aplecase spre el să-l ajute să se mai înalțe.

— Nu e nevoie — zise bătrînul — mă ridic eu, și chiar se ridicase în capul oaselor pe marginea patului și Dumitru încercase să-l ajute iar, să stea mai bine rezemat de ceva și căutase un căpătîi de pat ca să-l pună în spatele lui.

— Vezi de treabă — se apărase bătrînul — vezi de treabă că nu mor acum. Mai încolo, aveți nițică răbdare — zisese el și apoi se ridicase în picioare făcîndu-i semn lui Dumitru să-l lase să iasă afară. Era îmbrăcat ca de lucru, cu pantaloni de dimie sănă și cu vestă de dimie peste cămașă fiindcă nu-i plăcea să zacă dezbrăcat în pat, ca un bolnav.

Călca desculț, cu grijă și ferit și parcă nițel ametit, însă mergea bine și trecu pragul ușii abia ținîndu-se de ușorul ei vechi și ieși pe prispă.

Sora lui Dumitru și fratele acestuia, cu nevasta, veniră iute înaintea lui, ieșind din cunia mică de vară unde și începuseră să gătească pentru pomană, așa cum le ceruse el, de dimineață.

— Mă — zisese el — vedeți că eu mai spre seară am de gînd să mor și dacă e săptămîna mare și azi e miercuri nu mă mai puteți ține trei zile, că e păcat să mă înmormîntați odată cu Domnul nostru Isus Cristos, așa că să vă apucați să gătiți pentru pomană de azi, ce se poate, de post, ca să nu mă înjure lumea.

Și ei nu avuseseră încotro, puseseră oalele la foc și le păzeau credincioși. Către prînz bătrînul simțise o sfîrșeală și se așezase în pat, liniștit, iar ei aprinseseră o luminare și o lăsaseră lîngă el la capătul patului într-o ulcică.

Pe urmă fratele lui Dumitru telefonase la regiune, unde acesta era secretar organizatoric, și îl anunțase că „tata s-a

hotărît să moară azi" și să vie și el ca să se ierte cu ăl bătrîn măcar acum, la sfîrșit.

— Ai venit cu mașina ? — îl întrebase bătrînul văzînd automobilul oprit la poarta măruntă a casei.

Dumitru înclinase capul tăcut.

— Umblați mult cu mașina — zise bătrînul, însă în sufletul lui era bucuros că un copil al lui venise să-l vadă în ziua morții cu mașina, însemna că se ajunsese și el, ieșise în lume, se căpătuise. Nu mai părea supărat pe Dumitru, tot ce fusese între ei și îi despărțise aproape douăzeci de ani de cînd nici nu mai vorbeau, se topise în sufletul acestuia și el nu mai ținea minte acum nimic. Nu mai ținea minte nici cum îl blestemase că s-a înscris el la comuniști, nici cum îl dezmoștenise, nici cum se închisese el în casă cînd Dumitru venise să-i coasească finul fiindcă se certase și cu celălalt copil și cu sora lui care nu vrusese să se mărite cu cine hotărîse el și atunci el o gonise și nici nuntă nu-i mai făcuse iar ea trăise și ea cum putuse cu un om care se prăpădise în cîțiva ani exact cînd strînseseră și ei niște bani ca să facă, totuși, o nuntă — nu mai ținea minte nimic și nu-l mai supăra nimic.

— Voi umblați cam mult prin mașini și nu prea vedeți ce e prin viață, nu mai umblați nici desculți, nici mărăcinii nu mai știți cum sînt, nici roua cum arde, nici bruma cum ustură...

Dumitru nu zise nimic. Ceilalți, din curte, rămăseseră la picioarele scărilor, iar sora lui Dumitru încerca să ferească la spate lingura mare cu care mestecase în oalele puse la foc pentru pomană, așa cum le ceruse el și ei nu vroiseră să-l supere.

— Păi ce-ați pus pe foc ? — întrebase el, stînd în capul scărilor de piatră, nițel rezemat de stîlpul portiței uitată deschisă și pe care se strecurase cîinele și se lipise colac lîngă bătrîn și cu botul culcat pe piciorul lui gol.

— Fasole — zise nora bătrînului ieșind ea cu răspunsul înainte — fasole întîi, fiindcă dacă e în postul mare și în joia mare și...

— Și cartofi — mai zise și sora lui Dumitru ferind lingura din care ieșeau aburi — și sarmale cu orez și... mălai și mîncare de prune... Mai vrei, dumneata, ceva ? — întreabă ea, spășită și curioasă sincer să afle ce i-ar mai fi lui poftă să fie pe masa la pomana lui.

— Bine — zise bătrînul — însă mălaiul să-l dospiți cu făină de grîu și să nu vă zgîrciți că nu mai e așa mult și într-o lună, două, se face grîul ăl nou.

Se uită la cîinele încolăcit la picioarele lui, trist și fără nici o tragere de inimă, apoi încet și îndepărtîndu-l iar pe Dumitru care vrusese să-l ajute, se așeză jos, pe pragul foișorului și se căută în buzunar de o țigară iar ei se bucurară toți văzîndu-l că poftește să fumeze.

Sora lui Dumitru se repezi în cunie și îi aduse un cărbune și el aprinse jumătate de țigară găsită în buzunarul vestei cu mîinile tremurînde.

Stăteau toți patru, acum, în mijlocul curții, în fața scărilor, și se uitau la el în tăcere. Bătrînul sorbi adînc din țigară însă fumul care ieși fu puțin, un fuior străveziu cît un pai de fîn fără floare și ei simțiră mirosul lui iute și usturător trecînd peste boarea amăruipelinie a vîntului plăpînd de primăvară timpurie.

— Să vă împărțiți cum se cuvine și, cum vă meritați — zise el — și tu, Dumitre, să le lași lor mai mult și amăritei ăsteia, care să rămînă în casă, fiindcă ea n-are pe nimeni și mai e și singură.

— Bine — încuviință Dumitru și în sinea lui se miră cum nici unul dintre ei nu spune nimic ca să-i arate bătrînului că ei nu pot crede că el va muri și cum nici el nu are curajul să scoată nici un cuvînt din care să se înțeleagă că nici el nu crede, măcar de formă...

— Nici tu nu te-ai mai însurat ? — observă bătrînul urmărindu-l pe Dumitru ca să vadă dacă acesta este de acord cu felul cum împărțise el ce rămînea după urma lui.

— Și tu ești singur ! — întări el observația cu mîhnire. Dumitru nu zise nimic.

— Voi nu mai aveți timp să vă însurați, mi se pare. Nu mai aveți timp să faceți copii, și să îi creșteți voi, pe acești copii. Fugiți mereu cu mașinile.

— Aici — zise bătrînul după un timp, încercînd zadarnic să mai tragă un fum din jumătatea de țigară care se stinsese și ce mai rămăsese din ea.

— Aici — zise el, uitîndu-se cu un zîmbet trist la chistecul stins și udat de saliva lui — a fost prea scurtă, constată el, tot zîmbind, însă ochii lui nu mai puteau ține în ei zîmbetul, deveniseră albicioși și tulburi — aici — repetă el, revenind la ce vrea să spună — la colțul casei am vrut eu să sădesc un pui de cireș negru și m-am luat cu viața și n-am mai apucat. Să-l puneți voi, pentru cine o mai apuca, să mănînce din el, să rămînă ceva, să-l puneți săptămîna asta că e primăvara roditoare și se prinde. Și să facă cineva dintre voi un copil să nu să stîrpească viața fiindcă nu e bine. La ăla se stîrpește, la ăla se stîrpește, și cine mai trăiește ?

Se ridică încet, cu o grijă măruntă pentru fiecare gest, se uită la curte, la gard, la acoperișul bucătăriorei de vară, pe coșul căreia se înălțea în caiere fumul și se întorsese în celar

— Măi, copii — se auzi glasul lui, dar acum nu mai era al lui, un glas ca de copil de școală fără nici o pecete — măi, copii, s-a stins luminarea asta în ulcică, să aprindeți voi una nouă, însă nu întîrziați că am ostenit...

Cînd sora lui Dumitru veni cu luminarea, el se uită la toți patru cum stăteau ei în jurul lui și cu mîna ceru luminarea.

— Dumitre — zise el — mi s-a urît singur — însă nu mai apucă să termine ce începuse. Bătea o toacă de lemn pentru denie și tocănitul ei se auzea des și repezit și din ce în ce mai tare și lor li se păru că paracliserul bate toaca pe prispă la ei, iar Dumitru chiar se gîndi cum a ajuns el să toace la ei pe prispă, însă nu era sunet de toacă, parcă ar fi fost o talangă sau o toacă de fier și se auzea tare de tot, îi asurzea și atunci Dumitru ieși afară să vadă ce e, și afară stătea Năiță Lucian pe treptele de la intrarea barăcii lor și asculta în picioare cu mîna la gură cum fac țăranii cînd rămîn nedumeriți de cîte ceva.

— Bate de alarmă — zise Năiță Lucian — s-o fi întîmplat ceva, ori ne scot iar noaptea la muncă, și atunci se roti peste ei un proiector și lumina îl orbi pe Dumitru și el duse mîna la ochi.

Se făcuse ziuă de mult, soarele năvălise pe ferestrele vilei de sub Capela strecurînd nemilos razele lui printre crengile brazilor bătrîni, iar Dumitru simți lumina ca pe un cuțit înfipt în creier și în primele clipe nici nu știu ce îl săgeta, această lumină sau stridența telefonului așezat lîngă pat pe o măsuță care ținea loc și de noptieră.

Întinse mîna după receptor ținînd mai departe ochii închiși și se ridică din pat așezîndu-se pe marginea lui.

— Alo — spuse el abia dezlipind buzele, încît la celălalt capăt al firului se auzi același alo, însă strigat tare și nervos.

— Da — spuse iar Dumitru — eu sînt, căci în pilnie fusese întrebat dacă el este la telefon. În sfîrșit, izbuti să deschidă ochii și să fure discul ceasului de mînă și să vadă că nu era decît șase fără un sfert dimineața.

— Dumitre — auzi el limpede, acum, glasul lui Nobilu — eu sînt, mă auzi ?

— Te aud, cum să nu ? — răspunse Dumitru — ce este, ce s-a întîmplat ?

— S-a prăpădit — veni stins acum și dogit glasul lui Nobilu și în receptor mai stărui o secundă ceva ca un hohot înăbușit.

— Cum se poate ? — strigă în pilnie Dumitru ridicîndu-se brusc în picioare și repezindu-se la ferestre să tragă storurile căci soarele, ca niciodată pînă atunci, de cînd se instalase el aici, nu izbucnise atît de fericit și atît de vesel pe ferestrele vilei și nu risese cu atîta poftă de viață ca acum.

— Cum se poate ? — strigă el iar, neizbutind să ajungă la storuri căci firul era scurt și nu-l lăsa. Cum se poate ? — strigă el iar prostește și cu mîna liberă încercă să se ferească de lumina de oglindă vie a soarelui primăvăratic.

— S-a prăpădit — hohoti Nobilu — s-a prăpădit și am rămas singur Dumitre, am rămas singur.

— Dumnezeu s-o ierte — se pomeni Dumitru spunînd ca un țăran ce era, apoi rămase mut cu pilnia telefonului lipită de buze, nu știa ce să mai spună și aștepta un semn din partea cealaltă însă nici de acolo nu se mai auzi nimic, nici un cuvînt.

Cînd intră în birou, secretarul îl informă că s-a telefonat de la Comitetul Central și că este chemat urgent acolo, i s-a fixat oră la unsprezece.

— Înainte de a veni dumneavoastră a telefonat și tovarășul care conduce brigada de control la Grup și s-a interesat dacă nu l-a căutat nimeni pe scurt. Nu l-a căutat.

. . . . . .

— Poftește-l pe șeful brigăzii la șapte și jumătate. Pînă atunci n-am venit.

N-avem timp — se gîndi Dumitru — mereu n-avem timp — unde dracu o fi timpul ăsta care nu ne mai ajunge. Și atunci am venit tîrziu, se certă el, am venit foarte tîrziu și eram toți obosiți și mai ales ea. Numai rămăseseră decît ochii din ea și ea mă aștepta pe mine să mă judece cu dragostea ei fără margini pentru mine, iar eu am fost și atunci grăbit. M-am apucat să le povestesc accidentul de la Grup și povestea lui Cernat și cearta lui cu Aristică Tetoianu venit în control și povestea lui Aristică și cu ea n-am apucat să vorbesc mare lucru iar ea pentru mine venise. Dimineața, el se trezise în zori, nici nu se luminase bine și ieșise în curtea vilei. Repede după el coborîse și Nobilu care n-avea nici el somn.

— Nu mai pot să dorm — începuse Nobilu. Se plimbau amîndoi prin curtea mare, ca un parc, a vilei, plină de brazi cu crengile pînă la pămînt și cu alei întortocheate, se strecurau pe sub crengile lor și ieșeau în luminișuri de unde se vedea panglica Oltului șerpuind pe sub maluri albe de calcar, și sclipind stins acum, în lumina tulbure a zorilor Era răcoare, dar o răcoare plăcută, orașul se desena pașnic la poalele Capelei, acoperișuri de tiglă roșie și de ardezie și de tablă veche, ruginită de vreme și coșuri de fum, nenumărate coșuri de fum, însemnau cerul lăptos, pe care aluneca obosită o lună de cilți ca o umbră albicioasă, o jumătate de lună, cu marginile rupte, ferfenițite și pe măsură ce te uitai la ea se topea și ea în cerul care se făce albastru-verzui.

— Nu mai pot să dorm — zise Nobilu. Stau lîngă ea, pînă adoarme ea, adoarme ușor ca un copil și nici n-a mai rămas din ea decît un copil, pune mîinile împreunate sub obrazul pungit și adoarme cît ai clipi și zîmbește și eu stau lîngă ea și o păzesc și îmi trece toată viața mea cu ea pe dinaintea ochilor și mă gîndesc că nu știu cînd a trecut, și ea dacă mai are de trăit o lună de zile. Ea nu știe — mai zise el, văzînd că Dumitru nu-l întreabă nimic — nu i-am spus, nici copiilor nu le-am spus, însă cîteodată ea rămîne cu ochii pe mine, la masă, rămîne uitată și eu simt ochii ei parcă m-ar cuprinde cu privirile să mă țină minte mai bine și cînd o întreb :

— Ce e ? ea spune :

— Nu e nimic, mă gîndesc și eu cum a trecut timpul pe lîngă noi, cînd am fost tineri n-am știut, cînd am fost cu minte n-am avut noroc, cînd am ieșit la lumină, ne apropiem de sfîrșit...

— Am dus-o la doctorul ăla ca un viezure, cum îi zici tu, a ascultat-o, i-a citit analizele, a zis că e bine, să se mai odihnească, să se mai bucure, apoi mi-a făcut mie semn să mă întorc la el cînd oi putea, fără ea.

Cînd m-am întors, l-am găsit frecîndu-se pe mîini, așezat la biroul pe care îl știi, în clinica unde a fost patron. Se freca pe mîini și se uita la un tablou cît o palmă, în ramă aurie, bogată, parcă îl văd, exact cum l-ai descris tu, cu botișorul ăla de șoricel, mustăcea viclean și se freca pe mîini.

— Poftiți — zice — luați loc, vreau să vă bucurați și dumneavoastră de o operă de artă, și cu mîinile lui mici a ridicat tabloul ca să-l văd și eu. Era un ulei înfățișîndu-l pe Cristos răstignit, pe un fond verde întunecat, o miniatură de fapt, însă eu nu puteam să fiu atent.

— Cu ce vă pot fi de folos ? — mă întrebă el, observînd că eu nu am răbdare pentru icoana lui. Și îi întind analizele spunîndu-i, știți, am fost la dumneavoastră ieri, și mi-ați spus să revin singur...

— A, da — zice el — frecîndu-și iar mîinile fericit, negustorește. Așa este.

— Ia să vedem — și desface plicul cu analize — sigur, zice el, sigur, nu puteam să vorbim ieri, doamna, știți,... cel mult două luni, însă nu cred, acum e prea tîrziu, sînt astfel de cazuri cînd declanșarea se produce cu o violență deosebită, însă nu va suferi decît în ultimele zile, se produce o asfixiere lentă, îmi pare rău.

— Nu se poate — izbucni Dumitru și cu mîna dreaptă îl prinse pe Nobilu de piept — nu se poate, ce spui e o grozăvie, ești nebun, nu se poate.

Nobilu îi puse mîna pe mîna lui și se uită la el fără putere. Pe fața lui cu obrajii rotunzi, bucălați, de om cumsecade și bun, în ochii lui înroșiți de nesomn, cu privirile fără lucire, obosite, ca o cenușă, se citeau neputința și înfrîngerea, și Dumitru înțelese că Petre Nobilu nu mai avea nici puterea să se împotrivească absurd.

— Nu mai am somn și nu mai pot să dorm cînd mă uit la ea și îmi aduc aminte verdictul doctorului și număr zilele și mi se pare că dacă aș dormi mi-aș răpi clipele, cît mai am să o privesc și îmi dau seama că eu n-am făcut pentru ea nimic, nu i-am adus niciodată nici o bucurie deosebită, numai eu m-am văitat la ea și numai eu m-am plîns, cerîndu-i să mă înțeleagă și acum cînd am ajuns să ne bucurăm...

— Nu se poate — spuse Dumitru din nou, zguduindu-l pe Nobilu — nu se poate, trebuie să o mai vadă și alți doctori, nu trebuie să ne oprim la nemernicul ăsta...

— Am fost — zise Nobilu — inutil, nemernicul are dreptate și nici nu știu dacă este nemernic...

— Și ea ? — întrebă Dumitru.

— Ea ? Ea nu știe, deși de vreo cîteva zile mi se pare că a început să bănuiască... Atunci a zis să venim la tine și să te judecăm... Ea are o mare dragoste pentru tine.

— Știu — zise Dumitru. Știu.

— Ea crede în tine și mereu vorbește de tine, nu ți-am spus. Mereu spune că oamenii trebuie să fie ca tine, să se poată înălța deasupra suferințelor cum te-ai înălțat tu. Și pe mine m-a iubit mai mult de cînd ți-am luat apărarea atunci cînd ai fost tu exclus din partid și mi-aduc aminte că într-o iarnă, eram lucrător la ferma lui Bazacopol, el era iarăși director, eu iarăși slugă, venisem noaptea tîrziu, degerat, copiii dormeau, locuiam la fermă într-o cămăruță toți patru, o cămăruță cu sălița și în sălița țineam lemnele și unul din copii s-a sculat și a zis, tremurînd de frig :

— Mai știi, mamă, cînd aveam telefon acasă ? Nu știu de unde i-a venit lui asta și eu m-am trezit că încep să-mi curgă lacrimile pe obraji. Mi-am nenorocit și copiii mi-am zis, și pe mine și nevasta și copiii și ea parcă m-a citit.

— Ai făcut bine, Petre, ai făcut bine, ai stat drept lîngă un om drept și copiii cînd s-or face mari or să te iubească, ai făcut bine.

. . . . . .

Cînd ridică privirile cu care căuta absent în hîrtiile de pe birou întîlni silueta deșirată și uscată a lui Aristică Tetoianu și chipul acestuia chinuit să pară bine dispus dimineața și în același timp important căci și funcția pe care o deținea acum echivala cu aceea de ministru adjunct de care se despărțise nu de mult în cadrul unui amplu proces de schimbări organizatorice „binevenite", cum le socotea Dumitru, însă el, Aristică Tetoianu fusese agățat de mecanismul acestor schimbări și continua să urce trepte ierarhice cu o inconștiență care îl paraliza și îl sufoca.

Pe umerii lui slabi și înguști plutea un cap de om bătrîn, foarte bătrîn, și într-adevăr sentimentul era că plutea, că nu aparține corpului deasupra căruia se rotea cu o continuă curiozitate bănuitoare susținut de un gît subțire cu pielea pergamentoasă și plină de vinișoare umflate în care tot timpul se zbătea ceva odată cu mișcarea maxilarelor ca și cînd el ar fi mestecat în neștire.

Pînă și obrazul și fruntea și buzele și pleoapele, nu numai părul lins cu cărare perfectă, erau albe, un alb ca de var, iar el umbla îmbrăcat în haine bleumarin croite cu o vizibilă eleganță și din mînecile vestonului ieșeau afară, bogate, manșetele și îi arătau și mîinile uscate la fel ca și capul, albe și ca de om bătrîn, cu vine groase, însă nu albăstrii, sau de un albastru spălăcit, murdar.

O cravată bleumarin cu cîteva buline mici, de un roșu putred înflorea albul cămășii sub gîtul lung și subțire și întărea sentimentul atît de ciudat că numai o întîmplare face să se rotească deasupra acestui corp un cap de bătrîn.

— E o întîlnire cam matinală — spuse Aristică Tetoianu strîngînd mîna ce i se întinsese și care i se păru indiferentă, în orice caz nu întîlni nimic bărbătesc și cordial în gestul primului secretar al județului, ci mai curînd reflexul unei absențe.

— Nu e chiar atît de matinală — răspunse Dumitru, instalîndu-se și el în scaunul biroului. Pentru nenorociri, adăugă el, tot absent, niciodată nu este prea de dimineață.

Aristică Tetoianu ridică privirile ochilor lui albicioși surprins și încercînd să citească pe chipul primului secretar motivul acestei primiri și mai ales al replicii de neînțeles.

— Bănuiesc că nu vă referiți la concluziile brigăzii noastre — insistă el să afle o explicație a acelei replici ce i se părea de neadmis.

— Nu e nici o plăcere — adăugă el — să tragem astfel de concluzii și nici să ajungem la astfel de concluzii cu privire la cadrele noastre.

— Nu te înțeleg — se arătă acum surprins Dumitru Dumitru, care încă nu reușise să stabilească o legătură foarte logică între prezența în biroul său a lui Aristică Tetoianu și ceea ce spunea acesta acum.

— Am ținut — zise Aristică Tetoianu — să discutăm noi, înainte, cîteva aspecte ale situației care nu este deloc simplă, înainte de a ne întîlni cu activul Grupului industrial și cu brigada aici, la dumneavoastră

— Spune-mi, tovarășe Tetoianu, dumneata îl cunoști pe Petre Nobilu ? — veni întrebarea lui Dumitru neașteptată și fără nici un sens pentru omul din fața biroului său.

— Sigur — răspunse totuși omul, nedumerit — sigur. Apoi pe fața lui se ivi semnul unei bănuieli pe care repede ținu să și-o verifice. Sigur, cum să nu. Vă gîndiți la dînsul ca la o soluție !

— Ce fel de soluție ? — întrebă Dumitru

— Pentru înlocuirea lui Tudor Cernat la conducerea Grupului.

— Cine să-l înlocuiască pe Tudor Cernat ? — întrebă dintr-o dată calm și neobișnuit de liniștit Dumitru Dumitru, iar Aristică Tetoianu simți fiorul acestui calm de gheață și își aminti ce însemna acest calm din perioada cînd lucraseră împreună la regiune, nu era prea demult, și nu putuse să uite liniștea cu care Dumitru întîmpina ceea ce nu-i convenea și felul cum punea el întrebările lămuritoare, rar, fără grabă, ca și cînd nimic nu l-ar mai fi interesat din tot ce se petrecuse pînă atunci sub ochii lui, și cum lăsa el să se înțeleagă că ascultă totul fără patimă și fără prejudecată și cum întreba el :

— Aceasta e o hotărîre în care se poate crede ? În care dumneavoastră credeți ? De care dumneavoastră nu vă e teamă în fața constiinței ? Cu care vă puteți întîlni mai tîrziu și o puteți justifica ? Cu care slujim cauza sau *conjunctura* ? Și apăsa negru, însă tot calm, pe *conjunctură*. „Pentru că noi sîntem puși să slujim cauza nu conjunctura — mai zicea el — așa am înțeles eu într-o viață în care a trebuit să plătesc nu pentru cauză, ci pentru conjunctură".

. . . . . .

— Firește — zise Aristică Tetoianu — urmează să ne sfătuim și cu dumneavoastră. Ne consultăm și pe scurt și cînd intrăm în ședință știm totul dinainte.

— N-am înțeles — păru Dumitru ispitit de formula lui Tetoianu.

— Ne consultăm și pe scurt — repetă Tetoianu — și intrăm în ședința de concluzii cu decizia luată.

— Și dacă cealaltă parte nu este de acord ? — întrebă Dumitru. Dacă se apără și are argumente ?

— Odată ce am luat o decizie, înseamnă că...

— Ce poate să însemne ? — întrebă iar Dumitru.

Pe ușă intră șeful de cabinet.

— Îmi permiteți — se scuză el — tovarășul Tetoianu este chemat pe scurt.

— Poftim — zise Dumitru, ridicînd receptorul unuia dintre numeroasele telefoane care așteptau tăcute pe o măsuță lîngă biroul său. Poftim — zise el — invitîndu-l pe Aristică Tetoianu, care se și ridicase în picioare iluminat de această veste și care se făcuse parcă și mai înalt decît era, iar capul lui alb pluti odată cu trupul deșirat, cu umerii înguști spre receptorul întins de Dumitru.

— Da — spuse Tetoianu — ascult, și pe fruntea lui apărură broboane mici de sudoare, albe și ele ca și fruntea care lăsa impresia că fusese pudrată intens. Da — zise el — ascult, apoi ca un mecanism repetă ceea ce auzea în pilnia de ebonită cenușie. Nu m-a căutat nimeni. Da, mulțumesc ! — și lăsă receptorul să cadă în mîna lui Dumitru. Am rugat secretara să-mi spună dacă nu m-a căutat nimeni pe scurt. Broboanele de sudoare se uscaseră, arse ca de o febră care înroși obrajii și fruntea acestui om slab și neobișnuit de înalt.

— Stai — zise Dumitru. Te rog — adaugă el îndatoritor.

Pe ferestrele biroului năvălise soarele scăpat deasupra zidurilor noului sediu al județenei și acum fusese retezat în două de aripa macaralei înalte, în cabina căreia se auzea un hohot de rîs sănătos.

— Șapte — se auzi glasul macaragiului. Nivelul șapte. În două săptămîni terminăm — strigă el cuiva de jos. Nivelul șapte, 27 aprilie. Notează !

— Te-am întrebat dacă-l cunoști pe Nobilu ? — zise Dumitru Dumitru.

— Da — se repezi aiurit de răspunsul primit la telefon Aristică Tetoianu.

— Pentru că azi-noapte — continuă Dumitru Dumitru — a murit soția lui, Măria. A murit fără să-i fie frică și fără să ia aprobare pe scurt.

★

VIAȚA — FILM. DUS ȘI-NTORS

Un climat

Arta nu trăiește numai din operele propriu-zise, ci și dintr-un climat.

Neorealismul nu a fost numai capodopera **Roma oraș deschis** (care între paranteze fie zis a înregistrat la timpul ei în Roma o cădere destul de spectaculoasă) el n-a fost numai **Pămîntul se cutremură**, numai **Vînătoarea tragică**, numai **Hoți de biciclete**. Înainte de a deveni filme el a fost o stare de spirit, a fost cazanul care fierbea în cămărușele revistei „Cinema", a fost discursurile „subversive" ale criticului Umberto Barbaro, nopți albe și discuții tumultuoase, prietenii veșnice puse la încercare de întrebarea : preluăm sau renunțăm la Giovanni Verga ? Inainte de a fi un curent estetic el a fost nostalgie, neliniște, febră, săbii încrucișate pe de-asupra filmelor populiste ale lui Blasetti și Soldati, transfuzie de sînge și de idei provocată, de pildă, de ucenicia lui Antonioni la Carné, la **Les visiteurs du soir** și de ucenicia lui Visconti la Renoir, discursuri și conferințe, imprecație și pledoarie, patimă și fraternizare, furiile justițiare ale „papei" Zavattini, predicile „profetului" De Sica, animație, surescitare, dăruire, microbism.

Am privit nu de mult la televizor o emisiune intitulată „Pasiuni pe 16 mm". O jumătate de oră ne-am plimbat pe fața invizibilă a cinematografiei noastre, poate invizibil e un termen prea tranșant, să spunem fără nici o inflexiune pejorativă în zona ei marginală, adică dincolo de marea rețea, dincolo de apetitul degustător de la Cinematecă, dincolo de tot ceea ce ar putea fi numit centru sau subcentru al atenției generale. Cu alte cuvinte era vorba de cineclubari, de activitatea „cineclubistă", de filmele, cîteva dintre ele apărîndu-ne remarcabile, chiar numai din cîteva fragmente analizate de Florian Potra cu o evidentă plăcere de a problematiza pe marginea unor producții care și-au cîștigat dreptul de a „ridica probleme", probleme de interes general, cum ar fi, de exemplu, ideea „asumării cotidianului", cotidianul, apărînd în aceste pelicule, așa cum bine observa criticul, mai somptuos, mai intens și mai dens.

Cine trecea la ora aceea în fața televizorului era cu neputință să nu se oprească să-l audă pe D. I. Suchianu afirmînd cu vorba, cu mîinile, cu măruntele și delicioasele sale clipiri, în stilul său galopanto-fascinant, într-o formă de junețe în atac lipsită cu desăvîrșire de orice concurență : „cred în cineclubari, cred în cineamatori".

Îmi aduc aminte de regretatul nostru Victor Iliu. Se spune că cimitirele sînt pline de oameni de neînlocuit, dar după atîția ani de la prea timpuria sa plecare nimeni n-a mai putut umple golul lăsat de acest om despre care dicționarele spun — și au dreptate — că a fost un foarte talentat regizor, uitînd, pe nedrept, că a fost concomitent și poate mai presus de orice, un animator, un mentor, una din acele puține personalități-locomotivă. Înaintînd, ele trag după ele vagoane de idei, de sentimente, de elanuri, de speranțe. Existînd, ele creează în jurul lor o stare de efervescență. Un climat.

Cinematografia noastră are, firește, nevoie de filme, din ce în ce mai bune, dar are, în egală măsură, nevoie și de climat. De rețea propriu-zisă, dar și de o rețea de filiații. Un centru de producție, dar și de centre de interes reproductiv. Maeștri, firește, pe cît de posibil, dar și animatori, care sînt ei, dacă vreți, tot maeștri, dar niște maeștri care au nu atît vocația gloriei strict personale, cît vocația reușitei generale, a urnirii tuturor, talentul de a sufla mai puțin în iaurt și mai mult în pînzele corabiei colective.

Mișcarea de cineamatori, prea puțin cunoscută și poate prea fărîmițată posedă în momentul de față o cantitate de elan din care nu pot să spun dacă vor ieși capodopere, dar sînt convinsă că pot ieși suporterii, „microbiștii", visătorii, fără de care nu se poate imagina un climat.

ECATERINA OPROIU ■

CRONICA FILMULUI

Pintea

Deschiderea stagiunii cinematografice din acest an — eveniment care, orice s-ar spune, „apasă" destul de greu pe umerii autorului — i-a revenit de astă dată tînărului regizor **Mircea Moldovan.** Un veritabil îndrăgostit al satului, al autenticei vieți de la țară (chiar și numai **atît** cît a mai rămas din acest termen, astăzi, cînd transformările civilizației moderne îi dau un parfum anume), M. Moldovan realizează o peliculă de referință în ceea ce privește genul : cel al filmului cu haiduci, așadar istoric și mai ales strict național din foarte multe puncte de vedere.

PINTEA pleacă de la o realitate absolută : eroul a existat, istoricește vorbind, și există în contemporaneitate, în conștiința poporului ; maramureșenii — cei în mijlocul cărora a trăit, a luptat și a murit, într-un început de secol luminat de figura unuj Mihai Viteazul — i-au preluat numele răspîndindu-l prin generații și generații de familii, se păstrează zalele, i s-a păstrat pînă și părul, undeva cu sfințenie, care este mîngîiat, de Sînziene, de către degetele fetelor sosite aici, lîngă Baia Mare, cu ...„Dacia 1300". Dincolo de mit așadar, dincolo de legendă, Pintea este un simbol al românilor ; al setei lor de libertate, de dreptate socială, de conviețuire pașnică și muncă fără constrîngeri din afară. Sarcina autorilor a fost, deci, nu numai destul de grea, dar și delicată, știut fiind că filmul cu haiduci tentează îndeobște în ceea ce privește partea spectaculoasă a povestirii.

Iată însă că — spre bucuria noastră — avem de a face cu un film **gîndit** cinematografic. Care — deși cu anumite lungimi — încîntă.

Începînd cu un generic de excepție, PINTEA reține atenția spectatoruiui prin sobrietatea (aș zice, modestia în sensul cel mai bun al cuvîntului) realizării. Secvențe, întregi — cum sînt : „morțile" haiducilor, masa flămînzilor, a țăranilor eliberați din beciurile habsburgilor, dar care refuză să mănînce bunătățile înșirate pe masă ; moartea lui Pintea în final (gloanțele pătrund trupul eroului prăbușindu-se în spasme — filmat cu încetinitorul — **fără** însă a se auzi zgomotul împușcăturilor, banda sonoră fiind inundată de cîntec maramureșean), așteptarea femeilor-icoane lîngă pereții bisericii ; prinderea flăcăilor cu arcanul, pentru a fi luați la oaste etc. — secvențe întregi, repet, demonstrează preocuparea autorilor pentru „demonstrație **cinematografică** de pretext **istoric**", și nu invers, cum, din păcate, am avut ocazia să mai vedem uneori pe ecrane.

„Țipuriturile" din nordul țării — uneori neprelucrate, alteori stînd la baza excepționalei muzici de film semnate de **Liviu Glodeanu** — împreună cu „tăcerile", filmic gîndite, reprezintă o altă reușită a coloanei de sunet (pe cînd, dimpotrivă de pildă, limbajul **voit** colorat al localnicilor conține uneori stridențe !).

Pomeneam la început de lungimi : PINTEA **are** lungimi. Este inexplicabil de ce filmul a fost conceput în două părți, chiar dacă lungimile acestea sînt mai ușor de suportat datorită operatorului **Ion Marinescu.** Important este însă, iarăși, repet, faptul că avem de a face cu un film **gîndit** cinematografic (de aici, poate, acei nervi pe care ți-i faci zărind greșeli elementare, cum ar fi aceea în care prin vitraliile sălii de ospăț, filmată — conform scenariului și cadrelor prealabile — **nocturn,** alături de palida lumină a sfeșnicelor pătrunde lumina crudă, albă, a zilei **în plin soare...** !).

Oricum, dincolo de aceste slăbiciuni — poate inerente unei munci colective în care nu toți partenerii sînt egali ca talent, interes etc., etc., — PINTEA rămîne un film creat în cea mai mare parte cu talent, cu bun simț față de spectatori și de însăși profesia pe care o practică autorii.

HORIA PĂTRAȘCU ■

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Erupție de vulgaritățiîntr-o piesă picată din lună: „Ce-aveți cu Bibicu'?"

„Ce-aveți cu Bibicu ?" — se lamentează din cinci în cinci minute protagonistul piesei omonime a lui Ștefan Berciu, pe scena constănțeană. Și zău, nu știm de ce ne-ntreabă el pe noi, bieți posesori vremelnici ai unui fotoliu de spectator, mai indicat fiind ca noi să-i punem aceeași întrebare dramaturgului. Desigur, iubim teatrul de pe malul mării, cunoscîndu-i activitatea demnă de toată stima, activitate în care spectacolul „Ce-aveți cu Bibicu' ?" — văzut de noi într-o seară de vacanță — este ca o erupție de vulgarități.

Rar ne e dat (slavă domnului !) să ascultăm debitîndu-se atîtea enormități ca în acest spectacol, rar ne e dat să vedem o paradă atît de completă a prostului gust care se desfășoară fără complexe, timp de două ceasuri și ceva. Este aproape incredibil ce replici se dau în piesa lui Ștefan Berciu, presărate cu denumirile uzuale ale unor obiecte cu destinații intime, cu descrierile amănunțite ale maladiei numită cretinism. În fine, „Ce-aveți cu Bibicu' ?" are de toate, ca un pom de iarnă, două lucruri lipsindu-i cu desăvîrșire : decența și hazul !

Poate că spectacolul în cauză, probabil un regretat accident repertorial al Teatrului Dramatic, n-ar merita atîta atenție pe cît îi dăm. Vorba ceea, nu tragi în țințari cu artilerie grea. Dar în seara cu pricina, în afara celor citiva adulți rătăciți, cocheta sală de pe Tomis a fost plină pînă la refuz de copii, veniți cu profesorii lor cu tot (dintr-o tabără, cum băgarăm de seamă) să vadă teatru. Se distrau cutezătorii, temerarii și cireșarii de minune ! Mai ales cînd un personaj a apărut schimonosindu-se, schițînd gesturi grotești pentru a ilustra cît mai limpede cu putință o anumită nevoie biologică. Curios, cupletul de la începutul spectacolului emite presupunerea cum că în sală s-ar afla și copii. Dar după aceea intervine un val ciudat de amnezie și lucrurile se derulează ca atare.

O vorbă bătrînească zice că-n orice rău e și un bine. Poate că totuși „Ce-aveți cu Bibicu' ?" va constitui un moment de reflecție pentru actorii teatrului constănțean care pot întreba, la unison cu spectatorii : „În fond, ce-avem noi cu Bibicu ăsta ?!"

AL. COVACI ■

CRONICA SPECTACOLELOR

În concurs, prologul (II)

Teatrul A. Davila din Pitești, spectacolul „Cafeaua actriței" : textul caietului-program, semnat de **Gabriela Cerchez,** este un mic poem care-ți face bine cînd îl citești ; tipărit pe hîrtie de împachetat, mare cît un afiș, simplu și ieftin (1,50 lei) — reprezintă nu numai o reușită, ci și o dovadă că și în acest domeniu imaginația și munca pot naște noutăți.

Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, spectacolul „Vara trecută la Ciulimsk" : text amplu și variat ; grafică frumoasă, care arată de ce este în stare colaborarea **(Dimitrie Sbierea** — autorul costumelor, arh. **Dan Jitianu** — autorul decorului, **Paul Findrihan** — redactor).

Teatrul de Stat din Sibiu, spectacolul „Tineri căsătoriți caută cameră" : copertă modern gîndită (suită de fotografii din timpul lucrului la spectacol și folosirea în grafică doar a alb-negrului) ; în rest, fotografiile actorilor (scoși în drum și la iarbă verde) iar în loc de explicații, poezii ; un tot liric care slujește optim conținutul spectacolului; produs frumos dar nu-i notat numele redactorului.

Teatrul Municipal din Ploiești, spectacolul „Tineri căsătoriți caută cameră", prezentare grafică, scenografa **Anca Florea** și regizorul **Mihai Lungeanu :** spațiu mult (6 pagini mari ca de revistă) dar invenție cam puțină. Oricum, nu-i stereotip precum cele multe și de rînd.

Teatrul Ion Creangă din București, spectacolul „Pinocchio" : textul are forma unei scrisori care începe cald și mobilizator cu „Iubiți copii..." ; se depliază și copiii sînt rugați să coloreze o scenă din spectacol, folosind culori cît mai apropiate de acelea folosite de scenograf ; reprezintă un exemplu de cum trebuie să arate un program pentru spectatorii-copii.

Teatrul de Stat din Sibiu, spectacolul „Dragomara" : caiet banal, copilul unei sarcini de serviciu.

Teatrul de Stat din Arad, spectacolul „Comoara din deal" : cu coperți tari, gratuit, însă oarecare.

Teatrul Dramatic din Brașov, spectacolul „Armistițiu cu diavolul", redactor **Dimitrie Roman,** secretarul literar al teatrului : o publicație concepută unitar, cu rubrici permanente. Parcă se ține un jurnal al vieții teatrului, parcă i se scrie cronica. O muncă responsabilă și nu de moment, ci cu perspectivă în ambele sensuri ale timpului. Interesant și bun pentru schimb de experiență.

Și acum, doar cîteva observații pe marginea acestei modeste treceri în revistă a cîtorva caiete-program, doar observații pentru că, tocmai numărul lor redus nu îngăduie să fie trase concluzii generale :

— caietele suferă de monotonie (mai ales a machetei) ;

— caietele la a căror grafică pun umărul și scenografii spectacolelor sînt mult mai reușite ;

— un paradox : cele mai aspectuoase caiete sînt totuși mai ieftine ; deci reușita depinde de altfel de investiții decît cele bănești ;

— în unele, chiar multe, caiete nu se spune numele autorului sau autorilor lor ; se presupune că e vorba de secretarii literari, însă precizarea numelui ar obliga la un plus de responsabilitate și ar fi și drept-stimulatorie. O muncă, o strădanie cu efecte publice este îndeobște apreciată tot pe căile publicității ; secretarii literari au — cred și susțin — dreptul la această bucurie împovărătoare.

NELU IONESCU ■

INSTANTANEE

NINA CASSIAN sau starea de veghe a poeziei

PAUL ANGHEL, un scriitor preocupat mereu de istorie, în calitate de reporter, de istoric literar și de dramaturg

Scenă dintr-un spectacol a cărui premieră am anunțat-o de mult : „Răceala" de Marin Sorescu.

Istoricul și criticul literar AL. OPREA, directorul Muzeului literaturii române și al revistei „Manuscriptum"

MARIANA MIHUȚ, o actriță care poate face dintr-o singură replică un poem

O perlă de cultură

În anul 1929 am fost numit profesor de muzică la liceul „Sf. Haralambie" din Turnu-Măgurele.

Profesorii mei din Conservator, Constantin Brăiloiu și G. Breazul, alături de Sabin Drăgoi și alții încă, reușiseră printr-o campanie dîrză, să impună în învățămîntul liceal muzica, privită pînă atunci drept simplă dexteritate, dîndu-i un rol mai însemnat decît cel de cenușăreasă. Pînă la acea dată dascălii de muzică funcționau ca simpli maeștri. În urma reformei intervenite, celor cu studii universitare li se recunoștea titlul de profesor, acordîndu-li-se remunerare și drepturi egale cu cele ale colegilor lor. Noua reformă a învățămîntului muzical urmărea ca în afara noțiunilor de scris-citit muzical să pregătească viitorii absolvenți ai liceelor spre o mai bună înțelegere a fenomenelor artistice, adică să le ofere cît mai multe noțiuni de cultură generală.

Din acest motiv, în cursul superior a fost introdus și studiul istoriei muzicii.

În acea vreme, la sfîrșit de an se puteau prezenta la examenul de stat și elevii pregătiți „în particular". Pînă atunci, aceștia nu prea acordau însemnătate muzicii, făcînd doar simplu act de prezență la examene.

Pentru a-i ușura am organizat, din proprie inițiativă, în preajma examenelor, cursuri speciale de inițiere muzicală, destinate candidaților pregătiți „în particular" obișnuit mult trecuți de vîrsta învățămîntului liceal).

Răspunsurile, la examene, ale unora dintre candidați erau de multe ori atît de fanteziste încît, comunicîndu-le profesorului Brăiloiu, acesta le-a dat drept exemplu într-una din conferințele sale la proaspătul Radio, în scopul de a înfățișa nivelul scăzut al elevilor. Adevăratele „perle", pe lîngă hazul dezlănțuit, au fost binevenite căci au pus pe gînduri pe cei ce aveau să hotărască de soarta învățămîntului muzical la acea vreme.

Îmi reamintesc cîteva din răspunsurile primite. Era vorba de analiza unei piese muzicale. Solfegiul, avînd nelipsitul fa diez la cheie, era în tonalitatea sol major. Întreb candidatul în ce tonalitate este solfegiul ce urmează să-l cînte. Sigur pe el, satisfăcut, lunganul — cu cîțiva ani mai mare decît mine — răspunde : „într-o tonalitate **foarte potrivită**, dom-le profesor"...

Le vorbisem înainte candidaților despre instrumentul muzical cunoscut încă din vechime sub numele de orgă hidraulică. Eleva de clasa a V-a de liceu primise, în anul acela, și noțiuni de chimie. Spre a mă impresiona, răspunde cu emfază : „orga hidraulică este cea care merge cu H_2O...".

În fine, o a treia perlă de care îmi reamintesc. Unul dintre solfegii purta înaintea sfîrșitului indicația italiană „perdendosi" cerînd ca, de la locul indicat pînă la final, intensitatea să se piardă din ce în ce. Cunoașterea denumirilor tehnice muzicale în limba italiană era cerută de programa analitică. La întrebarea mea candidatul rămîne mut, cu ochii ațintiți pe solfegiu. Și cu mare greutate reușește să silabisească : per-den-do-si, neînțelegînd nimic. Dar deodată, brusc, iluminat, exclamă : „**Perdendoși**, asta e, dom-le profesor : **Și-perdendo**, adică și pe din dos pe românește". De data asta nu mai înțeleg eu nimic și atunci primesc explicația : „dom-le profesor, se cîntă întîi de la cap la coadă și apoi de la coadă la cap, e foarte simplu : **și pe din dos...**".

*

Simbătă, 14 august 1976. Programul radio-televiziunii anunță pentru ora 14.10 noua emisiune UN DISC PE 625 DE LINII.

Elementara obligație profesională îmi cere să stau la ora respectivă cu urechile ciulite și ochii ațintiți pe micul ecran.

Crainica anunță cu zîmbetul cuceritor : „Și acum MUZICĂ FOLCLORICĂ cu **Angela Moldovan** care va cînta „Țară, țărișoara mea" (sau așa ceva, n.n.), muzică de... Temistocle Popa".

Fie-mi iertat, dar rog să fiu crezut că printre perlele învățăceilor mei de odinioară nu mi-a fost dat niciodată să ascult una mai boacănă.

Unde mai pui că altădată „perlele" îmi erau „servite" de umili elevi provinciali, între cei patru pereți ai unei clase. Aveam putința de a le discuta cu cei de față spre a-i lămuri, în vreme ce deunăzi asemenea „perlă" a zburat nestingherită pe undele unuia dintre cele mai însemnate instrumente de cultură care are drept scop inițierea și educarea milioanelor și milioanelor de telespectatori.

HARI BRAUNER ■

CRONICA MUZICALA

Estradă, revistă, varietăți, circ sau folclor poluat în barurile bucureștene?

După apariția articolului din numărul trecut privind divertismentul pe litoral, am fost întrebați de ce nu ne ocupăm în această pagină și de situația muzicii și a artei în barurile bucureștene unde, am fost asigurați, lucrurile stau mult mai rău decît la mare. Am fost așadar, cîteva seri la rînd, pentru a viziona programele artistice oferite de cele patru localuri de noapte bucureștene deschise în această vară : Athenée Palace, Continental, Doina și Lido. Prima constatare care se impune în urma vizionării celor patru microspectacole se referă bineînțeles la nivelul artistic foarte scăzut al acestor programe în ansamblu, la caracterul lor eteroclit în care primează „numerele" picante, de un gust discutabil și cu efecte uneori, poluante. Am încercat să găsim și cauzele. Am stat de vorbă cu realizatorii celor patru programe. Aceștia ni s-au plîns de existența unor cauze „obiective" care condiționează ștacheta coborîtă a artei vehiculate pe estradele de bar. Ni s-a vorbit în primul rînd de exodul pe litoral al celor mai buni cîntăreți și dansatori (?!). Ni s-a mai spus că acum cele mai multe dintre dansatoarele liber profesioniste, avînd oarecare cunoștințe în domeniul acestei meserii, au fost convinse de directorul circului să conlucreze cu această instituție în turnee peste hotare și că barurile au rămas „descoperite". S-a amintit și despre o măsură mai demult luată de biroul muzical al O.N.T.-ului (for care răspunde de programele artistice din baruri) măsură care abia în ultima vreme este aplicată mai rigid. Izvorîtă din rațiuni disciplinare, zice-se, recenta măsură se referă la interdicția muzicienilor și a oricăror alți artiști cu atestate legale de a colabora cu una și aceeași instituție artistică ori unitate comercială mai mult de șase luni. Adică, de exemplu, dacă la restaurantul X cîntă formația Y, după șase luni, după fix șase luni, răstimp în care orchestra respectivă și-a făcut, cum se spune în limbaj comercial, vad, **volens-nolens**, ea trebuie să se mute la alt restaurant, iar în locul ei să vină orchestra Z. Cum conduce această mutare continuă, acest dute-vino între orchestre, la sporirea disciplinei și la ridicarea nivelului lor profesional și artistic, asta numai biroul muzical al O.N.T.-ului știe să răspundă ! Preocuparea pentru măsuri birocratico-administrative a acestui for în detrimentul inițiativelor vizînd alcătuirea unui repertoriu reprezentativ din muzica românească și străină, a unui control selectiv și riguros privind conținutul și calitatea programelor muzicale și artistice prezentate în baruri — unde cel mai adesea lipsește orice idee regizorală, cadrul scenografic specific etc. — denotă o ciudată optică din partea biroului muzical al O.N.T.-ului, care se reflectă în caracterul improvizat, facil al spectacolelor.

Lipsa de stabilitate a cadrelor artistice din unitățile de alimentație publică se repercutează bineînțeles în primul rînd asupra calității, a repertoriului programelor artistice. Coregrafii au fost siliți să renunțe la dansatorii profesioniști și să angajeze alții noi, adică să-i formeze repede (am văzut din ce medii se recrutează îndeosebi) și să-i propună comisiei de atestare. Astfel că programele din baruri au acum un caracter eteroclit; ele nu sînt nici music-hall, nici estradă, nici varietăți, nici circ, sau revistă deși cel mai adesea au cîte ceva din toate într-un amestec fără nici o noimă, de unde nu lipsește bineînțeles folclorul poluat, prezent îndeosebi sub forma unui trio călușăresc din care pînă la urmă unul dintre dansatori se dovedește a fi o fată (!?) Păcat, cu atît mai mult cu cît și Viorica Cișmigiu (Athenée Palace) și Mihai Diaconu (autentic talent, dar cu un nume mai puțin „strălucitor" decît al lui Cornel Patrichi, ori al Adrianei Dumitrescu) sînt coregrafi capabili să ne ofere, în sfîrșit, acele micro-spectacole de bar, atractive, inteligente, pline de fantezie și de bun gust pe care publicul sătul de atîtea improvizații, continuă să le aștepte și să... spere !

NICOLAE SPIRESCU ■

O voce strălucitoare a muzicii ușoare românești: CORINA CHIRIAC

ALEXANDRU TATOS, un regizor de mare talent care schimbă cu ușurință scena cu platoul de filmare sau cu studioul de televiziune

VARGA VILMOȘ, actor al Teatrului de stat din Oradea recitînd din Villon

Eufonii românești la Vence

În poeticul orășel francez *Vence*, situat în apropiere de Nisa și Monte Carlo, orchestra simfonică a Radioteleviziunii române, sub conducerea dirijorilor Iosif Conta și Emanuel Elenescu, a susținut cu succes un apreciabil număr de concerte, din care nu au lipsit creațiile compozitorilor noștri contemporani. În acest oraș, unde au pictat cu har Matisse și Chagall, unde Mistral a scris poeme în care resimt aromele narcotizante ale unui sud fierbinte, dominat de silueta elegantă a palmierilor și de coloritul răscolitor al florilor de leandru, s-a desfășurat cea de a cincea ediție a Festivalului de muzică simfonică și de cameră, sub îndrumarea eminentului violonist Ivry Gitlis, fost elev al lui George Enescu, prieten al muzicienilor români și mult apreciat de publicul nostru. Manifestările artistice au avut loc la 1200 de metri înălțime, în plin vîrf de munte, în aer liber, în timp ce împrejur se putea vedea Coasta de Azur, cu acea mirifică imagine a peisajului mediteraneean.

Se cuvine a reliefa că în acest climat spiritual elevat și-au adus contribuția artiști de notorietate mondială ca Vittoria de Los Angeles, Richter, Igor Marckevitch, Pierre Fournier, Ivry Gitlis, Daniel Wayenberg, Martha Argerich și alții.

Iată doar cîteva extrase din ziarele pe care le-am avut la îndemînă, credem semnificative :

În **Nice Matin** din 21 iulie : „orchestra română este o orchestră de reputație și de talie mondială, formată din o sută de muzicieni excelenți..."

...„Festivalului de la Vence îi lipsea o mare orchestră simfonică, iat-o. Ea este de foarte bună calitate, cu un tușeu sonor compact și cu o mare bucurie de a cînta. Sub direcția lui Iosif Conta, orchestra a fost încîntătoare în **Rapsodia română**... Dar ceea ce era mai puțin evident apriori a fost reușita din **Daphnis și Chloe** de Ravel : rînd pe rînd suplă, fină, detaliată, orchestra a sunat cu totul în spiritul francez..." (Nice Matin din 22 iulie, André Peyregne).

...„Orchestra română a demonstrat că reputația sa este întemeiată. Sub strălucitoarea conducere a lui Iosif Conta ea a dat un concert care era o veritabilă minune. Publicul a rezervat numeroase ovații orchestrei... care este de o rară calitate și muzicienii ce o compun cîntă cu o deosebită căldură. Desigur, nu vom mai avea așa de curînd ocazia să ascultăm un ansamblu de asemenea talie..." (Nice Matin, 22 iulie, J.P.L.).

Spațiul restrîns ne oprește să vă oferim declarațiile multor muzicieni de prestigiu, în legătură cu aceste izbutite concerte. Dar pentru noi — cei care iubim cîntecul românesc — pe prim plan se situează faptul că operele enesciene, ale lui Paul Constantinescu și Tiberiu Olah au răsunat cu o rezonanță tulburătoare, datorită dirijorilor și orchestrei Radioteleviziunii, în peisajul de legendă al Mediteranei și în memoria unui public internațional.

DORU POPOVICI ■

Visul unei nopți de vară pe bandă de magnetofon

Iată, în sfîrșit, am putea spune, o stagiune estivală bucureșteană bogată în manifestări artistice ! Publicul a remarcat însă, parcurgînd rubrica de spectacole a oricărui cotidian, că, în această vară, majoritatea titlurilor „estivale" oferite de teatrele bucureștene o formează spectacolele de sunet și lumină. Așadar, în fiecare seară ori chiar în miez de zi. Filarmonica „George Enescu" prezintă spectacolul „Ateneul — palat al culturii muzicale românești", Teatrul Mic — „Sînt suflet în sufletul neamului meu", iar Teatrul Giulești — „De la străbuni pînă la tine" — toate desfășurate neapărat sub titulatura „spectacol de sunet și lumină". Este, dacă nu ne înșelăm, un record absolut al Capitalei noastre în materie. Trei ori chiar patru-cinci spectacole de sunet și lumină pe zi ! Ce repede trece timpul ! Parcă mai ieri citeam în Contemporanul o pledoarie fierbinte și argumentată în favoarea acestui gen de spectacole inițiat încă din 1952 de Paul Robert-Houdin, conservatorul castelului Chambord de pe Loara (**Virgil Petrovici, Sunet și lumină — de ce nu și la noi ?, Contemporanul nr. 11 (1066), 17 martie 1967**). Și iată — astăzi — amatorii unor asemenea spectacole au de optat între trei variante oferite simultan ! E mult, e puțin ? Nu aceasta ne interesează cum sînt aceste spectacole.

Din păcate, trebuie s-o spunem de la bun început, în ciuda unor veritabile momente de artă, de emoție rezultată din efectul fuziunii cuvîntului, cu imaginea și muzica, în ciuda, mai ales, a unor splendide versuri de esență patriotică din creația celor mai mari poeți ai noștri, recitate de actori talentați, ori în ciuda ideii salutare de a prezenta o istorie sonoră și în imagini a lăcașului de cultură care e Ateneul, — toate aceste trei titluri nu recomandă spectacole de sunet și lumină, în accepția înțeleasă în termenului. Sînt orice altceva doriți : proiecții de diapozitive cu muzică, muzeu cu fond sonor, seară literar-muzicală în aer liber, dar nu „son et lumière". Ceea ce oferă Ateneul este o proiecție pe diapozitive ale diverselor personalități care au cîntat ori dirijat sub cupola sa, pe un text foarte documentat semnat de Radu Gheciu și cu o ilustrație muzicală dintre cele mai fericit alese, deși am fi dorit mai multe fragmente în interpretări precise, diferențiate și nu prezentate ca un fond sonor neutru. Urmate de recitaluri instrumentale, aceste proiecții de diapozitive nu depășesc o valoare strict documentară iar atmosfera proprie receptării informațiilor cu greu poate fi raportată la aceea a unui spectacol de sunet și lumină, cu toate că două-trei proiectoare încearcă timid, în spatele ecranului, să pună în valoare cîte ceva din arhitectonica clădirii.

O improvizație total nereușită o semnează Teatrul Giulești în Lapidariumul Muzeului de Istorie în care spre frizele Columnei lui Traian sînt îndreptate static cîteva proiectoare... pe lumină de zi, în acompaniamentul monoton al unei benzi magnetice pe care actorii teatrului interpretează texte cunoscute. Lipsește atmosfera de spectacol, lipsește fiorul emoțional care ar fi putut rezulta din interacțiunea sunet și lumină în acest loc de mărturie al începuturilor istoriei noastre ; spectatorii cîți sînt, adică vreo cinci sau șase (cîți erau miercuri 18 august, la orele 12) privesc, se învîrtesc și... pleacă.

Cel mai apropiat de regulile și exigențele genului e spectacolul Teatrului Mic de la Rotonda scriitorilor. Lumina pune în valoare chipurile marilor noștri scriitori în timp ce banda magnetică deapănă în versuri mesajul lăsat moștenire spiritualității noastre. Muzica folk (Tudor Gheorghe și Mircea Vintilă) se integrează organic în discursul sonor dar... neajunsurile se fac și aici resimțite. Lumina e puțină, fără nuanțe cromatice și de volum care să potențeze efectul emoțional, mijloacele tehnice reduse și insuficient puse în valoare sărăcesc conținutul și expresia spectacolului. Și atunci se naște legitim întrebarea : de ce aceste trei spectacole ? Ca să suplinească absența unor spectacole reprezentative ? Ca să avem ce raporta la sfîrșitul stagiunii estivale ? Imposibil. Publicul nu poate fi păcălit de cîteva proiectoare și de o bandă sonoră într-o vară abundentă în precipitații și secetoasă ca activitatea artistică. Ar fi vrut măcar un singur spectacol în stil, un autentic spectacol de sunet și lumină, făcut după toate regulile, într-unul dintre locurile scumpe memoriei noastre afective, un spectacol de mare anvergură, un eveniment artistic care să ne emoționeze profund.

RADU AVRAM ■

RESTAURANTE MARI, RESTAURANTE MICI

BUCUREȘTI: „Dați și dumneavoastră cinci lei, să nu zică oamenii de la alte mese că n-ați plătit"

La 12,30 cerem nota de plată. Gheorghe Dinu, adjunctul șefului de unitate de la berăria „Cărăbuș", ridică mîinile și spune un cuvînt care are darul să ne înmărmurească :

— Săru'mîna. Se poate, tovarășii ?!

N-am mîncat decît o friptură, am băut un pepsi și o cafea, creier, inimă, ficat, rinichi nu erau, „avem mereu, numai astăzi nu", ne declarase cu omenească mîhnire în glas Gheorghe Dinu, insistăm să primim nota, dar nu sînt prea multe șanse. Pînă la urmă găsim o soluție, pe care i-o oferim chiar șefului de unitate, Nicolae Neacșu, tocmai întors de la aprovizionarea cu castraveți și tocmai așezat, grijuliu și sfătos, la masa noastră. Noi trebuie să decontăm, tovarășe Neacșu, așa că vă rugăm să ne faceți nota.

Tovarășu' înțelege, îi face un semn discret ospătarului Iordan Tănase — același care ne informase, foarte sigur de dînsul, că într-o berărie nu se servește pepsi, ca pînă la urmă, după vederea carnetului nostru de însemnări, să scoată cîteva sticle, și încă de la gheață — Iordan Tănase rupe o bucată de hîrtie, scrie ceva și o înmînează șefului.

— Douăzeci și cinci de lei și treizeci de bani. Dați și dumneavoastră cinci lei, să nu zică oamenii de la alte mese că n-ați plătit.

— Bine, tovarășe Neacșu, dar cine va achita nota noastră ? Plătiți dumneavoastră din buzunar ?

Șeful ne privește mirat, uluit chiar, atît de vizibil că, pentru o clipă, simți nevoia să fugi repede pînă la o oglindă să vezi dacă nu cumva te-ai murdărît de funingine pe față. Apoi încheagă un gest larg, părintesc, arată spre local și zice :

— Unitate mare, tovarășe, optsprezece mii de lei pe zi, zece la sută peste plan, păi, zău așa, se cunoaște ?!

Plecăm, cu nota de plată în buzunar și cu un gust amar. Vrînd să vedem cum se mănîncă prin alte unități, fiind de-acum ora plină a prînzului, intrăm la bufetul „Năvodari", aparținînd tot de I.A.P.L. Segarcea. Nu există nici un loc, toată lumea bea bere, nimeni nu mănîncă pentru simplul motiv că nici n-ar prea avea ce. Galantarul de la bufet e plin cu lămîi ?! Ne interesăm în stînga și în dreapta pînă ne interceptează responsabilul Constantin Piscanu în halatul său din cale afară de mototolit. E adevărat, n-au mîncare gătită, pentru că nu sînt conditii, nu există nici fripturi, pentru că magazia n-are lumină și n-au avut de unde să se aprovizioneze, se servește din produsele de ieri sau de alaltăieri. Bucătăria poate să facă, la cerere, omlete sau alte minuturi, dar lumea, încearcă responsabilul să ne convingă, n-a venit aici să mănînce, ci să bea, iar băutură e, slavă Domnului...

Iată-ne, după zece minute, la restaurantul „Dunărea". Vad bun, mesele ocupate ochi, circulație rapidă a ospătarilor, chiar dacă doi dintre ei, numai pe jumătate ascunși de ochii consumatorilor de o ușă mai mult deschisă, cea spre bucătărie, sînt ocupați cu propriul lor dejun și cu băutul direct dintr-o sticlă de bere. Meniul care ni se prezintă e variat și abundent, 16 sortimente la capitolul supe, ciorbe și creme, 4 la pescărie, 4 la minuturi, 14 la mîncăruri, plus specialitatea casei și a bucătarului șef, listă din care tot omul are ce să aleagă, să mănînce și să se scoale mulțumit de la masă.

Deși, din cele văzute de noi și din cele aflate de la clienți, șeful de unitate ar avea toate motivele să fie mai mulțumit de mersul treburilor decît colegii săi vizitați pînă atunci, Constantin Roșu nu este. Magazinerul de la I.A.P.L. Amzei, de care aparține restaurantul „Dunărea", e în concediu, ne spune, îi ține locul un bătrînel, care nu prea face față, din care cauză noi nu avem la vînzare cașcaval, șuncă și alte cîteva produse. Cu mărfurile de sezon se descurcă fiecare cum poate, zice, s-a dat aprobare de la întreprindere, fiecare se orientează și cumpără din piață. Asta înseamnă, desigur, o muncă în plus, dar Constantin Roșu nu pare să se sperie de ea, se scoală din zori și, cum repetă, se orientează, nu atît spre mulțumirea sa, cît a consumatorilor care pleacă de regulă mulțumiți din restaurantul pe care îl conduce.

Structura vînzării s-a schimbat și aici, mîncarea începe să capete tot mai multă greutate, mai ales de cînd sortimentele au devenit mai variate, axate îndeobște pe legume și produse de sezon, dar amplasarea unității, care nouă ni s-a părut ideală, în plin centrul orașului, îi dă bătaie de cap lui Constantin Roșu. Avem, zice, în stînga o plăcintărie și în față un chioșc cu crenvurști, lumea se satură acolo și pe urmă intră la noi să bea o bere. Regulamentar, n-avem voie să condiționăm vînzarea băuturii fără mîncare, dar vă spun cinstit că o mai facem. O bere, hai două, îi mai dai omului fără nimic altceva, dar mai multe nu. În general, însă, probleme n-avem și cred că ne descurcăm bine.

Pentru masa de seară, hotărîm să alegem pentru raidul nostru o unitate mare, un restaurant de categoria I, cu remiză, muzică și toate cele. Trecem pe la „Minerva", unitate recent deschisă pe bulevardul Ana Ipătescu, unde o fată, pe ecusonul căreia stă scris „gazdă", te întîmpină de la intrare, conducîndu-te la masă și înmînîndu-ți lista de bucate, extinsă și variată, și unde șeful de sală, Teodor Turlui, a întronat o ordine și o disciplină exemplare, pentru a ne opri, în preajma orei 22, la „Riviera", restaurant inaugurat nu demult în parcul „23 August".

Aflăm că se cheamă „Riviera" de la ospătarul Marian Nedelcu, pentru că, afară, nu există nici un fel de firmă ! Doar pe geamuri scrie RR, ceea ce înseamnă, desigur, un bun indiciu pentru rebusiști. De la același lucrător aflăm și ce se poate mînca, numai friptură de porc și ficat, eventual și mici, „numai că nu v-aș sfătui, căci sînt cam vechi". Înțelegem greu vorbele ospătarului, în restaurant cîntă, după o ureche cam fudulă, Anca Dimitriu foarte la moda melodie „Mustafa", vrem și ceva de băut, dar nu prea avem noroc. Bere nu se servește decît pe terasă, deși ne vom convinge ceva mai tîrziu că navete întregi blochează coridoarele dinspre bucătărie. Pepsi nu există, doar 4 feluri de vinuri, între care, bineînțeles, Murfatlar și Cotnari. Cerem apă minerală, spre deziluzia ospătarului care, cu asta, ne-a etichetat definitiv, nemaiacordîndu-ne decît atenția unei porții triple de castraveți murați, neceruți și luați înapoi cu priviri sumbre. Ne exprimăm dorința de a mînca o salată de sezon, dar dorința noastră nu coincide cu posibilitățile restaurantului — nu merită uitat acest amănunt — de categoria I, cu 10 la sută remiză !

Terminăm masa și încercăm să stăm de vorbă cu Aurel Cazacu. Nu e ușor. Șeful unității are probleme cu un consumator, taximetrist la I.T.B., care pretinde, pe bună dreptate, după cum afirmă unii martori oculari, că i-a fost încărcată nota de plată cu 200 de lei, iar sănătatea cu o bătaie bună administrată de un colectiv unit de ospătari. Pus în fața dilemei de a da întîietate uneia din părți, responsabilul transează repede, dumneata, se adresează reclamantului, ești chiar sănătos la cap ?!, după care se întoarce către noi, vădit nemulțumit că l-am deranjat de la o masă cu prietenii, servită cu amabilitate după ora legală, și ne lămurește că „asta e situația".

— Care ?, ne facem că nu pricepem.

— Vindem ce avem, tovarășe.

— Numai friptură de porc și ficat parcă e prea puțin pentru pretențiile unei unități cu pretenții, replicăm.

— Asta ne dau, reia, asta vindem.

— Dar de cerut, ați cerut și altceva ? Alții cum au și dumneavoastră nu aveți ?!

Ne privește nemulțumit, dă din mînă și pleacă. Pentru Aurel Cazacu, discuția s-a încheiat, poate nu și pentru superiorii săi care au datoria să se abată mai des pe la „Riviera", restaurantul fără firmă și fără mîncare, dar la care abaterile, de la lipsa ecusoanelor pînă la ospătarii care chefuiesc cu clienții, se comit în fiecare clipă, spre nemulțumirea marii mase de consumatori veniți la local să petreacă o seară plăcută și, mai ales, să mănînce de banii pe care înțeleg să-i plătească.

OVIDIU IOANIȚOAIA

SUCEAVA: Nu căutați elefanți

— Românul nostru, vorbesc de omul de pe stradă, subapreciază întrucîtva munca medicului igienist, deoarece consideră toxiinfectiile alimentare drept un pericol imaginar. Doar dacă acest pericol ar ajunge la dimensiunea unui elefant, care s-ar prezenta : „Sînt stafilococul cutare", poate doar atunci i s-ar acorda mai multă atenție.

Aceasta este părerea, purtînd pecetea unei explicabile deformații profesionale, a directorului Centrului sanitar antiepidemic al județului Suceava, doctorul Miron Flesieru.

Să intrăm în bufetul „Dorna". Deviza localului pare să fie „Gîl-gîl-gîl" ; se servește însă și mîncare caldă și rece. Spre deosebire de gustările datînd din epoca terțiară, sau, în cazul cel mai bun, din zorii cuaternarului, pe care te aștepți să le întîlnești — și le întîlnești, în adevăr, în asemenea „bombe" — aci totul este proaspăt : brînza, heringii cu ceapă, pasta de pește, iar paharele se spală nu numai cu arătătorul, ci și cu bromocet.

La „Casa bucovineană" specificul local este reprezentat atît prin ambianță, mobilier, ornamentarea pereților, portul ospătarilor, cît și prin meniu. Figurează la loc de cinste tochitura suceveană, sărmăluțele bucovinești, zeama bucovinească, ciorbele bucovinești, alături de alte 20 de feluri obișnuite, care la ora 18 se aflau și pe farfurii, nu numai pe o listă de bucate barată cu furie („este, dar s-a terminat"). Merită subliniată prezența multor mîncăruri de regim, lactate, legume, verdețuri, salate, compoturi. În bucătărie — frigidere cu graficul temperaturii luat din șase în șase ore, de parcă te-ai afla la căpătîiul unui bolnav ; registrul de control poartă viza asistentului sanitar sau a medicului de circumscripție care, în ultima vreme cel puțin, au vizitat zilnic localul. De subliniat că, deși bucătăria și anexele sînt strîmte și personalul lucrează înghesuit, în condiții grele, circulația alimentelor proaspete și preparate, a vaselor murdare, a gunoiului etc. este strict reglementată, asigurîndu-se un maxim de protecție sanitară. Nu este o simplă impresie, ci și observația medicului igienist Lucia Popescu, de la Centrul sanitar antiepidemic, care m-a însoțit în raidul-anchetă.

La „Bucovina" aceleași îmbucurătoare constatări.

M-am întreținut și cu numeroși consumatori, tineri și vîrstnici. Doar la „Central" am vorbit cu tîmplarii în mobilă Ion Gireade, Constantin Sprinceană, Dumitru Scutaru („noi avem în concepție să nu ne îmbătăm"), proiectanta Coca Rusu, Dumitru Chilici (e bucătar la „Bucovina", dar în timpul liber nu ia masa printre ai săi, pentru ca să schimbe aerul și să tragă cu ochiul la „concurență"), tehnicianul Wilhelm Szipka și soția ș.a. Nu am auzit decît cuvinte bune despre calitatea serviciului, care se desfășoară sub semnul invitației : „Poftiți, să vă fie **di bini**, mai **viniți pi** la noi !"

Firește, sînt și lipsuri, fiindcă dacă n-ar fi nu ne-am afla la Suceava — de fapt nici pe pămînt — ci în empireu, unde însă lipsesc cu desăvîrșire unitățile de alimentație publică, acolo ambrozia servindu-se gratis la domiciliu, pe norul de reședință.

O încălcare flagrantă a legii o constituie servirea de băuturi alcoolice unor consumatori „făcuți". Dialog la „Dorna" între căpitanul de miliție în civil Ghiță Istrate și un chefliu :

— Ospătara v-a servit rom, deși vă aflați sub influența alcoolului. Legea interzice acest lucru. Cine sînteți dumneavoastră ?

— Cine sînt eu ? Nu știu, sînt tare de cap.

Pînă la urmă clientul se domolește, îi revine și memoria, cînd își dă seama că de fapt barmana Elena Bucătar este cea incriminată. Aceasta primește pe loc o usturătoare amendă de 1 500 de lei. Legea 76/1975 este, pe drept, foarte severă în asemenea cazuri, aparent minore, care pot avea consecințe tragice, imprevizibile.

Adevărat, nu toți ospătarii suceveni sînt la fel de „îngăduitori". La „București" un cetățean turmentat reclamă insistent un Cotnar fiindcă — mărturisește — are un necaz.

Ospătarul Aurel Știrbu nu se lasă însă înduplecat, tot așa cum nu-l clintesc la ora 23,20 nici insistențele unui mecanic de la Combinatul pentru prelucrarea lemnului, venit cu toată brigada „să ne bucurăm de o dragoste de la alimentația publică. Una mică, măcar un rachiu".

Alt tablou la „Casa bucovineană", unde ospătara Viorica Puiu, fără să cricnească, servește o baterie unui tînăr care se leagănă ca pendulul bunicii. În plus, la un control asupra încasărilor din acea zi, i se descoperă un plus nejustificat de peste 150 lei. Nu e rău, dacă ne gîndim că intrase în tură doar cu patru ori înainte.

La „Birtul popular" păhărelul de 100 ml rom special, pe care barmanul Emilia Botoșan tocmai îl servea unui client, s-a dovedit și el special, deoarece marca doar 91 ml cînd operația de cîntărire a fost repetată, din curiozitate profesională, de către căpitanul Istrate.

La barul-discotecă „Arcașul", căruia intimii îi mai spun „Groapa cu lei", alături de tineri perfect onorabili ahtiați de decibeli, am întîlnit și personaje ceva mai puțin venerabile. O tînără fără ocupație, trăind din expediente și cu o condamnare anterioară pentru scandal, este însoțită de doi bărbați mai vîrstnici, dornici de cuceriri ușoare. Unul se recomandă : „Știți cine sînt eu ? Eu am făcut infarct din cauza unei femei !", iar al doilea, căsătorit, cu trei copii, electrician, întrebat cum se va prezenta a doua zi la lucru, la șase și jumătate, dacă la unu noaptea se bițîie încă la „Arcașul", răspunde : „Ieșisem doar după țigări". „Și nevasta, acasă... E ora unu." „Nu e geloasă, știe că sînt bătrîn."

La „Bucovina" aflăm cu stupoare că proiectantul acestui restaurant arhi-ultra-extra prevăzuse ca pe aceeași rampă unde se descarcă alimentele proaspete să se evacueze și gunoiul : că utilajul tehnic al barului menit să astîmpere setea a trei sute de consumatori se situa la nivelul unei bodegi dintr-o haltă din Bărăgan ; și că grătarul uriaș al bucătăriei avea un coș de evacuare care, în loc să aspire fumul, îl refula, de parcă ar fi fost un coș de locomotivă, după cum se exprimă șeful restaurantului, Radu Dan. De trei luni, arhitecți, bucătari, medici igieniști și personalul de deservire își bat capul să remedieze aceste defecțiuni și în prezent, datorită unor improvizații ingenioase, situația s-a mai îndreptat.

Bilanțul total rămîne însă, repetăm, pozitiv. În restaurantele din Suceava nu căutați elefanți. Cel mult, cîțiva lei amăriți în groapa de la „Arcașul".

LIONEL NIȚESCU

BACĂU: Depășirea planului de încasări nu este incompatibilă cu o servire exemplară într-un cadru civilizat

Duminică, 1 august. Seara, la restaurantul „Parcul Libertății" erau două nunți, în interior și pe terasă, iar în grădină se bea bere și se mîncau semințe. De dovleac. Cu plăcere sau cu îndirjire, toată lumea, la unison, era mobilizată ca la un adevărat concurs „cine mănîncă și împrăștie mai repede". Atîta dăruire, mărturisesc sincer, impresiona. Și organizarea. Moderna unitate pusese la dispoziția amatorilor, evident în limita posibilităților, farfurioare pentru coji. Părăsindu-ne o clipă extazul, constatăm cu toată seriozitatea că după două-trei patru ore farfurioarele deveniseră cu totul neîncăpătoare și nu numai ele, ci și fețele de masă și grădina și..., ca într-o imagine de coșmar, albele coji ajunseseră să acopere totul. Altfel, unitatea era bine aprovizionată cu „fripturi, antricoate, organe", dar cine mai avea timp de ele ? ! Restaurantul este modern. Parcul Libertății frumos, plin de semințe și sticle de bere, goale, primele datorate numeroșilor „furnizori" de toate vîrstele, și de ambele sexe, dar de aceeași culoare, iar celelalte — rod al inițiativei unității de a vinde bere oricui și oricum, cu sticla și cu lada, în parc sau în picioare, în grădină.

Ceva mai tîrziu, la „Moldoveanca", toată lumea bea. Încet, cumpătat, moldovenește. „Dacă nu-i dai unuia de băut fără mîncare, te bate de te smintește sau îți umple condica de minciuni", mi se confesează Florica Lupaș, care-i ține locul responsabilei, plecată în concediu. Localul mic, dar cochet, îngrijit, v-ați dat probabil seama după denumire, este unul cu specific local și oferă la prețuri de categoria a doua cîteva dintre invențiile culinare moldovenești, însă în seara asta are foarte puțini amatori. Absolut firesc. Ca să știi să prețuiești binele trebuie neapărat să ai de-a face cu răul. De pildă, la restaurantul „Decebal" ! Drumul spre interiorul restaurantului, cel mai modern din Bacău, o adevărată oază de liniște, civilizație, bun-gust și bună servire, trece prin infernul grădinii unde trebuie să faci un veritabil slalom printre numeroșii amatori de bere, care la ora aceea spriji-neau tot ce găseau : stîlpi, coloane, scări. Pentru ca și aici, berea, pe lîngă cea servită cît de cît civilizat și prompt la mese, se vindea în două colțuri cu coadă și scandal, în picioare. Tot „Decebal", tot categoria I, dar altă optică asupra comerțului.

Luni, 2 august, îi însoțesc pe dr. Dan Alexandrescu și pe unul dintre asistenții Inspectoratului sanitar într-un scurt raid de dimineață prin cîteva unități ale Trustului de alimentație publică din Bacău. Constatările pe scurt. La „Popas"-Gherăești, într-un local care așteaptă renovarea, sălile de consumație, dichisite cu o recuzită de la revelion, erau aranjate cu grijă, dar pereții erau murdari și pe alocuri scorojiți, covoarele atît de pătate și de murdare încît nu le mai puteai ghici culoarea, iar bucătăria, în materie de muște, tindea să stabilească un record.

Restaurantul „Nord" „lucra" numai cu grădina și cu o încăpere profilată pe produse de tip „Gospodina", despre care responsabilul Gheorghe Melinte avea numai cuvinte de laudă, dar căreia tocmai în dimineața aceea i se defectase instalația frigorifică, termometrul arătînd în jur de + 13 grade. „Micul restaurant", unitate ieșită zilele acestea din renovare și propusă, într-un viitor apropiat, pentru demolare, n-are, fie și pentru această scurtă existență, o vitrină frigorifică, produsele crude și preparate (de care unitatea nu duce cîtuși de puțin lipsă) fiind ținute „la vedere" sub o foiță de celofan. Oricum, dacă nu se vînd, se strică. În continuare, ne impresionează plăcut unitatea cu autoservire „Macul Roșu", îngrijită și bine gospodărită, „Lacto-vegetarian"-ul cu o încăpere pentru copii și o încărcată listă de bucate sau bogatul sortiment culinar al restaurantului „Bistrița"

Seara, pe cont propriu, în calitate de consumator, aștept 20 de minute să vină un ospătar, sau să debaraseze cineva masa înzestrată cu pahare murdare, scrum de țigară, o față de masă, mă rog, o masă care nu se deosebea cu nimic de celelalte libere. Într-o atmosferă de certă nesiguranță, pîndit de di-

feriți indivizi în libertate prin bucătărie sau prin locul de acces al ospătarilor, încerc să descopăr măcar responsabilul, prezent conform programului, dar absent conform voinței proprii și logicii barmanului Georgeta Dobrescu : „are și el treabă, n-o să stea tot timpul aici !" Și uite așa, renunț la mîncare, îmi piere și foamea, singura grijă fiind să mă îndepărtez cît mai repede de privirile „amicale" ale celor cîțiva magnifici cu echilibrul instabil. Am vizitat numeroase restaurante din Bacău. Mai mari și mai mici, ale T.A.P.L.-ului și ale O.J.T.-ului și o remarcă s-a impus imediat : la Bacău se mănîncă bine. Adică unitățile sînt foarte bine aprovizionate, preparatele sînt numeroase și prezentate într-o gamă culinară largă, sorturile de vin sînt din cele mai bune, bere (cel puțin cît a durat ancheta noastră) s-a vîndut din belșug. Firesc, cei ce răspund de aceste treburi, respectiv conducerile T.A.P.L.-ului și O.J.T.-ului sau diferiții responsabili de unități cu care am stat de vorbă, sînt mîndri de încasările lunare, de planurile „de vînzare" depășite. Firesc, pentru această bună aprovizionare trebuie să alergi, să te zbați, să sondezi, să n-aștepți pentru că nu-ți vine de nicăieri de-a gata un vin bun, de pildă. Dar acest aspect nu este singurul. Și aici se impune o a doua remarcă : desigur, vîndem, dar cum ? Este de fapt și concluzia anchetei noastre. Nu vedem nici o incompatibilitate între depășirea planului de încasări și o servire exemplară într-un cadru civilizat, o dovadă în acest sens, pe lîngă cele menționate anterior, fiind restaurantul „Parcul trandafirilor". O față de masă curată, un aer care se poate respira, un serviciu prompt, o orchestră discretă sînt numai cîteva dintre atributele unui local civilizat, indiferent dacă este mare sau mic și patronat de T.A.P.L. sau O.J.T.

RĂZVAN BARBULESCU ■

CLUJ-NAPOCA: Marile dar, mai cu seamă, micile restaurante. Restul e tăcere

Există acum în oraș șapte-opt restaurante mici care servesc o masă excelentă, pentru toate buzunarele și pentru toate gusturile, fapt pentru care I.A.P.-ul clujean merită, fără rezerve, atît mulțumirile noastre, ale celor care — în trecere prin urbe — ne îndemnam cîndva să mîncăm repede un prinz ori o cină la niște expresuri veșnic inundate-n bere precum și mulțumirile localnicilor.

Silvia Maier, șefa noului „bistro", specializat în preparate din ciuperci, spune că actuala unitate 30 (fostă bufetul „Odobești" și „Butoiul bătrîn") era cea mai „ordinară" bombă a municipiului, miasma ei plutea, spre seară mai ales, peste casele a vreo patru străzi. Cîteva circiumi rele tot mai sînt în orașul Cluj-Napoca (bufetul „Bucegi" din strada Horia, restaurantul familial „Dunărea" din strada Daciei) dar ar fi nedrept să insistăm asupra lor fiindcă regula în oraș o dau rotiseria (restaurant) „Bulevard" — cu specialități de pasăre și ouă, cele două renumite mici restaurante de „Păstăioase" și „Vărzărie", zise cu îndreptățire „Unic", pentru că sînt unice în felul acesta la noi și pentru că servesc numai mîncare bună, cochetul „Lacto-vegetarian" din centru, Bufetul-expres nr. 19-Opera, unitatea profilată pe aperitive și care se cheamă, în consecință, „Aperitiv", alte încă două-trei restaurante mici și mărunte din preajma celor citate. Voi mai aminti aici cazul rotiseriei „Ciobănașul", din marea Piață Mihai Viteazul pentru felul ingenios în care știe să împace frumos, prompt și ieftin pe clientul de toată mîna al pieței. Rotiseria aceasta — condusă de Margareta Nemeș — servește pui prăjit și cîntărit sub ochii clientului, cartofi prăjiți și — rețineți ! — cîntăriți tot așa, ca să nu fie garnitura cu vorbe, apoi ficat de pui, „csabay" fiert, friptură turda și salate. Vinul se vinde numai la pahar. Astfel că, deși te-ai aștepta să treci cu jenă pe lîngă acest restaurant — avînd, se înțelege, duioasa experiență a cîtorva bodegi din piețe mari și mijlocii — afli, cu surpriză, o ospătărie curată și cinstită, să fie model și la altele, în oraș și pe aiurea.

Cu totul excepțională este ambianța ce-o oferă restaurantul „Bulevard". Ghinea Margareta — și aici vă rog să remarcați că șefii micilor restaurante din Cluj-Napoca sînt femei — și-a ales fetele după niște criterii clare : să fie frumoase, curate și amabile. Criterii care pot fi discutate — dat fiind că frumoase sînt toate fetele, cînd întreaga lor înfățișare respiră zîmbet și curățenie — dar de a căror eficiență nu ne putem îndoi nici o clipă. Fetele au grijă să fie zilnic flori pe toate mesele, uniforma le este proaspătă, mîncarea ce-o servesc gustoasă și bogată. Pe undeva, pe un perete, scrie că unitatea este de categoria a II-a, precizare care privește, evident, doar prețurile, deoarece nu am băgat de seamă nimic „de categoria a II-a" la „Bulevard". Lista de bucate arată 30—35 feluri de preparate de pui și ouă din care merită să notăm cîteva : borș de pui (ca în Muntenia, zice Ghinea Margareta, cu borș de casă, făcut de noi, nu cu sare de lămîie), roșii umplute cu ou, cricală ardelenească, piept de pasăre cu ouă, pui cu ciuperci, pui à la Feleac, anghemacht de pui și alte minunății pe lîngă care adăugăm șapte feluri de omletă și șapte feluri de garnituri la friptură. Pe lista de bucate stă scris gramajul și caloriile și dacă veți mînca vreodată aici e recomandabil să cereți papricaș de pui cu găluște sau papricaș de pui cu mămăliguță fiindcă realizați, dintr-un singur fel, 1045, respectiv 1220 calorii. În plus, puteți mînca nepoluat, deoarece fumatul este interzis. Vă mai recomand supele casei, făcute din pui cu tăiței de casă și, în general, vă recomand să renunțați, cel puțin pe timpul verii, la mîncărurile de porc. E ciudat că avînd un restaurant de o asemenea condiție, clujeanul caută, totuși, mîncarea înecată în grăsime și bere, în fum și cocleală, Sau poate că n-o caută cu tot dinadinsul, dar nu este încă în stare să aprecieze noutatea restaurantelor de acest tip. „Dacă am vinde fripturi și mîncare de porc, zice Margareta Ghinea, am dubla precis încasările. Oricum, sîntem foarte mulțumiți că avem de-acum o clientelă a noastră, de oameni serioși. Mai înainte, localul vindea mai mult băutură și, cu toate că tot eu eram șefă, nu dovedeam cu ordinea și curățenia".

Ar mai fi de scris despre calitatea pateurilor de la „Aperitiv" dar și de prețurile acestora, puțin cam prea condimentate, despre lunga listă a mîncărurilor cu ciuperci de la noul restaurant cu specific — listă care dă o șansă bună chiar și celui mai mofturos client — precum și de interesantele bucate scrise în lista restaurantelor de vărzărie și păstăioase : supă de agrișe cu smîntînă, ciorbă de varză cu smîntînă, conopidă poloneză, gulaș secuiesc, lucicoș cu carne de porc, vargabeleș, ciolan cu carne de porc și caseletă cu cîrnați afumați și multe altele ce te trimit cu gîndul la salatele din grădina ursului și la bucătăria casei părintești.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cam multă lume străină în bucătăria de la „Riviera" !

CONSTANȚA: Un sat de vacanță în vacanță

Ideea cooperației de a face un sat de vacanță în care „se poate cunoaște bucătăria tradițională românească, sănătoasă, variată, economică, proaspătă, după rețete specifice fiecărei zone geografice și transmisă din generație în generație... peste 200 preparate, realizate de meșteri bucătari din zonele respective, a fost excelentă Să adăugăm celor de mai sus „băuturile de asemeni specifice preparate din fructe și esențe, din plante, după rețete numai de localnici știute, precum și vinurile din renumite podgorii în majoritatea lor distinse cu aur la prestigioase concursuri internaționale" (reclama). Nu putem cita atîta, fără a sublinia sfîrșitul din aceeași reclamă : „La satul de vacanță al cooperației de consum este sărbătoare în fiecare zi. Sărbătoarea satului românesc, a vestitei ospitalități românești !"

Toate aceste cuvinte, care mai de care mai acătării, se înșiruie și azi în reclama RECOOP-ului și bineînțeles că ele numai atunci cînd au apărut exprimau aproape un adevăr. De fapt, ce s-a întîmplat din 1972 și pînă acum ? După numai un an (chiar mai puțin, gîndindu-ne că aici, pe litoral, un an este scurt cît un sezon) casele țărănești ale județelor, construite în stilul arhitectonic al fiecăruia, cu numele lor încrustate pe firmă, trec sub „mîna" Universal-coop-ului și nu după multă vreme ajung subalterne la IJECOOP Constanța. S-ar putea spune deci că în scurt timp toate aceste construcții materiale și verbale care îmbrăcau o idee frumoasă încep treptat să-și piardă luciul, să se șteargă, ajungînd în numai cîțiva ani să reprezinte doar o idee de comerț banal. Mai mulți factori obiectivi din care au răsărit firește și o mulțime de factori subiectivi au făcut din unele case (Ilfov, Teleorman) magazine, iar din casa de Bihor, cofetărie ! Odată scăpate de grija lor IJECOOP-urile județene, fie din lipsă de „patriotism local", fie din prea mare „colegialitate" față de IJECOOP-Constanța și ignorînd faptul că turistul citește firma înainte de a citi directivele IJECOOP-ului, s-au dezinteresat de satul de vacanță. Pe cît de multe sînt cauzele pe atît de multe sînt și motivele. Realitatea însă este una singură. După ce au aparținut un an județelor, casele lor construite cu atîția bani sînt departe de a le reprezenta altfel decît decorativ. Să mai fie acesta un sat sau pur și simplu un șir de tarabe ale IJECOOP-ului Constanța ? Pentru că este greu de închipuit că numai cu farfurii iscălite Vaslui, Iași sau Buzău asiguri acea „bucătărie tradițională, preparate după specificul fiecărei zone geografice". Hălcile de carne se aruncă în tigaia de pe aragazul la care lucrează „maestrul bucătar" — de cele mai multe ori un elev practicant sau o gospodină-rudă — se dă Tîrnavă la Vaslui, Murfatlar peste tot și țuică. Personalul este mai ales din Dobrogea, angajat prin anunț, iar cei cîțiva veniți din județe fac față cu greu. Este limpede că în aceste condiții satul de vacanță, după cum declară Cornel Nădrag, șeful complexului, își va restrînge numărul caselor, transformîndu-le pe multe în magazine, ori spații de cazare cu o rentabilitate mult mai mare. Va mai fi acesta un sat de vacanță ! O idee excelentă, în absența principalilor săi beneficiari, județele, tinde să ajungă pînă la urmă o amintire pitică în umbra valurilor din Mamaia. Aici cale de mijloc nu mai există. Ori se respectă condițiile inițiale care asigurau responsabilitatea fiecărui județ în parte reprezentat (aprovizionare, personal), ori acest sat de vacanță va înota din ce în ce mai departe pe „Lacul tăbăcăriei" renunțînd la firmele sale prestigioase pentru altele mai pașnice cum ar fi : magazin cofetărie. shop etc. Între aceste două căi trebuie să se scalde deocamdată cei care răspund de satul de vacanță.

IULIAN NEACȘU ■

REȘIȚA: Meniul prea multor... „de ce"-uri și al răspunsurilor fără noimă

La berăria „Ciclova" barmana Maria Stoia, după ce face o reală demonstrație de... nesiguri pași de dans (părea destul de... obosită la ora 17.00 cînd am vizitat unitatea), îmi aduce, cu chiu, cu vai, o coală de hîrtie, care, zice-se, ar fi reprezentat meniul. „Șefa lipsește. de la orele 12—19, este liberă", îmi zice dînsa, după ce-mi trîntește „pirita" foaie pe masă. Observ că i se împleticește limba în gură. Mă gîndesc că poate o fi... emoționată. „De ce n-aveți tot ce scrie pe această listă ?" Răspunsul vine cam greu articulat : „Păi, le cam avem pe toate ! Noi nu servim mîncăruri calde, „minuturile" sînt... specialitatea noastră". „De ce e atît de murdar restaurantul ?"

Răspunsul la această întrebare cît și la celelalte „de ce"-uri (de ce fetele din sală sînt atît de... „distrate", de ce în condică sînt numai reclamații și nici o mulțumire, și toate reclamațiile vizează lipsa de spațiu, de scaune, de mese, de etică profesională a personalului etc.), sînt sinonime cu vechiul dicton „n-am cuvinte să mă bîlbîi". O las pe tovarășa Maria Stoia nedumerită și bucuroasă că a scăpat de mine, să-și vadă mai departe de... băuturile ei și mă opresc la bufetul expres din apropierea gării, unitate ce aparține tot I.S.C.A.P.-ului. Atmosfera neprietenoasă a localului cît și a unor consumatori care, deși sînt în stare de ebrietate, sînt serviți în continuare cu băuturi, oare nu sare în ochii nimănui ? Și aici, „șeful" lipsește. Cele cîteva femei care duc greul unității dau neputincioase din umeri, cuvîntul „murdar", odată rostit, nu le mai sperie. „Asta este situația ! Noi ce putem face ? De ce e așa și nu e altfel, întrebați-l pe șefu'".

De aici, ajung la restaurantul „Cărășana". În aceeași clădire, la etaj, își are sediul și I.S.C.A.P.-ul Reșița. Tovarășa Ana Bălășan, bucătar, la întrebarea „Unde este responsabilul unității ?" îmi zice, fără ocoliș : „E la meci. Joacă ai noștri cu nu știu cine" (?!) „Cînd se întoarce la serviciu ?" „Nu știu. Cred că seara, tîrziu !".

Repet chestionarul : de ce curățenia lasă motive de discuție, de ce nu aveți cutare și cutare preparate, de ce le-ați trecut, totuși. în meniu, sînt întrebări la care, practic, nu am primit nici un răspuns franc. Toți, fără nici o excepție, inclusiv directorul I.S.C.A.P.-ului, tovarășul Petre Davițoiu, vor să vorbim numai de lipsa de spațiu a unităților dar, de calitatea acestora nu prea se arată doritori să deliberăm. Că nu sînt spații corespunzătoare, așa este, vinovați sînt proiectanții, cît și acei care au fost de acord cu amplasarea acestor unități în spații minime de funcționare.

Petre Vacenovschi, responsabilul braseriei „Nera", mi se destănuie, dar tot interogativ : „De ce n-avem, în toată Reșița, un specialist bucătar, de ce n-avem ospătari, bucătari, barmani bine pregătiți profesional, m-am întrebat și eu. Oamenii sînt așa cum sînt. Unitatea pe care o conduc are clientelă, dar ce folos că servim numai „minuturi" și acelea la calitatea pe care ați văzut-o. Colegul de jos (este vorba de restaurantul „Nera", responsabil de unitate Mircea Mihăilescu), duce lipsă de consumatori, deși are cel mai frumos local din tot orașul, și nu știu de ce ! ?"

La restaurantul „Semenic", aparținînd O.J.T.-ului Caraș-Severin, singurul pe care îl are această instituție în oraș, fum să-l tai cu cuțitul, orchestranții și-au amplificat difuzoarele la maxim, de nu se mai înțelege... pahar cu pahar ! Ora 0,15. Greu, organele de miliție reușesc să-i evacueze din local pe ultimii consumatori. Greu, zic, și de ce ? (Doar legea e lege !). Pentru că barul, deși trebuia să închidă la ora 23,00, a mai preluat comenzi și la 23,30. „De ce ?", o întreb pe barmana, Ana Cochiș. „Erau niște cunoștințe de-ale noastre", zice dumneaei, cu oarecare dezinvoltură.

„De ce nu zugrăviți interiorul unității ?", încerc să aflu de la responsabila bufetului „Lunca". „De trei ani și mai bine nu s-a mai zugrăvit, nu numai la noi, mai în toate unitățile ; întrebați conducerea, vă rog" (? !).

M. N. FLORIAN ■

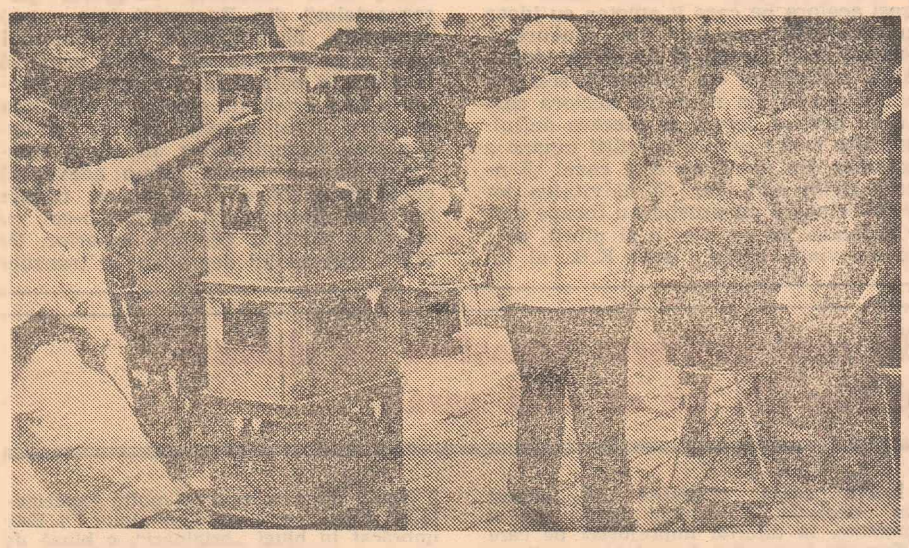

La bufetul „Năvodari" se așteaptă un loc pentru o halbă de bere. Nimeni nu mănîncă pentru simplul motiv că nici n-ar avea ce

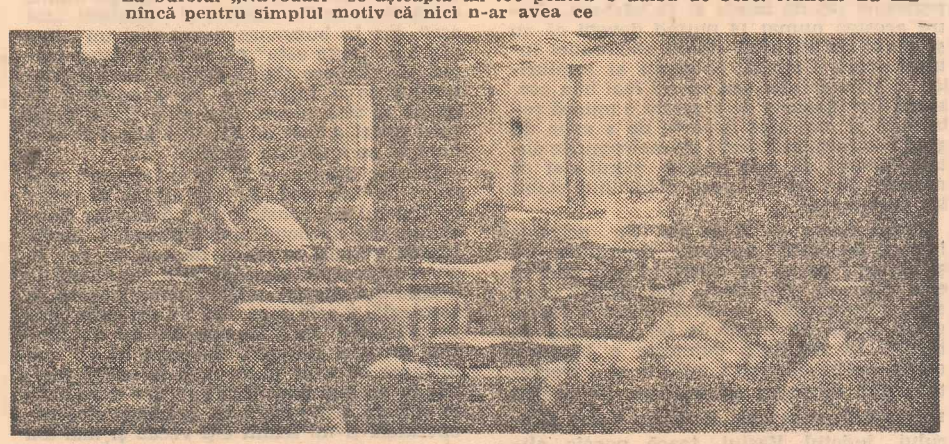

La restaurantul „Modern", eleganța localului nu poate înlocui inconsistența meniului

Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

Cu picioarele ei scurte, e greu ca minciuna să urce pînă sus, pe scările de marmură ale justiției

Era o seară frumoasă, de august, și pe trotuarul din fața restaurantului „Minerva" din Bucureștii Noi se profilau umbrele lungi, din asfințit, ale parcului „Nicolae Bălcescu". Era liniște și dincolo de ferestre trecea rar cîte un pieton sleit de caniculă și de oboseala zilei. Constantin Cireașă băuse acolo, la restaurantul „Minerva", puțină „tărie", apoi o luase în sus, spre capătul tramvaiului 6, trecuse prin parc și se oprise în strada Miercani, la poarta unei căsuțe aparținînd părinților Marianei Pahoni, o tînără care plecase împreună cu fiul lui, Ion, într-o excursie la munte. După planul stabilit, tinerii trebuiau să sosească în acea seară. Constantin Cireașă se dusese să-ntrebe dacă nu i-a venit băiatul, despre care, firește, presupunea că va fi atît de politicos încît să-și conducă prietena acasă. Dar tinerii nu s-au întors în seara aceea. Dacă s-ar fi întors atunci, povestea de mai jos nu s-ar mai fi întîmplat. Pentru că, în așteptarea lor, Cireașă se duce din nou la „Minerva" și bea. Peste cîtva timp revine în strada Miercani, nu află noutăți, iarăși intră în restaurant, așa de cîteva ori, trecînd de fiecare dată prin parc, pe unde era drumul mai scurt, pînă în jurul orei 21,30, cînd pe una din aleile parcului izbucnește scandalul. În loc să ajungă acasă la el sau la părinții viitoarei sale nurori, Cireașă ajunge la miliție ca infractor înconjurat de o victimă și de niște martori.

Cine era victima, cine erau martorii ? Petre Țole, Ion Țenea, Costel Oprișan, Tomică Stoicescu și Petrache Popa. Toți, autori ai unei înscenări destul de abil ticluite, după cum s-a văzut pînă la urmă. În seara aceea, grupul condus mai ales de Țenea care obișnuia uneori să spună că merge „să facă piața în Gara de Nord" și de Stoicescu, căruia i se dusese faima de bătăuș, l-a studiat îndelung pe Cireașă, urmărindu-l atent în incursiunile sale de la restaurantul „Minerva" pînă pe strada Miercani și înapoi. Și au întocmit pe loc un plan în două variante : să-l imobilizeze și, dacă nu apăreau oameni, să-l jefuiască și să dispară fiecare, pentru ca grupul să se recompună ceva mai tîrziu, în formația inițială, mobilul acestei acțiuni fiind „să facem un chief la restorantul Minierva". Dacă apăreau totuși oameni la locul faptei, se trecea imediat la a doua variantă. Și chiar așa s-a întîmplat. Țenea, urmat îndeaproape de ciracii săi, se repede și-l lovește pe Cireașă cu mîna pe care o avea bandajată în ghips, iar omul, în urma loviturii, fiind și năucit de băutură, precum am zis, cade pierzîndu-și cunoștința. „Bă, i-am luat ceasul", zice, cu voce groasă, același Țenea. Dar bucuria e scurtă, fiindcă omul cu tîmplele cărunte, întins pe alee, părea să fi murit de-a binelea. Unul dintre ei cheamă un om al ordinii și, în drum spre circa de miliție, huliganii strecoară în buzunarul lui Cireașă ceasul și cei 10 lei pe care-i scoseseră din același buzunar cîteva minute mai devreme. În cîteva momente rolurile se definesc : minorul Petre Țole afirmă că a fost atacat de Cireașă pentru a avea raporturi de perversiune sexuală, iar ceilalți, care-l și pedepsiseră, chipurile, pe infractor, joacă rolul de martori. Și-l joacă destul de bine, contribuind decisiv la deschiderea dosarului penal împotriva lui Constantin Cireașă.

Acesta din urmă afirmă, sus și tare, că este nevinovat. Procurorul Radu Angelescu, de la Procuratura sectorului 8, anchetatorul cazului, cunoștea, bineînțeles, destul de bine tertipul. Cireașă arăta copleșit de ceea ce i se punea în seamă și părea pur și simplu distrus sufletește. Așa cum era de așteptat, acțiunea procurorului pentru dreptate și adevăr a repus, inflexibilă, termenii și proporțiile dramei în limitele firești și cuvenite prin lege. O serie de nepotriviri privind locul și modul de acțiune și de desfășurare al faptelor a determinat reluarea anchetei. Victima adevărată a fost scoasă de sub urmărire penală iar cei cinci au fost arestați și trimiși în judecată pentru infracțiunile de tîlhărie și denunțare calomnioasă, revenindu-le împreună, am făcut acest calcul pentru a da numai o cifră, 19 ani și 8 luni închisoare. „Eu m-am hotărît să declar adevărul la Procuratura sectorului 8 — scria unul dintre făptași, Petre Țole — întrucît mi-a fost milă de acel cetățean care nu era vinovat și despre care auzisem că are un copil mare ca mine"... Să nu ne lăsăm totuși înșelați. N-a mărturisit din „milă", ci în primul rînd pentru faptul că procurorul l-a pus în fața evidenței faptelor pe care trebuia să le recunoască pentru că-i aparțineau.

Același anchetator, Radu Angelescu, ne relatează un alt caz.

E vorba de dosarul nr. 435/II/10/75, cu un rechizitoriu datînd din 17 mai anul curent. Inculpatul Cosma Stuparu, barman la bufetul „16 Februarie" din sectorul 8, a vîndut bere încasînd sume mai mari decît cele legale, iar în ziua de 12 II 1975, cînd i s-a făcut control comercial de către inspectorul Marin Băjenaru, de la Inspecția comercială a municipiului București, fiind depistat că pentru fiecare sticlă de bere ia 6 lei în loc de 3,50, a refuzat să predea actele de la bar, l-a insultat pe inspector, l-a îmbrîncit și calomniat, făcîndu-l escroc. Pentru fapta sa, i s-a desfăcut contractul de muncă. Dar, ceva mai tîrziu, la Judecătoria sectorului 8, folosindu-se de martori mincinoși, Stuparu a reușit să conteste această decizie și să se dispună reîncadrarea lui pe aceeași funcție. Continuîndu-se însă, paralel și separat, ancheta penală, s-a dovedit că martorii Dumitru Dogaru și Alexandru Simion au depus mărturie mincinoasă, inducînd în eroare organele de justiție. Ei au recunoscut, dealtfel, acest lucru, afirmînd în plus că au fost îndemnați de către inculpat să mintă. Barmanul a fost arestat și trimis în judecată pentru ultraj cu violență, abuz în serviciu în dauna cumpărătorilor și instigare la mărturie mincinoasă.

— Dacă declarațiile martorilor, îmi spunea procurorul Radu Angelescu, constituie un important mijloc de probă în procesul penal, în schimb valoarea probelor pe care le conțin aceste declarații e extrem de variabilă, începînd de la deplina încredere pînă la cea mai serioasă suspiciune.

— *Ce mobiluri îi animă ?*

— Adesea, cîștigul nemuncit, așa cum și dv. ați remarcat, în cazul Cireașă, referitor la tinerii care voiau să facă un chef la „restaorant". Alteori mobilul e mai bizar, deși nu mai puțin blamabil. Am avut un caz din acesta, de exemplu, în care erau implicați cîțiva muncitori sezonieri ai fermei nr. 3 zootehnice a I.A.S.-ului Mogoșoaia. Un anumit Canahai Olimpe trăia în concubinaj cu Gabor Liza, care la rîndul ei întreținea relații cu Constantin Fandarac. Într-o seară, în timp ce concubinul se afla în grajd, Gabor Liza invită în cameră pe Fandarac. Fiind surprinsă de Canahai, aceasta simulează că Fandarac s-ar fi făcut vinovat de tentativă de viol. Pentru a-și convinge concubinul depune plîngere penală împotriva acestuia și se înțelege cu Rodica Lusca și Rozalia Lascu să susțină că au auzit-o strigînd după ajutor și că a fost bătută nu de concubinul Olimpe — cum se întîmplase în realitate — ci... de același Fandarac. Învinuitul a fost arestat preventiv iar la stabilirea adevărului, pe bază de ordonanță, s-a dispus punerea lui în libertate, fiind arestați în schimb și trimiși în judecată cei care jucaseră pînă atunci rolul de martori. Prin sentință penală au fost condamnați : Gabor Liza la 2 ani închisoare, Canahai Olimpe la 3 ani, Rodica Lusca, 1 an și 6 luni, iar Rozalia Lascu, 8 luni. Revin la împrejurările în care s-au comis faptele : în vecinătatea ușii acelui grajd se afla o cameră în care locuiau Canahai și Gabor Liza. Acolo se strîngeau mai mulți, între care și Fandarac, și consumau băuturi acoolice. Mediul, terenul erau prielnice apariției unei infracțiuni. Și aceasta nu a întîrziat să apară !

DUMITRU ELIADE

„Om sărac și element bolnăvicios" pentru unii, traficant de influență pentru alții

La o vîrstă la care ar fi putut să-și pună capul liniștit pe pernă, la vîrsta pensiei, timișoreanul Nicolae Blînzeanu s-a gîndit la o altă tihnă decît aceea de a trăi de pe urma muncii de o viață ; tihna de a cheltui banii sustrași acelora pe care îi amețea cu ideea marilor sale „relații" din București oameni care leagă și dezleagă totul. Abil, traficantul de influență și-a recrutat prada din rîndurile acelora care aveau depuse cereri de plecare definitivă din țară ; asupra calității umane a acestora din urmă nu este cazul să ne pronunțăm aici, dar că naivitatea lor se învecinează cu prostia nu încape nici o îndoială. În ce nori o fi plutit, preț de o viață, capul unui K.B., al lui I.G., de vreme ce, în loc să aștepte rezolvarea oficială a demersului de plecare, s-au lăsat îmbrobodiți de Nicolae Blînzeanu care, nici mai mult, nici mai puțin, i-a convins că este prieten la toartă cu „șeful pașapoartelor" din București (așa sună declarația păgubiților) ! În schimbul unor sume substanțiale, acesta urma să le pună în palmă actul respectiv. Pentru a face credibile efortul și stăruința sa întru înduplecarea „șefului" și urgentarea formalităților, maestrul combinațiilor s-a lansat într-o adevărată cursă de-a șoarecele și pisica, fiecare întîlnire dintre părți soldîndu-se cu mărirea sumelor pretinse anterior. Pe scurt, spectacolul degradant al tranzacțiilor s-a desfășurat după următorul program : Blînzeanu, avînd timp berechet pentru regizarea escrocheriilor, se făcea că pleacă la București (uneori chiar se deplasa, bani avea doar !) pentru perfectarea tranzacțiilor. Fiecare întoarcere însemna îngroșarea prețului cu încă vreo cîteva mii — de !, viața în Capitală nu este floare la ureche „colegu" (astfel îi spunea Blînzeanu pretinsei cunoștințe) nu poate fi invitat la orice restaurant, ci doar la Intercontinental, și apoi, și taxele pentru eliberarea pașapoartelor s-au scumpit etc. etc. Ba, o dată, escrocul l-a luat și pe K.B. cu el în București, chipurile să i-l prezinte pe „mai marele", numai că, precum într-o comedie polițistă de duzină, victima avea să fie lăsată într-o cameră de hotel — luxos, ce-i drept — să aștepte mult și bine ! Om de lume ce era, Blînzeanu mai trimitea uneori din voiajurile sale și cîte un mesaj, o vedere sau chiar o scrisorică de reînnoire a încrederii păgubașilor și de punere a lor pe drumuri : „Tovarășe K. — scrie el la un moment dat — veniți în 25 august la Reșița, hotel Semenic, orele 10. Totu s-a rezolvat cu bine, în 25 august vine și colegu la Reșița, întrucît merge la Crivaia, să rezolvăm acolo. Eu plec astăzi la Brașov și de aceea nu pot veni pînă în 25, întrucît așa am stabilit cu colegu". Semnat — fratele !!! Una peste alta, „fratele" a izbutit să stoarcă aproape 20 000 de lei de la I. G. și 40 000 de la K.B.

Declarațiile de la tribunal ale lui Nicolae Blînzeanu, amestec penibil de văicăreală și de insolență („sînt un om sărac, un element bolnăvicios... De ce să mă apăr eu, să dovedească ei că mi-au dat acești bani !"), sînt, ele însele, o jalnică biografie morală a celui care și-a făcut o tîrzie meserie din traficul de influență.

MAGDA MIHĂILESCU

Ei, care îmbîcsesc atmosfera cu cinismul și filozofia lor de două parale

Într-o seară obișnuită de august am depistat în numai două ore și jumătate, în diferite împrejurări pe care eufemistic le numim doar dubioase, 41 de persoane (26 de femei și 15 bărbați), dintre acestea numai 14 putînd dovedi că au și statut de angajați stabili ai vreunei întreprinderi. Ceilalți, obișnuiți ai localurilor, ai tribunalelor sau, în cel mai bun caz, ai miliției, departe de a presta o muncă retribuită și mai ales departe de a avea de gînd s-o facă, îndeosebi pe meleagurile natale, pentru că mai trebuie menționat că numai 7 din cei 41 aveau domiciliul stabil în Constanța.

Tofan Elena — 36 de ani. Ne privește într-un fel ciudat, animalic, ceva între ură și nebunie ca să ne convingă probabil că este operată „cranian", fapt pentru care este și pensionată medical, bașca o foarte gravă boală de inimă la fel „atestată de hîrtii". În realitate duhnește a băutură, este o veche clientă a miliției și a Decretului 153, de patru ori candamnată pentru acostare de persoane. Este din Valea Grecului, județul Vaslui, toacă pensia alimentară pe care o primește pentru fata ei de 16 ani și care zilele acestea se mărită, și ea din Constanța nu pleacă orice ar fi.

Osman Sabatin — 16 ani. O politețe șmecheră, las' că-i „întorc io și p-ăștia" plus o uimire de nevinovat, „da' ce-am făcut dom' maior ?", gradul ofițerului fiind, firește, locotenent major. Are numai 2 (două) clase primare și multă experiență în bișniță („ce e aia dom' maior ?"). Este îmbrăcat în blugi „originari", o bluză de la „niște străini, mi-au dat-o așa de nimic, două sute de lei acolo", și pantofii „tot așa", iar în buzunare n-are nici un ban afară de „suta asta" pe care i-a dat-o mama să cumpere țigări străine pentru doctorul care o îngrijește, că e bolnavă de inimă și tată n-are. Dar el d-aia a venit (mai exact a fost adus), să-i dea cineva o notă să se angajeze undeva.

Durduc Stanca — 25 de ani, pentru moment nu lucrează. A fost ajutor de șofer la Trustul de construcții industriale Constanța, dar de două luni a plecat de acolo. Înaltă, voinică și plină de voioșie ca la un spectacol de estradă. Este cunoscută la miliție din desele „vizite", nemaipunînd la socoteală și cele șase luni de detenție pentru atragere de persoane. De fel din Buzău, iar aici flotantă, da'napoi nu se mai întoarce că n-ar putea trăi cu soțul legitim în același oraș. Trăiește din expediente și bani are pentru că „părinții sînt cooperatori și-mi trimit cîți vreau și mai am și un cumnat...".

Mircea Avramescu — pare ieșit dintr-un roman al lui Dickens, unul dintre acei „pickpockets", puști drăguți, murdari, cu părul mare vîlvoi, ușor speriați. După ce și-a încercat norocul toată dimineața, prin diferite buzunare, seara pe la șase un portofel doldora (de rujuri) i-a fost fatal. De ce a furat ? Simplu. Nu mai avea bani. Venise de trei zile în Constanța, dormise în subsolul unui bloc și n-avea bani nici de întors acasă, la Tg. Jiu, unde mama lui este profesoară de economie politică, iar tatăl tehnician. Primul său furt l-a comis în ziua în care a împlinit 15 ani. Au urmat centrul de reeducare, reîntoarcerea acasă, iar acum... Este dureros, cumplit de dureros să-l asculți povestind pe un ton simplu, firesc, să nu-i surprinzi regretul pentru faptă, ci pentru că a fost prins, este dureros să-i privești acel zar tatuat pe mîna stîngă („legămîntul hoților", îmi explică locotenentul major Arion Nicolae) ca o condamnare pe viață, este dureros să-l auzi răspunzîndu-ți „n-am ce să fac, așa s-a-ntîmplat, m-au prins doar".

Leca Elena — declară că are 20 de ani, dar fața obosită, violent fardată și vocea răgușită de țigări și băuturi, fie ele și fine, te fac să-i mai adaugi cinci-șase ani. Este un monument de cinism și indiferență. Cu un aer vădit plictisit, debitează grăbită (n-are timp, trebuie să plece la Galați, de fapt trimisă de miliție spre a fi luată în evidență acolo) : „...sînt din Reșița, dar părinții sînt la Galați. Am avut trei condamnări cu avantaj (pentru neinițiați, amnistieri, n.n.), sînt căsătorită legitim de patru ani, despărțită însă de trei ani dar nu divorțată. Am un băiat de doi ani și jumătate și nici o calificare. Nu lucrez nicăieri. Acum plec la Galați și văd eu". Scurt, n-are timp de pierdut, n-are pentru ce să se rușineze și întreabă dacă poate pleca.

Gucianu Elena — este angajată la hotelul „Midia" din Mamaia, lenjereasă, dar serile, prin restaurante, speră să-i mai cadă vreun chilipir. „Nu este adevărat, am ieșit să beau o cafea. Nu mai fac așa ceva, dealtfel nici nu se mai merită să umbli cu străini, acum un an, doi mai ziceam, da' acum, vă spun eu, nu se mai merită". Are 34 de ani și ochelarii îi dau un aer serios, de profesoară. Este îmbrăcată fără extravaganțe, demn și nimic nu te lasă să ghicești morala-i sinistră, filozofia ieftină conform căreia la 34 de ani și cu un copil (dintr-o legătură care n-a durat prea mult) n-ai ce să mai aștepți de la viață, nu-ți mai poți întemeia o familie. Pentru care nici nu încearcă să facă ceva.

Calniciuc Gelu — beat, într-o seară a spart un chioșc, a luat napolitane, țigări și drajeuri și a ajuns la penitenciar. Acolo l-a cunoscut pe Pletea Mihail, intrat pentru un furt din avutul obștesc, și amîndoi, după eliberarea din detenție, au plecat să se angajeze la Constanța. Au trecut cu cîteva zile în urmă și pe la Oficiul forțelor de muncă și, cum n-au găsit nimic care să le placă, vagabondau. Și iată cum Calniciuc se va întoarce iar în comuna Șipote, județul Iași, iar Pletea chiar în Iași, str. Bucșinescu, fără ca marea să le fi priit prea mult.

Sînt doar cîțiva dintre cei cu care sîmbătă seara am stat de vorbă timp de mai bine de trei ore. Indivizi potoliți sau amenințători, clătinîndu-se de băutură sau spășiți cu capul în palme, ele plictisite sau neliniștite, agitîndu-se pentru „timpul pierdut" aici sau pur și simplu enervate de atîtea întrebări, ei toți aminteau de fauna tavernelor insalubre, de umbrele ce se tîrau odinioară pe lîngă viață, ei amintesc de o altă lume, străină de a noastră, ei îmbîcsesc atmosfera cu cinismul și filozofia lor de două parale și din alte vremuri, potrivit căreia munca cinstită e pentru proști, pentru cine nu se poate descurca în viață, ei, pentru care alții, și mă gîndesc la cei care le-au dat viață, muncesc și roșesc, plîng și iartă, ei „sînt isteți, nu-i o problemă".

RĂZVAN BĂRBULESCU

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

„INSTALAȚIA AUTOMATĂ DE DIRIJARE A APEI ÎN APARTAMENT“ ȘI IMPLICAȚIILE EI JURIDICE

„Este stabilit astfel din declarațiile martorilor Augustin P., Maria I., Constantin I., cît și chiar din declarația martorei propuse de inculpat în apărare, și anume Niculina A., declarație ce se coroborează cu relatările părții vătămate Constanța D. și chiar cu unele recunoașteri ale lui Ionel P., că acesta, în perioada arătată, a început să producă diferite zgomote după orele 23—24 noaptea, în scopul vădit de a-și împiedica vecina să se odihnească. Aceste zgomote au fost produse prin lovituri cu ciocanul și cu alte corpuri dure în țevile instalațiilor de gaz, precum și prin trîntirea unor obiecte pe pardoseală. Mai mult, este stabilit că inculpatul și-a pregătit un recipient denumit chiar de el «instalație automată de dirijare a apei», instalație care, ori de cîte ori partea vătămată folosea baia sau w.c.-ul la orele la care el nu a înțeles să-i acorde consimțămîntul, uda tavanul Constanței D. Dealtfel, chiar inculpatul, în declarația existentă la dosar, a recunoscut cele menționate, afirmînd însă că el este cel deranjat de către Constanța D. în aceste condiții, vinovăția lui Ionel P. apare stabilită“. (Din decizia penală nr. 320/1976 a Tribunalului Municipiului București, secția a II-a penală.)

Ionel P. a fost condamnat la 5 000 lei amendă. Acum umblă pe la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci pentru ca să breveteze „Instalația automată de dirijare a apei“, destinată proprietarilor care doresc să facă sînge rău chiriașilor. Speră că prin comercializarea invenției va recupera amenda.

CÎINELE MIC RĂSTOARNĂ MAȘINA PROPRIETATE PERSONALĂ

Pe drumul județean 119, în dreptul comunei Salard, Bihor, un autoturism condus de Alexandru Bereczki gonea fără nici o grijă. Nici un nor la orizont, nici un vehicul advers pe șosea. Deodată țîșnește un cîine... cu nume necunoscut, care traversează șoseaua. Căutînd să-l evite, șoferul virează în șanț. Trei răniți. Primele cercetări au stabilit vinovăția conducătorului auto, care a circulat neatent și fără să folosească sistemul de frînare, pentru a putea opri la timp autovehiculul. Patrupedul nu se face vinovat de nici o încălcare, din moment ce el însuși era cît pe ce să fie călcat!

DE UNDE SE VEDE CĂ BĂTAIA NU E RUPTĂ CHIAR DIN RAI

Dintr-o cerere adresată președintelui comisiei de judecată a unei comune din județul Argeș:

„Subsemnata Elisaveta B. chem în judecată pe Maria D. pentru următorul fapt:

Venind la școală, unde am fost chemată pentru anumite cazuri și mergînd spre casă împreună cu cei doi copii ai mei, fiind însoțită și de femeia Stan A., care era cu copilul la dînsa, în drum, la circa 100 m pînă la casa mea, văd pe sus-numita Maria D. așteptînd cu o bîtă mare în mînă cum ajungea în dreptul ei, se răpede cu bîta la băiatul meu pe nume Ion și îl croiește în cap bătîndu-l peste tot corpul pînă cînd s-a rupt bîta și strigă «Hoțul dracului și hoitul dracului cu sămînța ta și cu a lui minciună, că tot te omor eu pe tine». Rog să i se aplice cea mai drastică pedeapsă și să fie obligată de a răspunde de orice se va mai întîmpla, întrucît, dacă în fața mea a săvîrșit aceasta, dar cînd îl prinde singur poate să-i iasă bărbatul său înainte și să-l omoare sau să-l schilodească. Elisaveta B. Onor muncii socialiste“.

— Și de ce s-au luat la bătaie? — l-am întrebat pe președintele comisiei de judecată, un țăran bătrîn.

— Fiecare își pârtinește odorul, eu pe al meu, tu pe al tău.

Și cînd te gîndești că dacă „escalada“ continuă, dintr-un fleac ar putea să iasă tragedie nu glumă. Noroc că femeile s-au împăcat, cel puțin deocamdată în fața comisiei de judecată. S-a dovedit că obiectul contondent n-a fost ciomag, ci un băț mic!

„EU NICIODATĂ NU I-AM PROMIS AȘA CEVA SOȚULUI MEU“

„Nu știu cine l-a lovit în cap pe soțul meu: nici cine l-a sugrumat. Eu niciodată nu i-am promis așa ceva soțului meu! Despre piatra care se vorbește în rechizitoriu, ce să vă spun? O țineam în casă și fixam ușa cu ea, să nu se deschidă. Nu-mi pot explica de unde se află urme de sînge pe fusta mea plisată. Poate m-oi fi murdărit atunci cînd m-am întors acasă și am început să-l spăl și l-am dat cu oudră. Credeam că așa îl fac să-și revină. Pe urmă am mers acasă, la fiica mea, să dau la porci de mîncare. N-am anunțat medicul nici miliția, pentru că nu am știut că trebuie făcut acest lucru. Cînd l-am spălat, afară, pe stradă ardeau becurile. Cine l-a omorît, sufletul să-i fie încărcat!“

(Din declarația inculpatei Iuliana Ardeleanu, născută Fechete, la 11 ianuarie 1915, în comuna Sănislau, județul Satu Mare, trimisă în judecată pentru omor calificat. Dosar 918/1976, Tribunalul Suprem.)

UN SCHIMB DE CUVINTE CU LAMPA

După ce am comandat licheurul, Corchiș ne-a chemat la masa lor. Am mers, am continuat să consumăm băuturi pînă în momentul în care plutonierul Cîmpeanu a lovit lampa cu capul în cădere, lampa l-a fript pe Cîmpeanu și acesta a aruncat-o spre Corchiș. Corchiș a avut un schimb de cuvinte cu Cîmpeanu, în care am intervenit și eu, apostrofîndu-l pentru cele ce a făcut. Acesta mi-a răspuns cu cuvintele pe care eu le-am arătat în declarațiile pe care le-am dat în fața organelor de procuratură. I-am răspuns și eu cu aceleași cuvinte. Apoi l-am prins de piept. M-a prins și el tot de piept și nu știu în ce împrejurări, eu am fost tăiat la mînă, adică la dreapta. (Am citat din declarația inculpatului I. Petrușel, dosar 979/1976, Tribunalul Suprem.)

LIONEL NITESCU
N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Un adevărat „business“ al ciubucului: reparațiile mașinilor proprietate personală

Din întîmplare, la Oradea, căutînd să cunosc, cel puțin din fugă, orașul, am ajuns la Atelierul Autobazei 1, atelier care execută reparații curente la autocamioanele proprii autobazei. Pînă aici, totul se pare a fi cît se poate de firesc, numai că, în acest atelier, reparațiile curente programate a se executa, durează, în loc de maximum două zile, 10—20, și de ce? Pentru că personalul angajat și neangajat (?!) — a se citi „ciubucari“ — al atelierului, execută, în mod frecvent, reparații la autoturismele particulare ale unor diversi „clienți“ din oraș, cu toate că aceste reparații au fost interzise printr-un telex al conducerii centralei industriale de resort.

Totuși, cum este posibilă o asemenea situație, și cine sînt „ciubucarii“, mai mari și mai mici, ai acestei originale surse de venituri ilicite, aveam să aflu intrînd în „secretele rețelei“ ilegale a reparațiilor de autoturisme proprietate personală. La data cînd am făcut prezentele constatări se aflau în atelier trei autoturisme particulare, complet demontate, iar la alte cîteva se lucra în curte. Locțiitorul șefului de atelier, subing. Geza Csikai, susținea sus și tare că: „cele trei autoturisme proprietate personală se repară pe bază de comenzi, comenzile sînt înregistrate la I.T.A., deci au forme legale pentru reparațiile care li se fac“. Întreb pe cîțiva muncitori care lucrează la reparațiile acestor autoturisme, dacă știu ale cui sînt, dar nici unul dintre ei nu-mi poate da un răspuns edificator. Același subinginer, probabil ca să salveze situația, ori „simțindu-se cu musca pe căciulă“, se explică: „Tovarășul director al întreprinderii, ing. Anton Nițescu, știe de aceste reparații particulare. (?!)... Bineînțeles că reparațiile se plătesc de către beneficiarii lor dar plata și întocmirea formelor de plată se fac după efectuarea reparațiilor solicitate“. „Dar, zic, aceste calcule, devize de lucrări și de plată, după cîte știu, se întocmesc înainte de începerea lucrării, în situația cînd atelierul ar fi fost autorizat să execute asemenea lucrări și la autovehiculele particulare. Nu se contravine, în mod flagrant, legii?“

Șeful contabil al I.T.A., tovarășul Ioan Grozea, ne informează franc, fără ocolișuri: „În acest atelier s-au efectuat în mod curent reparațiile la autoturismele particulare dar nu s-a încasat nici un ban de pe urma acestor reparații. Desigur, ar fi trebuit să se întocmească, pentru fiecare autoturism intrat în reparație, un deviz post-calcul“.

Singurul „act“ pe baza căruia se efectuau diverse reparații la autoturismul „Skoda“ 1-BH-818, îl aflăm la atelier și este o... fițuică scrisă de mînă și neînregistrată (în situația cînd și fițuicile de acest fel ar trebui înregistrate) dar, zice același subinginer: „Este semnată de către tovarășul director al întreprinderii, ing. Anton Nițescu.“ În fițuică scria negru pe alb că ar fi vorba de „retuș vopsea“ și nu de reparațiile care, în realitate i se fac. Pentru „Ford-Taunus“-ul cu nr. de circulație 1-BH-6 522, cît și pentru un „Moskvici-407“, complet demontate, la care se lucra cu sîrg, nu am mai găsit nici o altă... fițuică din care să aflăm numele proprietarului, iar la „Moskvici“ nici numărul de circulație nu i l-am putut afla.

„Una dintre ele, continuă să ni se destăinuie tovarășul Geza, a intrat în reparație capitală (Ford-Taunus-ul) dar, fără știrea mea, de celelalte două știam și eu, le-am dat acordul meu pentru că aveam aprobarea tovarășului director Nițescu. (Personal — subliniază el). Nu! N-avem nici norme de lucru și nici de calcul pentru orele și manopera aferentă unor asemenea reparații. Dar cred că devizele de lucrări se fac după!...“ (?!) Oare?

Inginer Ioan Zoica, șeful autobazei Comerciale 1 Oradea, dărîmă, pur și simplu, toate „zicerile“ lui Geza Csikai: „Știu de existența telexului prin care se interzic asemenea soiuri de reparații la autovehiculele particulare, de către atelierul I.T.A. Comenzi, calcule și devize pentru acest gen de lucrări, în consecință, nu există! Autoturismele din atelier au fost introduse în mod abuziv și fără știrea mea (?!) Nu am dat aprobare pentru repararea nici unui autoturism!“

Curioase afirmații, și tot atît de subtile concluzii! Ne gîndim totuși că aceste reparații clandestine se efectuează nu de o oră, ci de luni de zile; toată lumea vede ce se întîmplă în acest atelier al I.T.A., numai șeful autobazei nu vede, nu aude nimic, nu-l interesează ce se întîmplă în spațiile de producție direct subordonate. Ce se întîmplă cu munca efectivă a angajaților, ori e un fel de... optică în a-i ajuta să se „spele pe mîini“ urgent de orice răspundere? (Pe străzile laterale grupuri de mecanici, angajați ai acestui atelier, repară și acordă asistență tehnică la mașinile particulare în orele lor de program.)

În zilele următoare, mecanicii atelierului au schimbat tactica: n-au mai introdus turismele în atelier dar nici n-au renunțat la ciubuc, ci au trecut la repararea lor direct pe străzile din jurul atelierului. Că „procedeul“ afectează în cea mai mare măsură bunul mers al reviziilor și reparațiilor autovehiculelor autobazei este un lucru cert, dar „Nea Turlea, și atît“, pensionar, „mîna dreaptă“ a șefului atelierului (Stelian Berlea), încearcă să ne convingă de contrariul: «„Skoda“ are aprobare și, pentru noi, ordinul șefului e lege. Eu recunosc semnătura directorului Nițescu, și nu am dreptul să-l verific...! Nu sînt angajatul I.T.A.». A se reține că Nea Turlea nu are calitatea de angajat. El mînuiește toate sforile ciubucului din acest atelier!

Că ordinul șefului e lege pentru subalterni, nu zicem ba, dar ce fel de ordin poate fi acela scris pe o fițuică neînregistrată nicăieri, și pe care scrie „retuș vopsea“ și nu confecționare de aripi noi, cum, de fapt, s-a făcea acelui vehicul particular? Și ne mai întrebăm, tot în baza acestei fițuici se eliberează materialele și piesele de schimb pentru reparațiile ilegale de către magazia atelierului? Tot pe această semnătură a directorului? Și la justificarea materiei prime și a pieselor consumate, ce reale reparații se trec pe fișele de consum? Multe porți și uși ilegale pot deschide oare semnăturile acestui director?

Paznicul atelierului ne confirmă că „reparații d-astea, cu ciubuc, se fac multe și mereu în acest atelier. Nu se înregistrează nici intrarea și nici ieșirea mașinilor din atelier. Mașinile astea nu le-am înregistrat, ca de obicei, pentru că mi-a dat ordin tovarășul Stelian Berlea, șeful atelierului, să le dau drumul înăuntru fără acte și tot dînsul a dispus să se parcheze mașinile angajaților în incinta atelierului...“

În curtea atelierului se afla un „Mercedes“ cu nr. de circulație 1-BH-808, pregătit pentru reparații mai mărunte... La insistențele noastre, Nea Turlea revine asupra deciziei și continuă lamentabil: «Din moment ce la mine nu are comandă, înseamnă că nu are acte!... La mine vine, aduce comanda.... deci nu este înregistrat „Mercedes“-ul».

„N-are acte, zice locțiitorul șefului de atelier, intră destule mașini aici, abuziv...“ „Abuziv?!, accentuăm noi. Cine abuzează? Cei de pe stradă? Ori angajații atelierului? Dumneavoastră, ce păziți? Doar toate acestea sub ochii dumneavoastră se întîmplă! Oare ar trebui să vină cineva din afară ca să vă arate tot ce se întîmplă în această adevărat „Împărăție a ciubucului“? Și mai ales să vă demonstreze că angajații atelierului nu-și fac datoria?“

Un mecanic își repara mașina personală în timpul programului cu toate cele necesare reparației luate din atelier. Mașina sa era ridicată cu macaraua pe rampă și omul își vedea liniștit de treabă, ca și cînd ar fi fost în timpul lui liber nu în programul pentru care era plătit de autobază. Atelierul statului parcă ar fi fost al său personal! Întrebat, acesta îmi spune că are o zi liberă, tocmai azi, dar mîncîuna se dovedește a fi ușor reperată deoarece, în condica de prezență a atelierului, omul nu numai că figurează prezent, dar a și semnat la intrarea, în serviciu. De dimineață, de la intrarea în program, mecanicul acesta își înlocuia doi segmenți la mașina proprie (constatarea s-a făcut în jurul orei 13,00) frustrînd întreprinderea de aproape șase ore de muncă, plus cei doi segmenți plus...

„Cum rămîne, tovarășul Geza, cu aprobările pentru repararea acestor turisme?“ „S-o fi pierdut aprobarea pe... drum“, bate el în retragere. „Tovarășul director Nițescu e în concediu legal, că v-ar fi spus dînsul că au aprobare...“

S-o fi pierdut și răspunderea față de lege?! Tăcere!

Cu toate că acest atelier e profilat pe revizii și reparații curente ale parcului I.T.A., în virtutea acestor veritabile abuzuri, cca 20 la sută din capacitatea atelierului a fost imobilizată în revizii și reparații la autoturismele particulare, numai în cursul lunii iulie, lună de maximă solicitare a autocamioanelor autobazei, pentru campania agricolă a județului Bihor. Parcarea în incinta atelierului a turismelor particulare nu este decît o portiță a ciubucului. Că de aceste practici ilegale, atît de frecvente, are cunoștință și directorul întreprinderii, ing. Anton Nițescu, nu mai încape discuție deoarece, ofîrtele fițuici, în virtutea cărora se oficiază acest păgubos, ritual al ciubucului, sînt semnate de către domnia-sa, firește, pe fiecare trecîndu-se „magnificul diagnostic“: retuș vopsea. Cert este și faptul că mecanicii atelierului fac zilnic ciubuc sub ochii impasibili ai șefului de atelier. Așa stînd lucrurile, ne gîndim și la acea mult comentată „parte a leului“ pentru că altfel situația nu ar putea exista și mai ales nu ar cănăta o asemenea amploare. Practic, pentru toți cei incriminați în această anchetă, cît și pentru cei rămași pe dinafară, atelierul acesta s-a transformat într-un adevărat „business“ al ciubucului într-o... originală „moșie“ a surselor de venit ilicit. Căci Nea Turlea, pensionar, neavînd calitatea de angajat, unul dintre cei mai mari „șefi“ ai ciubucului de aici, este tolerat, admis chiar să primească unele comenzi pentru atelier! Directorul întreprinderii să nu știe oare cui îi sînt adresate aceste fițuici pentru „retuș vopsea“, și cine execută în atelier lucrările? Să nu fi trecut domnia-sa de cînd este director al I.T.A. prin acest atelier? Să nu fi știut dînsul de circulara prin care se interzice orice reparație la autovehiculele personale? Atunci, dacă o știe, cum de-și permite să o încalce, și nu numai o dată, emițînd asemenea dubioase hîrtiuțe? Să-i fie și acestui director, atelierul întreprinderii, tot un fel de „business“ al ciubucului? În oraș, lumea vorbește — că așa e gura lumii, și dacă nu faci foc, nu iese fum! — că atelierul I.T.A. a devenit în ultima instanță, „o latifundie a directorului“...

Așa să fie oare? Faptele după cît se pare, probează aceste afirmații. Vechiul dicton „Peștele de la cap se strică“ este aici adeverit de faptul că directorul procedînd la comiterea frecventă a unor asemenea ilegalități, mecanicii atelierului abuzează și ei de... climatul propice ciubucului „en gros“?

Interesant ar fi să aflăm ce are de gînd să întreprindă concret Centrala industrială de resort, pentru a curma definitiv aceste practici ilegale.

M. N. FLORIAN

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Onassis, O.P.M., averea și testamentul său (6)

Vestea avea să cadă ca un trăznet asupra lui Onassis. „Ari" înțelegea, în sfîrșit, că ce era mai rău i se întîmplase. Pentru un grec ca el, prima soție, mamă a fiilor săi, contează și pînă la moarte tot ea va rămîne soția, cu litere mari. Cel mai groaznic este să o știi pe cea pe care ai iubit-o întotdeauna în brațele celui mai mare rival...

Cunoscînd-o bine pe Tina și știind că a umilit-o prea mult pentru ca aceasta să nu meargă de acum înainte pînă la capăt, Aristotel Onassis se simte neputincios, pentru că presimte dezastrul. Niciodată nu avusese vreun secret față de Tina și își dă seama că ea s-a căsătorit cu Niarchos numai pentru a-i oferi „trucurile" acestui creier de precizie cum îi plăcea lui Onassis să se numească, acel creier care mai bine decît o mașină electronică, voia să prevadă totul, să calculeze multe cu cea mai mare precizie. Umilința este totală. Înfrîngerea este definitivă. Inima încetează să mai bată cum trebuie și Onassis se prăbușește. Infarct. Era primul.

Cu aceasta șocurile nu s-au isprăvit. În anul 1973 Onassis este iarăși lovit, dar în punctul său cel mai vulnerabil. Alexandru, moștenitorul său, fiul iubit are un groaznic accident de avion. Textul telegramei care l-a ținuit pe Aristotel Onassis suna astfel : „Alexandru Onassiv grav rănit. Accident de avion pe aeroportul internațional din Atena" În momentul primirii ei, în apartamentul său imens din New York, de pe Sutton Square, nr. 16, Onassis se pregătea să dejuneze împreună cu Jackie.

Omul cu fața supță, cu ochii înroșiți de oboseală și surescitare, nici nu vede pe unde calcă pe culoarele spitalului atenian Kifissa, pentru a ajunge mai repede la patul unde fiul său agonizează. Nu mai este armatorul atotputernic. Este un tată

zdrobit care-și face mii de reproșuri, care nu se mai interesează deloc de imperiul său financiar, de petroliere, de cursul bursei ca și de atîtea altele. În spatele lui, discretă ca o umbră, Jackie, în doliu, avansează mașinal ca și cînd ea ar fi obișnuită de cînd lumea cu aceste scene ale disperării, durerii și nemîngîierii

Nu era prea îndepărtată vremea în care Onassis își descoperise, iubise și stimase fiul său. Alexandru, care începuse prin a iubi, la rîndul lui, jocurile de noroc, soarele și marea. Se născuse în 1948 la New York, întrucît un cosmopolit ca Onassis nu concepea ca „fiul unui miliardar grec să nu aibă naționalitate americană" (!?) La zece ani, cu cravată neagră, el lua ceaiul cu Winston Churchill. La 16 ani, devenise un mic tiran, insuportabil ca toți tiranii. La Monte Carlo conducea Ferrariul său de așa manieră încît se înmulțiseră pariurile privind felul cum va sfîrși : într-un copac, într-o prăpastie, în mare și în cine mai știe ce locuri mai atractive vor fi pe acolo. Polițiștilor care încercau să-l tempereze le răspundea scurt : „Sînt Alexandru Onassis"

Iată-l, însă, încheind brusc epoca plimbărilor plicticoase între New York, Londra, Paris și instalîndu-se la Atena în al zecelea etaj al hotelului Hilton. Onassis care nu privea numai pe covorul verde al mărilor ci și pe cel albastru al cerului, i-a încredințat fiului său conducerea companiei „Olympic Aviation", o filială a companiei aeriene „Olympic Airways" I-a spus atunci „Marea este cea care ne permite să zburăm". Plasîndu-l pe Alexandru în fruntea acelei „Olympic Aviation", cel căruia nu-i plăcea să împartă cu nimeni puterea, arăta lumii că fiul său este demn să-i fie moștenitorul de mai tîrziu.

Atent cu toate acestea Alexandru nu mai este copilul teribil de altă dată, ci un tînăr timid, serios și punctual. Dimineața la opt intră pe ușa biroului, iar seara revine la hotelul Hilton, unde-și are reședința. Se spune că se refugiase în aviație și că fără știrea tatălui aducea, adesea, la Atena sărmani oameni bolnavi, răniți sau rătăciți în insulele pierdute ale arhipelagului.

...Ajuns la spitalul Kifissa, Onassis este supus la o nouă încercare : Alexandru nu murise imediat. Medicii aveau nevoie de aprobarea lui Onassis pentru a pune capăt existenței lui Alexandru care era menținut în viață doar artificial, creierul fiindu-i complet zdrobit. Onassis spune da. Disperată, Tina, mama băiatului și prima soție a lui Onassis, strigă : „Tu l-ai ucis..." Și acest reproș îi face rău lui Onassis.

În octombrie 1974, Tina este găsită moartă în hotelul său particular din Paris. Deși uluită de veste, fiica ei, Christina, nu poate crede în moartea naturală a Tinei. Cînd faci parte din clanul Atrides-Livanos-Onassis, și chiar Niarchos, nimic nu-ți pare natural, doar, poate, să jonglezi cu miliardele — spunea, pe drept, cineva. Christina înaintează o plîngere împotriva tatălui ei vitreg — Niarchos — și cere procurorului Republicii Franceze să efectueze o autopsie. — Moarte naturală datorată unui endem fulgerător al plămînului, declară experții.

Ultima mare dezamăgire a lui „Ari" Onassis va fi fost aceea că marele său rival, Stavros Niarchos, nu-i va permite să asiste la înmormîntarea celei ce fusese prima sa soție — Tina. Aristotel Onassis, care, pînă atunci, nu fusese decît o mașină de luat decizii și care se lupta în felul lui pentru a cîștiga cît mai mult, simte greutatea vîrstei. În jurul lui, lumea întreagă se schimbă și el nu mai are puterea să-i acorde atenție. O afecțiune gravă a ochilor — „myasthenia gravis" — îl va obliga curînd să folosească plasture pentru a-și putea ține ochii deschiși. El, regele mărilor, care zărea de departe venind multele sale vapoare... Dar mai ales, Onassis știe că un imperiu fără moștenitor nu va supraviețui morții fondatorului său. Știe că nu va lăsa în memoria oamenilor decît un nume care va fi uitat repede. Și-a strîns o avere pe tranzacții la bursă, o avere fragilă. Știe că n-a construit nici spitale și nici fundații. Atunci, va accepta să moară singur, așa cum, în fond, trăise.

Știe că nimeni nu vai mai închiria anual pentru el un apartament la Plaza, în Buenos Aires. Și nu mai știe ce se va alege de vila ce și-o construise la Montevideo care, pe atunci, era un fel de Monte Cristo al Americii de Sud. Sau că nu va mai descinde la San Francisco la hotelul Mark Hopkins, la New York, la Londra sau la Paris, în jos, pe Avenue Foch. Adică, acolo unde mergea să vadă sau să revadă cine știe ce iubită, dar, mai ales, pentru a încheia o afacere importantă și de pe urma căreia să cîștige cît mai mult, chiar totul dacă se putea.

Omul acesta care de pe vremea cînd flirta cu micile staruri de la Holywood căpătase obiceiul să-și camufleze ochii în spatele unor mari ochelari negri își dădea tot mai mult seama că după moartea lui, în lipsa unui moștenitor precum Alexandru, vor ieși la iveală multe. Desigur nu toate pe care le făcuse el cu cunoscutu-i sînge rece.

În mintea lui, acest armator — înnăscut sau devenit, nimeni nu știe exact — revedea șirul de petroliere și vapoare care navigau sub tot felul de pavilioane insolite dar care, în secret, purtau unul și același pavilion : „O.S.A. — Onassis Socrate Aristotel", „Amiralul" Onassis nu putea și nu voia să creadă că cele 100 petroliere, 10 cargouri nu vor mai putea fi comandate de el, doar de el. În ultimele lui zile, repeta ceea ce mai spusese de atîtea și atîtea ori. Odată, fiind întrebat ce ar vrea să devină dacă n-ar avea această avere, el a răspuns : „Pot să trăiesc ca în prima tinerețe, să ajut iarăși la descărcarea vapoarelor".

— Și ce-ați vrea să fiți dacă ați reîncepe viața ? a mai fost întrebat.

— Armator, a fost scurtul său răspuns.

După moartea survenită în spitalul american Neuilly de lîngă Paris s-a încercat să se calculeze incalculabilul. Adunîndu-se valoarea petrolierelor gigant, a companiei aeriene „Olympic Airways", a reședințelor de lux, a faimosului building „Olympic Tower" s-a ajuns la aproximativ un miliard de dolari. Numai esențialul era răspîndit într-o multitudine de societăți, unele mai anonime decît altele, pe care nici măcar însărcinatul cu afaceri principal nu le cunoștea în întregime. Cu atît mai mult misterioasele sale investiții. În cercurile de afaceri se admite totuși că Onassis a murit înainte de a-și fi realizat obiectivul — două miliarde de dolari — dar că nu era departe de el. Totuși, cine poate ști exact ?

(Va urma)

PETRE NICOLAE

HOINAR PE MERIDIANE (XII-XIII)

Magia unui muzeu

Există încă, în vechea vatră a orașului, cîteva locuri memorabile. Printre ele : Muzeul „Ridder Smidt" van Gelder expunînd într-un interior somptuos de vilă patriciană din secolul XVIII remarcabile colecții de porțelan antic și de Sèvres ; Muzeul „Plantin-Moretus" unde, într-o casă burgheză, flamandă, vom putea admira tapiserii de Flandra, mobilă în stilul renașterii flamande, portrete de familie, unele purtînd semnătura lui Rubens, o librărie, o sală de gobelinuri, o cameră a corectorilor și una a compozitorilor, o tipografie a timpului, săli cu incunabule, coperte, miniaturi, gravuri în acvaforte și alte capodopere ieșite din teascurile unor tipografi celebri. Merită să treci și pe la Muzeul de folclor încercînd, prin numeroasele sale colecții (mobilă, articole de menaj, obiecte de cult etc.), să dea o idee despre obiceiurile și moravurile populației flamande. Vei găsi mari satisfacții artistice în operele de artă răspîndite în bisericile St. André (1529), a iezuiților (1814), a capucinilor, dar suprema revelație o vei avea vizitînd cea mai bogată pinacotecă a Belgiei, unul din remarcabilele muzee ale lumii și primul pe mapamond în ceea ce privește operele Școlii flamande : Muzeul de Arte Frumoase.

De obicei, vizitînd vaste colecții, te oprești cu preferință la anumite lucrări. În general, capodoperele se pierd printre hectarele de variante sau pînze ale contemporanilor marilor artiști, lucrări mai puțin izbutite sau nefinisate ale meșterilor înșiși. La Muzeul de Arte Frumoase din Anvers este imposibil să aplici acest procedeu pentru simplul motiv că lucrările sînt selectate pe criterii estetice atît de riguroase, încît fiecare pînză expusă este o capodoperă. Fără exagerare „non multa sed multum" operează, aici, fără rabat, cu toate că și „multa" este atît de „multum" încît cîteva bune zile ți-ar fi insuficiente să te oprești cît ar fi necesar nu pentru studiu, ci doar pentru o laconică punere în temă. Pe Rubens, de pildă, îl aveam proaspăt în memorie de la British Museum. „Lovitura de lance" și „Vînătoarea de lei" în sepia, acel atît de trist „Triumf a lui Caesar" — cortegiu de elefanți, vite, berbeci și, mai ales, de chipuri lipsite de orice bucurie, cele trei zeițe rubiconde privind spre Paris arătîndu-le în mîna întinsă mărul ales („Judecata lui Paris"), „Răpirea Sabinelor", „Peisajul de toamnă" sau portretul Susanei Lunden, sînt Rubens, desigur, aceeași mînă de maestru, același studiu al compoziției, aceeași expresivitate, aceleași culori strălucitoare. Dar adevărata dimensiune universală a lui Rubens, întreaga măsură a genialității sale n-o poți realiza decît la Anvers. Colecția Muzeului de Arte Frumoase (Galeria Regală de Arte), întregită de pînzele din biserici oferă o nouă viziune asupra artistului. Chiar și cantitativ. Dar și cantitatea poate trece, uneori, în calitate. De pildă, pînzele rubensiene de mari dimensiuni se găsesc în muzeele lumii ca unicate. La Muzeul de Arte Frumoase o sală întreagă le expune colosale, copleșitoare. Ce forță hipnotică a culorii și a expresivității transmit aceste pînze pe care, în vaste compoziții, personajele întrec cu mult măsura reală a omului ? Și cît de savant sînt compuse aceste imense scene de viață, cu cîtă aplecare asupra nuanței e lucrat fiecare detaliu. De pe acești pereți ai muzeului se degajă o adevărată magie magnetică. Ca un fluid trece prin tine vraja rubensiană. Clasicele teme biblice sînt tratate de Rubens ca reale teme ale vieții umane în care suferința, speranța, înfringerea, nașterea, dorința, jalea, moartea, bucuria, jertfa, devin stări existențiale. Fiecare personaj e individualizat nu numai prin anatomie, prin catifeaua pielii, dar și prin vestimentație, prin textura materialului, prin falduri, prin amănunte de mare forță sugestivă. „Venus Frigida" : „Trinitatea" ; „Sfînta Familie" ; „Adorația Magilor" ; „Educația Fecioarei" ; „Sfîntul Dominic" ; „Triptic" ; „Crist pe cruce" ; „Crist între cei doi borfași" ; „Coborîrea de pe cruce" ; „Comuniunea Sf. Francisc de Assis" — sînt numai cîteva din categoria amintită. Dar mai sînt, aici, și Jordaens și Van Dyck, Snyders, Boejermans, Teniers sau de Vos, mai sînt, aici, reprezentate în colecții de excepție, Școala olandeză cu Rembrandt (de notat „Evreul bătrîn", „Portret" și „Portretul soției sale. Saskia van Uilenborg") și Vouwermans, Franz Hals și Ostade, Van Mieris, Jan Steen sau Brakenburg ; Școala belgiană cu Van Lérius, Verlat, S. de Vriendt, Robert Fleury, Wappers, Cosemans, de Keyzer sau, independent de școli naționale, Tizian, Breughel cel Tînăr, Lukas Cranach...

Middelheim și revoluția spațiului

Al treilea perimetru al orașului s-ar situa între centura de bulevarde de pe locul vechiului zid de incintă al cetății și autostrada E-3. Centrul acestui perimetru e ocupat de impozantul edificiu al Gării Centrale, spre care se ajunge prin largul și animatul bulevard de Keyser, cu numeroase hoteluri, cafenele, baruri, night-cluburi. Pe străzi dosnice — lupanare. Se pare că prostituția este interzisă în Belgia, se fac razii, fetele aflate pe stradă se ascund repede în localuri sau intră în primul gang, numai cele din geamurile-vitrină stau mai departe, picior peste picior, răsfoind, impasibile, reviste porno. Poliția nu poate trece pragul casei. Ceea ce se întîmplă înăuntru este afacerea privată a fiecăruia și oficialitatea n-are dreptul să intervină.

Cel de-al IV-lea perimetru al Anversului, punctat de transparentele blocuriturn (arhitectură și procedee constructive rapide, pentru 3 decenii) beton-sticlă-aluminiu, identice la Londra, Bruxelles sau alte mari orașe occidentale, este spațiul rezervat marilor ansambluri de locuințe dar și numeroaselor parcuri. Chiar în spatele Gării Centrale se întinde Grădina Zoologică (cu acvarii, delfinariu, spații publice de dresură etc.), una din cele mai bogat înzestrate stabilimente ale genului, cunoscută în Europa atît pentru cercetările științifice ce se efectuează aici cît și pentru anualele sale vînzări de animale rare. Spațiile verzi abundă : în formă de triunghi echilateral, mărginit de bulevarde, purtînd numele unor artiști de renume (Rubens, Van Eyck, Quinten Matsys), Parcul Municipal se întinde pe locul unor vechi fortificații cu fosele devenite lacuri de agrement, Parcul Regele Albert repetă în mic forma triunghiulară a primului. Spațiul verde de cea mai mare întindere, cu păduri, terenuri de camping, amenajări sportive, pînze acvatice sau muzee în aer liber, depășind perimetrul orașului ca să se întindă și dincolo de autostrada E-3, se numește Nacht Egalen Park. Acest parc mă atrăgea și pentru o particularitate a sa. În partea numită Middelheim au loc faimoasele Bienale de sculptură modernă, constituindu-se, în cei 25 de ani de existență, în cel mai vast muzeu de sculptură în aer liber de pe mapamond. Middelheimul a început, ca experiență, cu o expoziție internațională organizată în 1950. Însăși ideea unei expoziții în aer liber, fără tradiționalele „nu atingeți exponatele" sau „păstrați tăcerea", scontînd dimpotrivă, pe participarea consumatorului de artă, pe dezbateri directe, la fața locului, cu expozanții, a înregistrat un succes răsunător. Ecourile de presă ca și cei 100 000 de vizitatori au impus organizatorilor să se gîndească la continuitate. Aceasta s-a materializat sub forma Bienalelor de la Middelheim. Și iată că în mijlocul covoarelor multicolore de flori al oglinzilor de apă cu poduri suspendate și bărci, al terenurilor de sport, al cringurilor și cavalcadelor, al împărăților celor mici, printre lebede și veverițe, un spațiu rezervat, exclusiv, artei. Astfel, e constituită o comisie reprezentativă de specialiști (printre care prof. dr. R. Palluchini secretarul general al Bienalelor de la Veneția, U. Apollonio, Conservatorul de la Archivo Storico d'Arte Contemporanea din Veneția, sculptorii Henry Moore și Ossip Zadkine) și prima Bienală își deschide porțile peste un an, în 1951, cu participarea artiștilor plastici belgieni. În 1953 spațiile de expunere sînt dedicate italienilor în frunte cu Medardo Rosso ; în 1955 expun sculptorii francezi, în 1957 prima Bienală colectivă în care se întîlnesc artiști plastici din mai multe țări : R. F. Germania Austria, Elveția. Bienala din 1959, reprezentată de sculptura britanică, inaugurează o nouă etapă a acestei manifestări din ce în ce mai apreciată în lumea internațională a artei : încep marile dezbateri de teoria și practica artei. Colocviile despre funcția socială a sculpturii, despre relația dintre sculptura modernă și arhitectura contemporană sînt deschise de cunoscutul teoretician de artă englez Herbert Read. De atunci, bienalele se țin cu regularitate la doi ani, avînd un program prospectiv îmbinînd latura expozițională cu cea teoretică. Bienala din 1975 e consacrată Orientului. În jur de șaizeci de opere sculpturale din Japonia, treizeci din India și cam tot atîtea din Turcia, în ciuda tradițiilor diferite ale spațiilor de proveniență, reușesc să țină pasul, în expresie și tehnici, cu evoluția pe plan mondial a sculpturii moderne, aducîndu-și aportul, atît ca ansamblu național cît și ca experiență individuală, la dezvoltarea generală a artelor plastice contemporane.

„Cercurile mișcătoare" — patru hiperboloide nichelate creînd într-un anumit ritm iluzia optică a zborului lin — ale japonezului Ito Tachamichi, „Sculptura nr. 1" a indianului M. Dharmani, sugerînd din curbe, goluri și plinuri, din metal și marmură, o senzație de echilibru indiferent, și „Păsările" turcului Sadi Valik, impresionînd prin sugestivele îmbinări de unghiuri și planuri, născînd remarcabile forme spațiale, reprezintă, expresiv, această tendință de specificitate și universalitate. Totodată sînt folosite, aici materialele cele mai diverse : piatra, fierul, alama, marmura, lemnul, sticla. O caracteristică a ultimului an — suprafețele perfect lustruite. Vizitatorii se plimbă printre sculpturi de diferite orientări stilistice, pe nelimitatul diapazon dintre real și abstract, prin spații în care limitele programatice ale „suprarealismului" au fost împinse dincolo de figurativ, dincolo de constrîngerile convenției, căutînd un nou echilibru, se plimbă pe iarbă (în aceste parcuri iarba e pusă tocmai să se calce pe ea), privesc, își exprimă acordul sau dezacordul, intră în pavilioanele experimentelor sau trec șoseaua în Muzeul de sculptură în aer liber unde, în același cadru liber, în poieni, pe alei umbrite sau pe malul oglinzilor de apă vor întîlni sculpturi intrate de mult în conștiința publică prin valoarea lor, cum ar fi sculpturile lui Rodin, ale italianului Medardo Rosso, ale belgianului Meunier „Profetul" lui Pablo Gargallo, „Meditația" lui Marcel Mazy, „Primarul L. Craeybeackx" de Vic Gentilis sau „Regele și Regina" lui Henry Moore). Toate tendințele și toate personalitățile importante ale sculpturii moderne sînt admirabil reprezentate în cele 270 de statui din parcul Middelheim, iar cadrul fără egal, spațiu și lumina, contribuie la o valorificare estetică superioară a acestor opere născute ca o căutare de sens și loc a sculpturii în spațiul revoluționat, o îmbucurătoare amplificare la un diapazon contemporan a celei de-a doua dimensiuni, spirituale, a Anversului. A orașului port, a orașului lui Rubens.

TOMA GEORGE MAIORESCU

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Primim din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Alexandru Sovici** (prin care acesta se interesa de unele aspecte legate de primirea burselor de către studenți — N.R.), vă facem cunoscut că în baza HCM nr 382/1964 studenții bursieri primesc bursă pe toată durata practicii. Așa cum prevede art. 11 din Decretul nr. 14/1976, privind integrarea învățămîntului superior cu producția, valoarea manoperei prestate de studenți în timpul activității practice se virează instituției de învățămînt superior. Din aceste sume studenții pot fi stimulați în raport cu rezultatele obținute, cu pînă la 20% din valoarea manoperei realizate. În conformitate cu prevederile HCM nr. 931/1969, în perioada vacanțelor universitare, studenții de la învățămîntul de zi pot fi angajați în muncă, la cererea lor, de către unitățile socialiste. În această situație, studenții primesc retribuție pentru lucrările executate, sau după funcția îndeplinită, dar nu primesc și drepturile de bursă, care se acordă — așa cum prevede HCM nr. 1054/1962, republicată în anul 1967 — pe perioada anului școlar, exclusiv vacanțele".

În satul Mioarele din Argeș, gospodarii comunei au ridicat un nou sediu pentru Consiliul popular, un cămin cultural, și una din cele mai frumoase școli din județ. Are 10 săli de clasă, are laboratoare și, cu cele trei nivele ale sale, este — în acest vîrf de deal unde e așezată comuna — o dovadă minunată a hărniciei oamenilor. Un magazin modern — în construcție — se va adăuga curînd la zestrea edilitară a comunei. **(Ion Dobrescu,** Cîmpulung Muscel)

Sîntem locuitori din patru comune, aproape 600 de oameni, care facem naveta către și dinspre Baia Mare. De mai multă vreme am sesizat organele C.F.R. de un neajuns pe care îl avem în Halta C.F.R. Fersig, județul Maramureș : acela că fiind foarte slab luminată, ne chinuim la luarea biletelor, la număratul banilor, ba uneori riscăm chiar accidentări pe peroane. Regionala C.F.R. Cluj-Napoca ne-a promis că se va introduce iluminarea normală a stației în cursul primului trimestru al anului în curs. Totuși nici pînă astăzi acest lucru nu s-a realizat și vă scriu aceste rînduri în speranța că cei în drept vor lua măsurile ce se cuvin, cu atît mai mult cu cît stîlpul de la care se poate trage curentul este la numai 50 de metri de clădirea hălții. **(Gavrilă Benețeanu ș.a.,** comuna Fersig, județul Maramureș)

Iubesc florile și, mărturisesc, am o pasiune deosebită pentru cactuși. Vă trimit această fotografie a unui exemplar la care au înflorit 4 flori deodată. Nu știu dacă aceasta

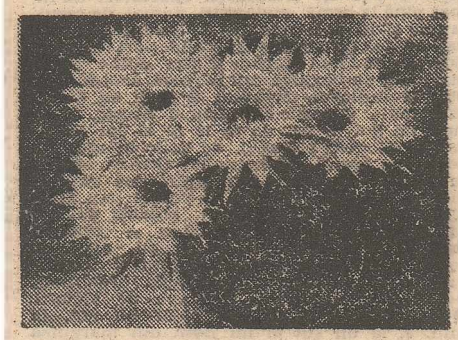

este o „performanță" în materie, mărturisesc, nu sînt un specialist ci doar un pasionat, sper însă că frumusețea florilor să justifice publicarea fotografiei. **(Octavian Uță,** Pitești)

Mi-am petrecut o parte din concediu în comuna Sfîntu Gheorghe din județul Tulcea. Într-una din zile — 6 august — fiul meu în vîrstă de 11 ani a făcut febră mare. M-am prezentat la medicul circumscripției din localitate, dr. Nechit Vinereanu, care, după ce l-a consultat pe copil, mi-a eliberat o rețetă, pe care v-o trimit alăturat. Medicamentul prescris : piramidon. Locul de procurare : orice farmacie din Tulcea !... Cu alte cuvinte, două zile pierdute — lăsînd la o parte cei 81 lei transport C.F.R. dus-întors. M-am întrebat, și am întrebat medicul respectiv, dacă nu puteam primi acest medicament direct de la dînsul. Răspunsul — dincolo de orice spirit umanitarist — a fost negativ. Este oare posibil ca un om ce se consideră cadru medical să lase așa, în plata domnului, un copil bolnav, cu temperatură — cu atît mai mult cu cît era vorba de o simplă pastilă ? **(Axinia Anton,** Ruginoasa, județul Iași)

Propun ca aprovizionarea magazinelor să nu se mai facă fără nici o socoteală, ci în baza unor testări prealabile pline de grijă a cererii consumatorilor statornici. Pentru că indicațiile medicale pe care le urmează omul nu sînt în funcție de diversitatea etichetelor din rafturi ; dimpotrivă, rafturile trebuie să răspundă cererii consumatorilor, mulți dintre ei suferinzi de boli pe care nu și le aleg singuri și, mai ales, nu și le aleg după capriciul comercianților care, de multe ori, evită pur și simplu un articol atît de ieftin, din comoditate și dintr-o grijă cam prea „comercială" **(Nicolae Ghițulescu,** Dr. T. Severin).

În FLACĂRA nr. 32, la pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" era inserată și scrisoarea a doi tineri, **Alexandru Lazăr** și **Romulus Praca,** proaspeți absolvenți ai Liceului de chimie din Turda, porniți să refacă — pe jos — traseul parcurs de armatele române în timpul Războiului de Independență. Zilele trecute ne-am pomenit cu cei doi temerari călători sosind la redacția revistei. Dincolo de plăcerea surprizei pe

care ne-au făcut-o, am aflat cu satisfacție că și-au încheiat cu bine vizita în Bulgaria și că intenționează să ajungă, cît mai curînd posibil și tot numai pe jos, la Vaslui, unde vor depune o coroană de flori. Vom reveni mai amplu în paginile revistei după ce drumul lor va lua sfîrșit, dorindu-le în continuare succese în frumoasa și patriotica lor inițiativă. **(Vasile Minecan)**

Primim din partea Consiliului popular al sectorului 1, București :

„Urmare scrisorii **Asociației locatarilor din Aleea Someșul Rece** privind unele nereguli în funcționarea Autobazei Băneasa, vă comunicăm următoarele : s-a pus în vedere Centralei de transport auto — prin adresa 51675/1976 — să ia măsuri urgente pentru organizarea activității, curățeniei și diminuării elementelor poluante generate de funcționarea Autobazei Băneasa".

Deși mi s-a repartizat o cameră în strada Vîrful cu Dor la nr. 44, spațiu pentru care am încheiat contractul de închiriere nr. 40839 din 15 III 1976, nu pot locui acolo nici azi.

După ce că am primit cheile abia la 2 VIII a.c., am găsit camera blocată de un colocatar, care a instalat acolo o cetățeancă. Acela ședea la parter de opt luni fără repartiție, dar mi-a spus că va obține repartiție pe toată casa. E drept că a doua zi a obținut repartiție (nu știu cum !), dar numai pe camera de la parter în care locuia.

Eu sînt împiedicată în continuare să intru în spațiul pentru ca plătesc deja chirie.

Poate că, dacă veți publica aceste rînduri, le va citi cine trebuie, iar eu voi avea prilejul să primesc revista „Flacăra", de-atunci încolo, la adresa mai sus menționată, unde pînă acum doar actele îmi dau dreptul să consider că este domiciliul meu. **(Scorteanu Vivian-Maria,** București)

Îmi pare rău că trebuie să vă scriu la supărare. Mai ales că supărarea mea e provocată de incorectitudini din domeniul sportului — domeniu care s-ar cuveni să ne înfrumusețească frunțile mai rar. Și cu atît mai mult cu cît aceste incorectitudini țin nu de sportul propriu-zis, ci de alambicările administrative, uneori brambura, datorate înalților săi funcționari. La începutul anului competițional 1975—76, regulamentul diviziei școlare de volei prevedea că la sfîrșitul competiției vor retrograda echipele care se vor clasa pe ultimele două locuri. Pînă acum nu s-a publicat nici un clasament. Ceea ce nedumerește însă și intrigă, este că la 6 mai 1976 se anunța un proiect de regulament — aprobat de biroul Federației române de volei — care prevedea retrogradarea ultimelor patru — nu două ! — echipe din fiecare serie. De ce nu se hotărăște la timp și definitiv un astfel de lucru ? E corect să se schimbe regulamentul unei competiții după ce ea s-a terminat ? Cui servește această joacă de-a regulamentele și de-a hotărîrile Biroului Federației române de volei ? **(D. Neagoș,** Bistrița-Năsăud)

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA prin care cititoarea **Elisabeta Matei** din București arăta că fiica sa, elevă la Școala generală nr 17, a fost lovită de învățătoarea Lucia Chendreanu, vă facem cunoscut că Inspectoratul școlar al municipiului București a cercetat cele consemnate și a luat măsurile corespunzătoare".

N R — Care măsuri, stimați tovarăși ?

Primim din partea I.T.A. Dîmbovița, Autobaza Titu :

„Urmare scrisorii publicate în revista FLACĂRA nr. 29, prin care notați o serie de necazuri ale unor cetățeni cu privire la transportul lor la domiciliu și de la domiciliu la I.A.E.I. Titu, vă comunicăm : astfel stau lucrurile în fiecare marți și vineri, datorită faptului că o serie de secții — destul de numeroase — au ședință de analiză în afara programului de lucru, aminînd plecarea unor curse pe diferite trasee, aprobînd — cu acordul organelor locale — plecarea în cursă odată cu terminarea ședințelor de analiză. Tovarășii care cer să plece mai devreme, respectiv semnatarul scrisorii, au posibilitatea să plece. Dacă se adresează la noi, le creăm condițiile necesare".

Vă scriu în numele celor care fac naveta între Comănești și orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Pentru schimburile I și II avem trenuri potrivite, dar în schimbul III ne chinuim din cauza unor trenuri al căror orar ne prelungește drumul cu ceasuri întregi. Personalul 5008 ne duce cu o oră și un sfert mai devreme de intrarea în schimb, iar dimineața trenul 5147 — pe care și așa trebuie să-l așteptăm de la ora 7 pînă la 8,30, ora normală de plecare — de cele mai multe ori pleacă abia după ora 9. Și, ca și cînd n-ar ajunge aceste întîrzieri care ne consumă nervii și timpul, mai călătorim și în niște vagoane a căror curățenie lasă de dorit. Am putea fi ajutați prin reînființarea unei curse potrivite cu orele de intrare și ieșire din schimbul III, cu atît mai mult cu cît sîntem un însemnat număr de muncitori navetiști în această situație. **(Nicolae Iacobuță,** Comănești, Bacău)

Recent a avut loc o dublă întîlnire de fotbal între selecționatele B... de arbitri ale județelor Suceava și Bistrița Năsăud. În ambele meciuri au condus arbitrii aleși dintre reprezentantele sexului frumos. Sportivitatea a fost la înălțime și la același nivel s-a situat și arbitrajul fetelor. În imaginea pe care v-o trimit : arbitri și jucători la intrarea pe stadionul din Bistrița. Brigada de arbitri : Măriuța Peticaru-Gherine, la

centru, (Cîmpulung Moldovenesc) ajutată la tușe de Iulia Mazilu (Fălticeni) și Teodora Nistor (Suceava). **(Ion Mîndrescu,** Suceava)

Mă numesc **Constantin Marian,** domiciliez în Pitești și doresc să vă aduc la cunoștință următoarele : de la data de 10 mai 1976 și pînă la 25, aceeași lună — altfel spus 13 zile lucrătoare — am muncit ca sezonier la I.A.S. Pitești, comuna Ștefănești, județul Argeș, ferma zootehnică nr. 4 Dobrogostea. Încă de la începutul lunii trecute am trimis o scrisoare prin care solicitam conducerii fermei să-mi elibereze o adeverință în sensul că am lucrat acolo zilele respective. Nici pînă astăzi nu am primit răspuns. Cererea mea poate părea minoră, avînd în vedere însă că am nevoie de acest act pentru completarea vechimii în carnetul de muncă, socotesc că întîrzierea de care dau dovadă solicitate de mine nu are nici o justificare.

Sîntem un GRUP de părinți din Craiova, poate că prin publicarea acestor rînduri rugămintea noastră va fi ascultată : copiii noștri — pionieri și școlari — ajung foarte obosiți la tabăra de la Năvodari : mă refer la cursele speciale ale trenurilor destinate în acest sens, curse care nu au mers accelerat, așa cum, credem, ar fi necesar. Copiii noștri merg totuși la odihnă, poate că se va găsi o soluție ca aceste curse să parcurgă distanța pînă la Năvodari într-un timp măcar apropiat de cel al trenurilor accelerate normale.

În revista FLACĂRA, la pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", am citit relatarea cititorului T. Cultic din București care semnala faptul că — după apariția în nou format al revistei — primește cîte două exemplare din același număr. Mie mi s-a întîmplat altceva : timp de cîteva săptămîni am primit cu regularitate revista LUMEA, deși nefiind abonat la această publicație — în schimb n-am primit FLACĂRA, la care eram abonat. Oficiul nostru poștal, la care am apelat pentru a înțelege ce se petrece, mi-a comunicat telefonic că probabil este o greșeală a factorului. Cum, adică ?! Este doar vorba nu numai de nemulțumirea mea, aceea că nu am primit revista la care eram abonat, dar și de cea a celuilalt abonat, la LUMEA care — bănuiesc — nu și-a primit revista respectivă. **(N. Garai.** Comănești, județul Bacău)

Primim din partea Comitetului județean Iași al P.C.R. :

„Cu privire la scrisoarea cititorului **Constantin Gherasim** din satul Fîntînele, comuna Focuri, județul Iași — adresată revistei FLACĂRA, prin care acesta cerea să fie ajutat în legătură cu încadrarea sa în muncă : față de cele solicitate, s-a luat legătura cu tovarășul secretar al Comitetului comunal de partid Focuri, care ne-a comunicat că susnumitul C.G. a fost angajat la o întreprindere de construcții"

Primim din partea tovarășului Mihai Safta, directorul C.E.C. Sucursala de Credite a Municipiului București : „Urmare scrisorilor adresate revistei „Flacăra" și trimise nouă spre analiză — întrucît problemele ridicate sînt de larg interes cetățenesc — vă comunicăm : art. 13 din Legea nr. 4/1973 și art. 3 și 10 din Legea nr. 5/1973, modificate prin Legea nr. 4 din 18 martie 1975, prevăd că statul sprijină în mod deosebit persoanele încadrate cu contract de muncă și pensionarii care au venituri medii lunare pe membru de familie mai mari de 1 500 lei și care doresc să-și construiască sau să-și cumpere o locuință proprietate personală prin acordarea de credite. Angajații și pensionarii cu un venit mediu lunar pe membru de familie sub 1 500 lei și care nu au altă locuință proprietate personală vor beneficia de dreptul de a li se închiria locuințe din fondul de stat, cu plata chiriei prevăzute de Lege. Unitatea ce acordă creditul este obligată să vireze organizației care se ocupă cu contractarea și vînzarea locuințelor proprietate personală suma contractată în cuantumul prevăzut de lege, în contul beneficiarului solicitant. Solicitantul este obligat să ramburseze **lună de lună** suma înscrisă în planul de rambursare sau în contract prin virarea sumei respective în contul unității ce a acordat creditul, de către unitatea sau instituția la care beneficiarul își are locul de muncă (în cazul pensionarilor de către Oficiile de Pensii). Întrucît asumarea obligațiilor de rambursare prevăzute în contract reprezintă exprimarea liberă a voinței angajaților sau pensionarilor, întreprinderile, instituțiile și oficiile de pensii sînt obligate să respecte întocmai cele înscrise în contract. Mai trebuie menționat faptul că prin semnarea adeverinței de venit, conducerile întreprinderilor și instituțiilor s-au angajat să rețină lună de lună ratele prevăzute în contract la nivelul la care sînt stabilite acestea prin acordul dintre cele două părți pe baza prevederilor Legii nr 4/1973."

Poșta redacției

Ștefan Andrieș — comuna Vidra, județul Vrancea. În urma anchetei sociale efectuate, minorul Ștefan Andrieș v-a fost încredințat spre creștere și educare ; întîrzierea s-a datorat faptului că dumneavoastră v-ați adresat revistei noastre fără a aștepta stingerea litigiului ; Procuratura generală ne informează în acest sens că nu a fost așadar vorba de un refuz al Anicăi Coman ■ **Valentin Bologa** — Oradea. Consiliul popular al județului Bihor ne informează că în urma sesizării dumneavoastră referitor la Vasile Gligor, care vindea carne cu preferință, acesta a fost sancționat cu avertisment și mutat disciplinar la alt magazin ■ **Anica Mineu** — Brașov. Cooperativa economică de consum oraș Rîmnicu Sărat, județul Buzău ne anunță că vi s-a eliberat încă din luna iulie adeverința solicitată necesară pentru stabilirea vechimii în muncă ■ **Traian Adam** — Iași. În urma sesizării dumneavoastră prin care arătați neplăcerile pe care le-ați avut în timpul excursiei în R. D. Germană datorită neglijențelor în serviciu ale ghidei Natalia Pițigoi, Ministerul Turismului ne comunică hotărîrea luată, aceea ca respectiva ghidă să nu mai fie folosită în acest gen de excursii ■ **Petre Călinescu** — Mangalia. Doctorului Mihai Iubu îi puteți scrie pe adresa : Spitalul Orășenesc Turda, județul Cluj. ■ **Aurel C. Enescu** — comuna (?) județul Ialomița. Pentru a vă putea veni în ajutor vă rugăm să reveniți precizînd citeț numele comunei în care domiciliați.

H. P. ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

SCRISORI COMENTATE

Dintre atîtea neliniști

De obicei, în scrisorile prin care ni se adresează, cititorii vorbesc despre bucuriile, dezamăgirile sau îngrijorările lor. Dar nu întotdeauna se întîmplă așa. Mai sînt și oameni care pun mîna pe condei ca să ne roage să-l ajutăm pe altul, un cunoscut, un coleg. Și mărturisesc, între sprijinul pe care uneori izbutim să-l dăm celui necăjit și gestul acesta de adîncă și caldă omenie, al celor care încearcă să facă ceva pentru a-și ajuta un tovarăș de muncă, intervenția noastră are parcă mai puțin merit.

Nu de mult primeam la redacție o scrisoare în care **Ion Weiss** din București spunea printre altele : „Sînt tîmplar și lucrez împreună cu **Petre Florea,** un tîmplar mai bătrîn. Omul acesta lucrează în aceeași unitate de circa douăzeci de ani și este muncitor model. Acum 14 ani i s-a repartizat un apartament cu două camere, pentru că avea un singur copil. De atunci, omului i-a crescut familia dar, evident, nu și apartamentul. Acum are patru copii între paisprezece și șase ani. Stau toți în cele două camere, și vă dați seama cum... Menționez că Petre Florea e trecut pe listă la întreprindere de ani și ani, dar încă nu i s-a dat o locuință corespunzătoare. Am ajuns noi, colegii, să ne îngrijorăm de dînsul..."

Zilele trecute, Consiliul popular al sectorului 3 — căruia ne adresasem — ne-a trimis în copie răspunsul expediat lui Ion Weiss, din care cităm : „...S-a luat legătura cu conducerea întreprinderii, care ne-a comunicat că la solicitarea susnumitului (**Petre Florea** — n.n.), comisia socială a verificat situația locativă a acestuia și, în urma celor constatate, a fost trecut pe lista de priorități a întreprinderii la prioritatea I, poziția 5, apartament cu 4 camere..."

Cînd grija pentru altul, sau pentru alții, nu vine din obligație, ea este — dintre toate neliniștile care ne pot viscoli — cea mai încărcată de omenie. De caldă și limpede omenie. De aceea, cînd am citit scrisoarea că răspunsul Consiliului popular al sectorului 3, cu îmbucurătorul răspuns la demersul lui I. W., singurul gest firesc pe care aș fi putut să-l fac era să-i mulțumesc acestuia din urmă pentru neliniștea și pentru grija lui... Mai ales că — așa cum nu chiar întotdeauna se întîmplă — acestei grîji i se răspundea destul de repede — cum, de asemenea nu se întîmplă întotdeauna. Scrisoarea lui I. W. căpăta astfel „o rezolvare favorabilă", apropo de unele plicuri oficiale prin care sîntem înștiințați see : „cererea n-a putut fi rezolvată favorabil". Ca și cînd, la rugămintea unui om, un răspuns nefavorabil ar putea însemna, pentru el sau pentru oricine, o rezolvare.

Între liniștea, birocrația, neomenia celor care gîndesc și lucrează astfel, ba mai și scriu cu seninătate negru pe alb, între această opacitate la necazurile altora și neliniștea de care vorbeam mai sus, este o distanță la care ar trebui, cred, să ne gîndim mai mult. Și nu numai să gîndim.

Prin scrisoarea lui, tîmplarul Ion Weiss a făcut mai mult decît credea. Dincolo de ajutorul pentru colegul său, ne dă tuturor un sentiment cald, o certitudine tonifiantă : oamenii, oamenii adevărați, nu se neliniștesc numai pentru necazurile lor ; sînt bîntuiți adesea și de alte neliniști. Și, dintre toate, cea care vine, firesc — fără obligații și comenzi exterioare — din grija pentru altul, are fiorul și lumina celei mai adînci omenii.

DORIN GHERGHINESCU ■

Noua ediție a campionatului a început cu stîngul!

Debut

Așteptat cu mare nerăbdare, noul campionat de fotbal nu a adus nici o noutate în prima sa etapă. Au ieșit și mai ușor în evidență **subțirimea** formațiilor și anonimatul unor jucători promovați în prima divizie aproape fără voia lor. O mare penurie de înaintași se simte pretutindeni. Cei ce posedau cîte ceva din marfa asta scumpă constată cu durere că puținul care exista se rarefiază. La **Steaua**, de pildă, o extremă percutantă anul trecut, impusă rapid în națională, Zamfir, arată ca un popă care a fost cu **Boboteaza** prin mahala, manifestînd un dezinteres (asta s-a observat și la meciul cu echipa aceea grecească, de pomină, al cărei nume nici nu trebuie rostit) ce-l va împinge rapid într-o uitare tot atît de frumoasă cum a fost aceea care l-a învăluit pe Dumitrache (prezent și el în formația **Jiul** și despre care nici radioul și nici ziarul de specialitate n-au scos un cuvînt). Mai grav este faptul că echipele care ne vor reprezenta în cupele europene (dacă exceptăm pe **Sportul studențesc**, oarecum și pe **A.S.A. Tg. Mureș**, care cîștigă regulat acasă și pierde la fel de precis în deplasare) arată o anemie pe care nu știm cum o vor remedia pînă la primele întîlniri. **Dinamo** a pierdut lejer la Timișoara unde scorul real a fost de 4—1 în favoarea lui **Pöli**, arătînd că agonia, începută cu vreo trei ani în urmă, continuă. Așa-zisele **„plombări"** în formație nu-mi fac impresia a marca vreun reviriment al fostei campioane. Cu un Lucescu obosit și cu o extremă improvizată (Moldovan, care e jucător de mijloc, de construcție) și cu un Rosznai ce nu mai are în spate niște halfi care-l serveau, **Dinamo** se numește că nu posedă înaintare la ora de față, Dudu Georgescu rămînînd încă o enigmă pentru noi...

La **Steaua** încă de la sfîrșitul sezonului trecut se putea observa cu ușurință că **„acumulările Teașcă"** sînt pe isprăvite. Mai ales partida cu echipa braziliană a dovedit că, fizic, campionii noștri sînt cu mult sub ceea ce se strînsese cu un an și jumătate înainte. Nu scorul sever la care au pierdut pe teren propriu **roș-albaștrii** ne îngrijorează, cît lipsa de îndrumare tactică atît de evidentă de pe margine. De pildă, în meciul acela, pe ploaie, Jenei, pentru care am mare stimă, putea să spună jucătorilor că pe un teren desfundat mingea nu se joacă **la picior**, iar duminică un ochi cît de cît avizat ar fi văzut că Zamfir a ocupat toată repriza întîi mijlocul terenului unde nu avea ce căuta, ușurînd și mai mult jocul apărării constănțene. La **Steaua**, mai grav mi se pare că problemele ridicate de șubreda sa apărare rămîn deschise. Anghelini este în continuare o extremă și nu un fundaș și pe partea lui se pătrunde ca la mama acasă. Despre Sameș ne-am spus de nenumărate ori părerea. O statistică ar arăta că la ora de față el este liderul celor care-și marcă în propria poartă, începînd și acest sezon cu un autogol în meciul cu brazilienii. Sameș ocupă pe nedrept locul unui foarte sirguincios jucător — l-ăm numit pe Agiu, care ne-a dat multe satisfacții în sezonul trecut. Acesta **nu este văzut** de Jenei din aceeași incapacitate de anticipare a antrenorului care începe să mă îngrijoreze. Cît îl privește pe Marin Florin, el mi se pare că era foarte bun la **Rapid** unde jocul lent al întregii echipe îi camufla temperamentul leneș. Florin greșește cam prea mult acolo unde fiecare eroare înseamnă un gol. Dar să mai avem răbdare cu el. Deci **Steaua**, ca să zic așa, are un singur om pe linia de fund : pe bătrînul Vigu care rămîne în continuare un mare fotbalist.

Aș vrea să vorbesc puțin și despre celelalte **„bucureștene"** pe care le-am văzut în meciurile de antrenament ce au precedat deschiderea campionatului. Dintre cele trei rămase, sigur că **Sportul studențesc** oferă cele mai multe garanții. Dar, gîndindu-mă că și această echipă ne va reprezenta în competiții internaționale de mare importanță, îmi aduc aminte de jocul ei căznit și nu o văd mai departe de turul doi și asta cu mare optimism. Cît privește pe **Rapid**, aici se petrece o dramă pe care **o** știm cu toții și al cărei deznodămînt nu-l cunoaștem încă. Un antrenor ambițios și fără simțul prevederii s-a debarasat, poate din bune rațiuni, de jucători care reprezentau cît de cît ceva. Cei veniți în locul celor plecați nu-mi spun — cel puțin pînă la ora de față — mare lucru. Dacă adăugăm la toate acestea că **Real Giuleștiul** joacă fără foștii săi fundași centrali (unul plecat, altul operat), care țineau **mitropolia** ceferistă pe umeri, avem — să nu se supere suporterii acestei echipe — probleme ! Dincolo, la **Progresul**, lucrurile stau și mai prost și asta o afirm nu din cauza înfrîngerii de duminică la un scor atît de sever (**„treaba"** o pun pe seama fanteziei lui Mateianu, care joacă cu trei fundași — și asta nu de ieri de azi — dintr-o încăpățînare care-i va fi fatală). Al doilea lucru care ne umple de îngrijorare este faptul că afară de Apostol și Tevi nu vedem jucători de A acolo, în stare să ne facă să credem că **Progresul** nu va fi retrogradată încă de la sfîrșitul turului. Și, pentru că am ajuns aici, iată că și **F.C.M. Galați** și **Corvinul**, ca și **Progresul**, au pierdut pe teren propriu. Să fie ăsta un semn că între diviziile A și B există o prăpastie de netrecut, valoric vorbind ? Nu. E mai degrabă vorba de o **criză de jucători** pe care o resimt mai toate formațiile, **U.T.A.**, de pildă, are o înaintare anonimă. Pe **F.C. Bihor** am văzut-o la București, nici acolo lucrurile nu stau mai bine. În sfîrșit, ca să inventăm **vedete** peste noapte este imposibil. Să sperăm că noile masuri disciplinare luate de federația de specialitate, precum și **angajamentul jucătorului de performanță** vor hotări pe mulți să nu mai cadă în ghiarele ratării.

Un cuvînt și despre **Universitatea Craiova** care, la București, fără Marcu, fără Crișan, fără Oblemenco și fără alții, cu un jucător numit Cîrțu, de care acum auzim prima oară, a reușit să ne arate că **totuși calul contează**, vorba lui Topescu, prin **cal** înțelegîndu-l pe Teașcă ! Nu mă arăt prea optimist nici în ceea ce privește această formație care, trebuie spus de la început, e necesar să-și găsească de pe acum o formulă a fundașilor centrali, mai puțin fragilă ca aceea de duminică. Să nu se-mbete oltenii cu apă rece și să creadă că duminică, la Craiova, **militarii** vor fi o pradă ușoară. Jucătorii care i-au mîncat ficații Piticului la București vor încerca să-i demonstreze și-n capitala Bănici că n-au uitat să-i plătească polițele pentru cît i-a chinuit, în fond pentru ca să-i facă să cîștige campionatul de anul trecut. Așa că...

EUGEN BARBU

DIVIZIA A : 22 august

IAȘI : Politehnica — F.C.M. Reșița 1—1 (1—0), după un meci de slabă calitate, semănînd mai mult cu o partidă de vacanță. Gazdele au jucat mai bine prima repriză, ratînd prin Ursu, singur cu poarta, șutînd în bară prin Costea, cel mai periculos atacant al lor, marcînd un gol, la o fază plecată dintr-un fault inutil al fundașului Boțonea ● Romilă, care a evoluat liber, a simulat execuția, Ursu i-a pasat lui Simionaș, acesta a șutat, mingea a fost deviată de Gabel în plasă ● După pauză, Iașul a slăbit ritmul, netrăgînd nici un șut pe spațiul porții, ceea ce s-a întîmplat și cu oaspeții, care au izbutit totuși să egaleze, meritat, la un șut-centrare al lui Tănase ● A arbitrat foarte bine o brigadă bucureșteană formată din Fr. Coloși, Gh. Vasilescu II și V. Ivanovici. **(Gheorghe Amuza) TIMIȘOARA : Politehnica — Dinamo București 3—1 (1—1)** ● Meciul s-a decis la mijlocul terenului, unde Dembrovschi, Roșca și Cotec, cărora li s-a adăugat Covalcic, și-au dominat adversarii, primul evoluînd fără greșeală. Ca o consecință firească, timișorenii au deschis scorul, min. 20, Șerbănoiu, pentru ca dinamoviștii să egaleze, șutul lui Sătmăreanu II fiind fără replică pentru Catona ● După pauză, gazdele s-au întrecut parcă pe sine, apărarea bucureștenilor fiind, în mai multe rînduri, la un pas de k.o., situații speculate de Cotec, autor a două goluri în min. 48 și 58 ● S-a mai remarcat arbitrul Rainea care a anulat, fără motiv, dar la semnalizarea tușierului Săndulescu, un gol perfect valabil înscris în poarta lui Ștefan. Minute în șir meciul a degenerat, un spectator, Ilie Strîmbu din comuna Curtișoara, intrînd în cîmpul de joc, spre a-l „saluta" personal pe arbitrul din Bîrlad ! ● Nicolae Rainea, la centru, a arbitrat satisfăcător, ajutat foarte slab de V. Săndulescu (Vaslui) și satisfăcător de P. Silvestru (Focșani). **(Cornel Ionescu) TÎRGU MUREȘ : A.S.A. — F.C. Argeș 2—0 (0—0).** Început liniștit de partidă, dominat teritorial de mureșeni care vor rata prin Böllöni și Fazekaș ● După pauză, gazdele atacă în trombă și deschid scorul imediat, min. 48, prin Böllöni. În continuare disputa e frumoasă, cu faze rapide și nivel tehnic bun, mureșenii izbutind încă un gol, prin Varodi, inspirat introdus în teren în locul lui Fanici, abia transferat de la Unirea Focșani. Varodi s-a aflat la capătul unui frumos schimb de pase, mingea trecînd cu abilitate pe la Böllöni, cel mai bun jucător de pe teren, și Fazekaș ● A arbitrat un trio bucureștean — foarte bine, la centru, C. Manușaride, ajutat de D. Isăcescu, satisfăcător, și C. Bizinichi, slab, vinovat de o sumedenie de semnalizări eronate. **(Radu Mircea) GALAȚI : F.C.M. — Jiul Petroșani 0—1 (0—0).** Dacă s-ar fi punctat ca la box, e aproape sigur că nici unul dintre judecători n-ar fi atribuit victoria oaspeților, clar dominați vreme de un ceas, sufocați în propriul careu și salvați de trei ori, ca prin minune, de instinctul lui Cavai și o dată, în minutul 65, de bară, la o minge deviată de Ciupitu ! ● După o oră de joc, cu faze la care tribuna a țișnit de mai multe ori de sub umbrele strigînd gol, apărarea eroică a Jiului a avut cîștig de cauză în fața unui atac legat parcă la ochi, subtilitatea lui Mulțescu a cîștigat lupta cu alergarea de maratonist a lui Constantinescu, oaspeții trecînd la cîrma jocului, înscriind un gol, Bucurescu, minutul 60, și ratînd alte două ocazii clare ● Gălățenii, susținuti de o galerie pe alocuri frenetică, au muncit mult pentru cele două puncte, dar atacul lor, în care numai Vochin a prins o zi bună, s-a mulțumit cu douăzeci de cornere și cu o sumedenie de mingi înalte, respinse repetat de frunțile lui Bădin și Ciupitu. Cînd ei au izbutit mai mult, s-a opus golului inspirația fără cusur a portarului Cavai ● A arbitrat satisfăcător Romeo Stîncan, ajutat foarte bine de Ilie Urdea (ambii din București) și slab de Alexandru Ghigea (Bacău), absent de la lecțiile despre ofsaid. **(Ovidiu Ioanițoaia) BUCUREȘTI : Steaua — F. C. Constanța 1—0 (0—0),** după un meci desfășurat vreme de 65 de minute sub semnul, dacă nu al echilibrului, în orice caz al neputinței steliste de a marca în poarta lui Popa ● F.C. Constanța a părut o echipă cuminte, stoică în a suporta presiunea continuă a gazdelor, în dorința de a scăpa cît mai ușor. Putea dealtfel să scape nesperat de ușor, adică cu un 0—0 oarecum meritat, dacă neinspiratul fundaș Gătej nu-și păcălea, în minutul amintit mai sus, toți coechipierii, pasînd la întîmplare în careul propriu — întîmplare peste care s-a nimerit Ion Ion, de unde golul nu a fost decît o formalitate ● De notat nu mai rămîn decît bara de la șutul formidabil al lui Dumitru (min. 50), dar și ocazia rarisimă a lui Buduru, care în loc să aducă egalarea s-a speriat și i-a lăsat balonul lui Iordache ● A arbitrat bine Nicolae Cursaru, ajutat foarte bine de N Moroianu și satisfăcător de Al. Avramescu — toți din Ploiești. **BUCUREȘTI : Rapid — F.C. Bihor 2—0 (1—0).** Cel mult un sfert de oră de emoții pentru suporterii giuleștenilor — vreme în care Bihorul s-a arătat o echipă solidă și aparent ambițioasă, dar care a pierdut vizibil din viteză după înscrierea primului gol rapidist. ● Orădenii și-au creat în această perioadă o ocazie rarisimă (ei nu vor avea însă decît două în tot meciul, inclusiv cea ratată de Kun în min. 55), la care însă s-a opus aproape miraculos Ioniță (min. 12) ● Echipa bucureșteană a părut în creștere de formă față de ultimele (și penibilele) sale apariții din finalul campionatului trecut și chiar din partidele amicale disputate în inter-sezon. Rișniță a înscris un gol frumos (min. 21), dar în urma unei mari greșeli de apărare a oaspeților, care l-au lăsat nemarcat la marginea careului, după care Rapidul a jucat din ce în ce mai bine, arătînd încă o dată că rămîne o echipă de elan. Posibilitățile echipei lui Motroc rămîn încă, după părerea noastră, a fi confirmate ● A arbitrat bine Otto Anderco (Satu Mare), ajutat slab de V. Catană (Carei) și foarte bine de Gh. Jucan (Mediaș). **BUCUREȘTI : Progresul — Universitatea Craiova 1—5 (1—3),** sau „senzația etapei" ! ● Craiovenii au servit echipei bucureștene o frumoasă lecție, cea a contraatacului în primul rînd, dar și a apărării. Viorel Mateianu, antrenorul Progresului, are, după cum se știe, o teorie aparte a jocului în apărare, jucînd cea mai mare parte din timp cu numai trei fundași, „stil" care i-a adus și victorii în sezonul trecut, în a doua divizie a țării ● De această dată însă, Universitatea s-a apărat atent și a marcat de cinci ori (patru goluri Balaci, unul Cîrțu), de fiecare dată pe contraatac, în fața unei apărări cu ieșire spre bulevard ! Victoria oaspeților devine astfel pe deplin meritată, chiar la acest scor, dar nu trebuie să uităm că elevii lui Constantin Teașcă au jucat aproape fără adversar, în așa măsură a fost de slabă replica jucătorilor din str. Dr. Staicovici ● Craiova s-a schimbat destul de mult la față în comparație cu sezonul trecut — spectatorii bucureșteni regăsind o Universitate mai grupată pe joc colectiv în atac și întrajutorare în apărare, mai tehnică parcă (aproape perfectă integrarea lui Beldeanu, Cîrțu și... Țarălungă în jocul echipei), ba poate chiar mai simpatică, judecînd după stilul de joc. ● Progresul n-a reușit decît două lucruri în acest meci : o bară prin Tevi (min. 13, la singura acțiune mai coerentă a gazdelor) și un gol din ofsaid clar, prin Dragu (min. 45) ● A arbitrat bine Ioan Rus (Tg. Mureș), ajutat slab de N. Barna (Tîrnăveni) și foarte bine de O. Știreng (Oradea). **(Dumitru Graur) ARAD : U.T. — Sport club Bacău 0—0.** În prima repriză, după ce a faultat tot ce a întîlnit în cale, mai puțin, desigur, pe coechipieri, noul arădean Ologeanu s-a autoaccidentat, fiind înlocuit cu Kukla. Cum a primit mingea, Kukla a rămas într-un picior, acuzînd o întindere, dovada cea mai concludentă că fotbaliștii din Arad nu stau pe roze cu pregătirea fizică ! ● După pauză, gazdele au atacat mai insistent, dar aglomerarea jocului pe centrul terenului le-a micșorat șansele de a înscrie, chiar dacă Domide și Cura au fost pe punctul de a deschide scorul. ● Meci mediocru, cu puține faze frumoase, dar cu multe trageri de tricou și de timp, cu vociferări și lufturi ● A arbitrat foarte bine o brigadă bucureșteană alcătuită din C. Bărbulescu, la centru, respectiv Gh. Manta și Gr. Angheluță. **(Ion Predoșanu) HUNEDOARA : Corvinul — Sportul studențesc 0—1 (0—0).** Pentru gazde revenite după 15 ani în prima divizie, emoțiile au fost tot atît de mari cît pentru o finală de cupă europeană, motiv pentru care înaintarea lor s-a bîlbîit enorm, ratînd cîteva bune ocazii, mai ales prin tînărul Șureanghin ● De consemnat jocul slab al celorlalți doi atacanți hunedoreni, Ianeu și Agud, aduși cu mari sacrificii care, după felul în care au jucat, n-ar avea loc nici într-o echipă de județ, pînă într-atît au destrămat, cu regularitate, intențiile formației lor ● Cu excepția celor doi figuranți, Corvinul a jucat uneori chiar mai incisiv decît valoroasa sa parteneră, la care a surprins plăcut, mai ales, continua mișcare a tuturor jucătorilor. Unicul gol al partidei a fost înscris în minutul 32 de către Casai care a executat impecabil o lovitură liberă de la 20 de metri. Corectă sancționarea acestei lovituri, dar arbitrul Ghiță n-a avut nici un temei să acorde oaspeților un 11 metri, în min. 42, pe care Octavian Ionescu îl va rata, sau, mai bine zis, portarul Bologan, cel mai bun de la Corvinul, îl va apăra. Dealtfel, între Constantin Ghiță și H. Nicolau, arbitrul de margine, au fost numeroase nepotriviri, de parcă fiecare arbitra după alt regulament, motiv pentru care primesc calificativul nesatisfăcător. Din brigada brașoveană a mai făcut parte și Gh. Ionescu, satisfăcător. **(Victor Nițâ)**

DIVIZIA B : 22 august

PLOIEȘTI : F. C. Petrolul — Gloria Buzău 2—0 (1—0). Meci urît, cu numeroase greșeli tehnice etalate cu nonșalanța proprie unui sfîrșit de campionat, la care a contribuit, în mare măsură, și terenul foarte alunecos ● Un gol oarecum norocos, realizat de petroliști în primul minut al meciului (State, direct din corner, cu aportul esențial al portarului buzoian, foarte slab tot meciul), lăsa să se întrevadă un „festival" petrolist, însă Simaciu a ratat copilărește goluri aproape făcute ● Arbitrul Tudor Andrei (Sibiu), satisfăcător. **(Răzvan Bărbulescu) OLTENIȚA : S.N. — C.S. Tîrgoviște 1—0 (0—0).** Numeroșii spectatori au rămas pînă la urmă mulțumiți numai de rezultat, nu și de jocul practicat de localnici, dominați adesea de tîrgovișteni, superiori ca tactică, gîndind mai repede și mai adînc jocul, mai ales ex-brașoveanul Furnică, coordonator abil la mijlocul terenului ● Deși au atacat mai mult, gazdele au făcut-o haotic, izbutind un gol — șut de la 16 m al lui Răducan în muchia stîlpului, de unde mingea l-a ocolit pe fostul internațional Coman intrînd în plasă — pe care l-au apărat cu strășnicie pînă la fluierul final ● Foarte bun arbitrajul lui Ion Braun (Buzău). **(Cornel Catană) CLUJ-NAPOCA : Universitatea — Olimpia Satu Mare 0—0,** rezultat echitabil, după un joc desfășurat mai mult la centrul terenului, în care oaspeții, mai bine organizați, s-au aflat parcă mai aproape de victorie ● Sătmărenii au înscris chiar un gol, în min. 3, la un șut al lui Both din marginea careului mare, dar arbitrul piteștean Chilibar l-a anulat, pe bună dreptate, sancționînd poziția de ofsaid a lui Goia, aflat pe traiectoria balonului ● Bun arbitrajul lui Ioan Chilibar. **(Dumitru Constantinescu) CĂLAN : Victoria — C.F.R. Cluj-Napoca 1—1 (0—0).** Meci greu pentru localnici și pentru oaspeți care, în prima repriză, au jucat reținut, cu circumspecție ● În această perioadă, mai insistente, gazdele s-au apropiat de poarta lui Budușan și în minutul 16 au înscris chiar și un gol, anulat însă, just, de către arbitrul Victor Roșu, pentru fault la portar ● În repriza a doua am notat patru lucruri mai importante : înlocuirea lui Jigmont cu Urmeș, ceea ce a dus la slăbirea echipei gazdă la mijloc ; golul realizat de oaspeți, prin Popa ; intervențiile salutare ale portarului Budușan care a salvat pe puțin două goluri ca și făcute, dar și gafa aceluiași Budușan care, în ultimul minut de joc, nu ajunge la o minge căzută exact în fața sa, de unde Goia, pe fază, egalează ● Arbitrul Victor Roșu a condus bine acest meci. **(Victor Nițâ)**

ULTIMA ORĂ

PRIMUL CENACLU JUDEȚEAN AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Joi 2 septembrie 1976, la Sibiu se constituie Cenaclul județean al tineretului revoluționar Sibiu. **Manifestarea se va desfășura la Casa de cultură a sindicatelor, începînd de la orele 19. În aceeași sală și la aceeași oră (dar cu două zile înainte, marți) cei ce doresc să devină membri ai Cenaclului vor participa la o preselecție. Fiind vorba de un cenaclu de poezie și muzică, sînt așteptate participări în acest sens ale tinerilor poeți, actori, muncitori, studenți, țărani, elevi etc., din întregul județ Sibiu.**

La manifestarea inaugurală vor participa membri reprezentativi ai Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar, **organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra", și condus de Adrian Păunescu.**

FLACARA Redactia : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 Tel. 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Țimbuș — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 67) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Proșan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505